FEB - 1 1955
FEB 14 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly by the Daugavas Vanags. Editor in Chief: Ingrida Vīksna. Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvērinš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel.: Virgina 9-7778.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

9./340. n-rs | TREŠDIEN, 1955. GADA 2. FEBRUĀRĪ | 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanags. Galvenais redaktors — Ingrida Vīksna. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcijā — A. Zvērinš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel. — Virgina 9-7778. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā.

APSPIESTO TAUTU PĀRSTĀVJI VAŠINGTONĀ

Apspiesto Eiropas Nāciju Apvienības ģenerālkomitejas locekļi ar Dr. V. Māsēnu priekšgalā pagājušo nedēļu ieradās Vašingtonā, lai tiktos ar vadošiem ASV Kongresa locekļiem un iesniegtu tiem pilnsapulcē pieņemtās rezolūcijas. Sarunas ar minētiem amerikāņu valstsvīriem rādīja, ka viņi ļoti labi saprot mūsu lietu un gatavi to atbalstīt.

Ģenerālkomitejai Vašingtonā bija sēde, kurā pārrunāja jautājumu par ciešāku sakaru izveidošanu ar trimdinieku vadoņiem Eiropā un citās zemēs. Nodibināts ciešs kontakts ar Eiropas padomes speciālo komiteju Strasburgā, kas sola labas izredzes apvienībai.

Ģenerālkomitejas priekšsēdis V. Māsēns ar ASV Informācijas aģentūras vadību pārrunāja pretkomūnistiskās propagandas jautājumus. Dr. V. Māsēns apmeklēja arī dažus ārvalstu vēstniekus.

AEN pilnsapulces uzsaukums brīvajai pasaulei pavairots 15.000 eksemplāros angļu, franču un spāņu valodās un izsūtīts presei, parlamenta locekļiem un diplomātiem brīvajā pasaulē.

Sūtnis Dr. A. Spekke — novada dziesmu svētku Milvokos goda protektors

Latvijas sūtnis Dr. A. Spekke ar kundzi 24. janvārī viesojās Milvokos. Sūtnis uzrunāja apm. 500 sapulcējušos tautiešus, pēc kam īpašā organizāciju vadītāju un sabiedrisko darbinieku tējas vakarā apliecināja, ka uzņemas Milvokos 29. maijā rīkojamo novada dziesmu svētku goda protektora pienākumus. rō

VAI KERSTENA DARBU TURPINĀS?

Amerikas Lietuviešu Padomes delegācija apmeklēja Vašingtonu, lai noskaidrotu, kādas izredzes ir Kerstena izmeklēšanas komitejas darba turpināšanai jaunajā Kongresā. Delegācijas priekšsēdis L. Šimutis, locekļi: Dr. P. Grigaitis, A. Olis, M. Vaidila un M. Kižis. Delegācija apmeklēja valsts sekretāra vietn. L. Hendersonu, valsts departamenta Baltijas valstu, Polijas un Čechoslovakijas nodaļas direktoru H. Vedeleru, senātoru P. Daglesu, Tautas vietnieku nama vairākuma līderi J. Mekkormaku un vairākus citus Kongresa locekļus. Lietuviešu delegācija apmeklēja arī Kerstena komitejas locekļus Medenu, Bentliju un Dodu, kuŗi uzsvēra nepieciešamību turpināt izmeklēšanas komitejas darbu.

Delegācija ieradās arī pie Č. Kerstena, kas nav ievēlēts jaunajā Kongresā. Kerstens vēl strādā pie izmeklēšanas komitejas ziņojuma sastādīšanas. Kopējais ziņojums būs bieza grāmata, kuŗā katrai atsevišķai tautai aiz dzelzs priekškara būs sava nodaļa. Komiteja publicēs arī vairākas brošūras, kuŗas būs izvilkumi no lielā ziņojuma; tās būs labs propagandas materiāls plašāko aprindu iepazīstināšanai ar komūnismu.

Valsts sekretāra vietnieks Hendersons sarunā ar lietuviešiem izteicās, ka viņam labi pazīstami apstākļi Baltijas valstīs kopš to dibināšanas laika. Viņš tālāk teica, ka viņa dzīves biedre esot latviete.

Pēc atgriešanās Čikāgā lietuviešu delegācija preses pārstāvjiem izteicās, esot labas izredzes, ka izmeklēšanas darbu pret komūnistu agresiju turpinās arī jaunais Kongress.

Arī Senāts atbalsta prezidentu

Vašingtonā. — Ar 85 pret 3 balsīm Sav. Valstu Senāts, tāpat kā to iepriekš jau bija nobalsojis Tautas pārstāvju nams, Sav. Valstu Formozas ūdeņu politiku pilnīgi uzticēja prezidentam Eizenhaueram. Līdz ar to prezidentam tagad ir noteikts Kongresa atbalsts Formozas un tās apkārtnes salu aizstāvēšanā rīkoties pēc saviem ieskatiem. Lai saglabātu mieru, Savienotās Valstis ir gatavas karot. Sav. Valstu politiķi labi saprot, ka kopš Otrā pasaules kara beigām jauna liela apmēra kara izcelšanās nekad nav bijusi vairāk iespējama kā tieši tagad. Viss tālākais atkarājas no Ķīnas komūnistiem.

Pēc Senāta balsošanas rezultātu saņemšanas Tālo Austrumu septītā flote nekavējoties devās ceļā, lai, kā domājams, atbalstītu un apsargātu nacionālistu spēku pārvietošanos.

Savienotās Valstis gatavo superbumbas

Vašingtonā. — Sav. Valstu atomenerģijas komisija, savā kārtējā pusgada ziņojumā paskaidro, ka sakarā ar pagājušā gada ūdeņražbumbu izmēģinājumiem Klusajā okeanā amerikāņu zinātniekiem tagad esot iespējams izgatavot jaunas bumbas, vismaz trīsreiz spēcīgākas pas visspēcīgāko no pagājušajā gadā izmēģinātām ūdeņražbumbām. Kamēr jaunās bumbas vēl pagaidām atrodas tikai sākuma stadijā, Sav. Valstu aizsardzībai jāapmierinās ar ūdeņražbumbām, kas pašreiz tiek ražotas vairumā. Pagājušā gadā izmēģināto ūdeņražbumbu spēks līdzinās 20 milj. tonnām dinamīta, kas ir pietiekami, lai uzspertu gaisā katru lielāko pilsētu pasaulē. Jaunās superbumbas līdzināšoties 60 milj. tonnām dinamīta.

LNAK UZ DROŠA PAMATA

3. PADOMES SESIJA TORONTO

Padome nolemj, ka maināmi statūti un apvienības darbībai rodama plašāka baze. Darbu sāk jaunā valdē

LNAK Padomei, sanākot 29. un 30. janvārī uz savu pirmo sesiju, bija jāveic grūtais un svarīgais uzdevums — jāizšķir LNAK nākošā darbības posma kurss, pieņemot vai noraidot ierosināto statūtu grozījumu projektu. Pēc ļoti spraigām, interesantām un dažubrīd arī paskarbām debatēm tomēr izkristallizējās viedoklis, ka LNAK darbam jārod plašāka baze un jāpiesaista arī organizācijas, kas izteikušas vēlēšanos piedalīties Apvienības darbā kā juridiskas personas. Šai sakarā Padome ievēlēja statūtu grozīšanas komisiju, uzticot šo atbildīgo uzdevumu A. Svennem, V. Upeslācim un A. Sprūdžam.

Jaunajā LNAK valdē ar 20:1:0 balsīm par priekšsēdi no jauna ievēlēja A. Svenni, bet par valdes locekļiem V. Upeslāci, J. Grīsli, M. Matīsu, A. Prieditī, H. Tichovski un J. Mežaku. Kandidātos A. Pētersons.

Revīzijas komisijā darbosies R. Plūme, prof. A. Slaņķis un B. Senkēviča. Par Padomes priekšsēdi tika ievēlēts prof. A. Dreimanis, par viņa vietniekiem J. Švanks un I. Žigurs, bet par sekretāru A. Sprūdžs.

Sesija ilga divi dienas, un atreferējumu par tās darbību sniegsim LA nākošā numurā.

Sūtnis A. Spekke Baltajā namā

Prezidents Eizenhauers rīkoja 21. janvārī pieņemšanu ārzemju diplomātiem Baltā namā, kurā bija aicināts arī Latvijas sūtnis prof. A. Spekke.

PEKINGA NORAIDA PAMIERU FORMOZĀ

UN ŽĒLOJAS APVIENOTĀM NĀCIJĀM

Londonā. — Komūnistu Ķīna, noraidot katru Rietumu priekšlikumu par iespējamu pamieru Formozas ūdeņos, paziņoja, ka tā sitīs preti ja Sav. Valstis mēģinās palīdzēt nacionālistiem Formozas aizstāvēšanā. Pekingas radio, uzsvērot komūnistu Ķīnas plānus atbrīvot Formozu, sacīja, ka Sav. Valstu iejaukšanās tiks atmaksāta ar smagiem pretsitieniem.

Vienlaicīgi ar komūnistu Ķīnu pamiera piedāvājumus noraidīja arī Padomju Savienība. Pravda sarunās slejās izsmej Rietumu pamiera centienus, sacīdama, ka tas nav nekas cits kā vienīgi Rietumu politikas demagoģijas parādīšana, kam nav nekāda sakara ar miera nodibināšanu Tālajos Austrumos. „Pamiera sarunas ir komūnistu Ķīnas iedzīvotāju krāpšanas mēģinājums," ziņo Pravda, tikai dažas stundas pēc tam, kad Anglijas sūtnis Maskavā sarunās ar Padomju Savienības ārlietu ministru aicinājis pēdējo izmantot savu ietekmi Pekingā, lai vispārējā miera labā atturētu komūnistu Ķīnu no tālākas ekspansijas Āzijā. Anglijas sūtnis aicināja Padomju Savienību atbalstīt Apvienotās Nācijas gaidāmās Ķīnas pamiera sarunās.

Cik zināms Apvienoto Nāciju drošības padomes sēdē, kur paredzēts pārrunāt akūto Ķīnas jautājumu, pieaicināti arī pārstāvji no komūnistu Ķīnas. Pekinga šai sakarā atbildi vēl nav devusi. Komūnistu Ķīnas ministru prezidents un ārlietu ministrsČu En Lajs paskaidroja, ka viņš Rietumu priekšlikumu esot paziņojis valdībai un ka tikai pēdējās lēmums noteiks Pekingas ārpolitikas turpmākās soļus.

Tokio. — Nedēļas nogalē komūnistu Ķīnas radio pieprasīja Apvienotām Nācijām gādāt, lai Sav. Valstis apturētu savu agresiju pret Ķīnu. Apvienoto Nāciju pienākums būtu raudzīties, lai Sav. Valstis tiktu piespiestas izvākties no Formozas un Formozas apkārtnes ūdeņiem.

Komūnistu Ķīnas propagandas raidījums nāca tieši tad, kad Sav. Valstu 7. flote Formozas ūdeņos gatavojās palīdzēt Ķīnas nacionālistiem evakuēties no Tačenas salām. Domājams, ka izvāks ne tikai Tačenas garnizonu, bet arī visus civiliedzīvotājus.

Komūnistu terrora pētīšana jāturpina

Igauņu vispasaules apvienības un Igauņu nacionālās komitejas ASV priekšsēdis prof. J. Vazars kopā ar komitejas locekli Dr. V. Rismandelu apmeklēja Č. Kerstenu un prof. Tiboru Kerekesu Džordžtaunas universitātē, Vašingtonā, D.C. Prof. Kerekess vadīja Kerstena komitejas ziņojuma sastādīšanas darbu. Šai nolūkā Džordžtaunas universitātē darbojas īpaša studiju komiteja. Prof. Kerekess paskaidroja, ka iesāktais darbs komūnistu terrora studēšanai būtu jāturpina, bet šim nolūkam Kongresam būtu jāpiešķir līdzekļi. Viņš ieteica trimdiniekiem arī no savas puses atbalstīt šo iesniegumu un rakstīt vēstules Kongresa locekļiem.

MĒĢINĀS PIERUNĀT ČU EN LAJU

Apvienotās Karalistes ministru prezidenti Londonā

Otavā. — Pagājušā pirmdienā Londonā sākās Anglijas Apvienotās karaļvalsts ministru prezidentu konference, kuŗā Kanadu pārstāv ministru prezidents St. Lorāns un ārlietu ministrs Pērsons. Konferencē piedalās arī Pakistanas ministu prezidents Mohameds Ali un Indijas ministru prezidents Nēru. Iebraucot Londonā, pēdējais sacīja, ka no komūnistu Ķīnas viņš nekādas vēstis nenesot. Pirms konferences sabiedroto diplomāti domāja, ka Nēru būtu varējis uzņemties komūnistu Ķīnas ministru prezidentaČu En Laja ziņneša pienākumus. Sagaidā, ka konferences gaitā, kur Kanadai piekrīt viena no svarīgākajām lomām, Kanadas un Anglijas ministru prezidenti mēģinās pierunāt Pakistanas un Indijas ministru prezidentus stāties sakaros ar komūnistu Ķīnu, lai panāktu tās agresīvās ārpolitikas mīkstināšanu.

INDIJA ATKAL STARPĀ

Londonā. — Ieradies Apvienotās Karalistes ministru prezidentu konferencē Londonā, Indijas ministru prezidents Nēru deklarēja, ka Indija, ja vien tas izrādītos nepieciešams, ir gatava uzņemties starpnieka lomu Rietumu un Austrumu starpā Ķīnas konflikta izbeigšanai. Nēru uzsvēra, ka Indija ir gatava uzņemties katru lomu, kas palīdzētu miera veicināšanai pasaulē.

Pamiera panākšanu nacionālistu un komūnistu Ķīnas starpā mudināja arī Kanadas ministru prezidents St. Lorāns un Pakistanas ministru prezidents Mohammeds Ali, kas sacīja, ka Ķīnas jautājuma atrisināšanai pirmais solis ir kara darbības pārtraukšana nacionālistu un komūnistu starpā.

FILOZOFS PAREDZ PASAULES BOJĀ EJU

Sirmais angļu filozofs Bertrands Rasels atzinīs Sav. Valstu prezidentu un komūnistu Ķīnas ministru prezidentu par kaltīgākiem individiem mūsdienu pasaulē.

Londonā. — Manchester Guardian, viens no lielākajiem Anglijas laikrakstiem, savās slejās ievietojis slavenā angļu filozofa Bertranda Rasela vēstuli, kuŗā pēdējais brīdina lasītājus no pasaules iespējamās bojā ejas. Savā vēstulē filozofs saka, ka Sav. Valstu prezidents Eizenhauers un komūnistu Ķīnas ministru prezidentsČu En Lajs, paši to lāga neapzinādamies, ir nostādījuši pasaules eksistenci neaprakstāmu briesmu priekšā. Rasels uzsver, ka tikai pamiers Tālajos Austrumos, vismaz līdz tam laikam, kamēr var nonākt pie vienošanās, var pasargāt cilvēci no iznīcības, kas to var piemeklēt jau pirms šī gada beigām.

„Divi vīri, kam vara rokā," saka Rasels, „pašreiz nostādījuši visas cilvēces nākotni vēl nepiedzīvotu briesmu priekšā. Ir skaidri redzams, ka neviens no viņiem neaptver patiesās briesmas. Es nesaku neko par to, kam ir un kam nav taisnība (Ķīnas disputā), es tikai saku, kad māja deg, tad ugunsdzēsēju pirmais pienākums ir tikt galā ar liesmām un nevis meklēt vainīgo, kas uguni būtu pielicis."

MŪSU STĀJA

DAUGAVAS VANAGI, SASAUKSIMIES!

Uzsākot jaunu darba posmu, ikviens cilvēks, kā arī organizācijas paver skatus atpakaļ, lai pārliecinātos par to, kas aizvadītā darba periodā ir paveikts, kas palicis nepadarīts, kur pielaistas kļūdas, kā tās labot, lai nospraustu ceļu turpmākam darbam.

Ieskatoties Kanadas DV organizācijas pagājušā gada darbā, varam priecāties par veikto: labi panākumi bijuši visās nozarēs, par ko pateicība darba daritājiem un sekmētājiem. DV organizācija Kanadā ir pierādījusi, ka tā ir spējīga darbotīes, ko sabiedrības lielākā daļa ir arī attiecīgi novērtējusi, dāvājot tai uzticību, kas izpaudās lielajā atsaucībā, nododot ziedojumus, apmeklējot sarīkojumus un piedaloties citos Vanagu pasākumos.

Svarīgs gan ir apstāklis, ka daļa latviešu DV organizāciju vēro caur pirkstiem, citi uzgriež muguru, daži pat met dubļus sejā darba daritājiem. Tie, kas kalpo Kremlim un mēģina jaukt DV rindas, saņems nesaudzīgu pretsitienu — viņu pūles mūs nebiedē. Taču daudz sāpīgāk ir tas, ka daļa to latviešu, kas domā un runā par Latvijas atbrīvošanu tāpat kā DV, līdz šim ir atturējušies no DV mērķu sekmēšanas. Nevienas vien durvis ir aizvērušās ziedojumu vācēja priekšā, nevienā vien DV rīkotajā kultūrālajā sarīkojumā ir iztrūkuši tie, kuŗu mērķi būtībā ir tie paši kā DV organizēcijai.

Te varbūt ir vainojami vēl nepaveiktie uzdevumi, kur varbūt DV mērķi dažam labam ir palikuši nezināmi. Varbūt dažreiz saprašanos kavējusi pastrupā nostāja vai izsmalcināto manieru neprašana, kas radījusi zināmu atturību. Bet rezultāts ir tas, ka trūkumcietēju maizes riecieni nav tik biezi, kādus varētu sagādāt, ja šādas attrēšanās nebūtu. Paturēsim prātā, ka ne tikvien trūkumcietēju acis uz mums raugās, bet gan viņpus dzelzs aizkara daudzi jo daudzi tūkstoši, ko šodien bez mitēšanās vajā Kremļa kalpi, mīda sarkanarmiešu nagļotie zābaki, dauza čekistu nagānu spali, ar nepacietību gaida to brīdi, kad radīsies sprauga dzelzs aizkarā, pa kuŗu iespīdēs kaut vai viens vienīgs cerību stars. Ja līktenis mūs ir saudzējis, bet toties bijis bargs pret tiem, nav vinu vaina, bet mums ir jāsaprot, ka, baudot brīvās pasaules labumus, nedrīkstam aizmirst pienākumus pret savu tautu un tēviju.

Daugavas Vanagi Kanadā, iesim roku rokā, kā to darījām ciņu laukos, kur zvērējām karavīra uzticību tautai un tēvijai. Sadosimies rokās ar visām latviešu organizācijām un latviski domājošiem tautiešiem, tas palīdzēs izveidot nesalaužamu latviešu vienību. Ar to būs pakalpots latviešu tautai un tēvu zemei Latvijai.

V. Mukts, DV KV pr-dis

PATEICĪBA

Atstājot darbu DV Kanadas valdē, jūtu pienākumu izteikt neliekulotu un sirsnīgu pateicību visiem Daugavas Vanaglem un visiem tautiešiem, kas snieguši man palīdzīgu roku DV organizācijas darbā.

Sevišķu pateicību esmu parādā V. Muktam, A. Putniņam, E. Krūkam, A. Ancānam, P. Immuram, A. Sprūdžam, L. Līdumam un P. Vasariņam, ar kuŗiem lietišķi un labā saskaņā ritējis darbs DV Kanadas valdē.

Netelkšu vairāk, bet sirsnīgs paldies laikraksta Latvija Amerikā atbildīgai redaktrisei I. Vīksnai, A. Gailītei, J. Vītolam, P. Ratniekam, O. Nulītim un A. Reinbergai par veikto darbu un lielo atsaucību Daugavas Vanagu laikrakstā.

Es nedrīkstu aizmirst pateikties bij. DV Bostonas apvienības priekšniekam V. Antiņam par viņa sniegto materiālo un morālo atbalstu laikrakstam tā pastāvēšanas visgrūtākajā brīdī.

Ja man jāsaka kāds vārds pašam par sevi, tad sacīšu: esmu laimīgs, ka ar to atbalstu, ko esmu saņēmis, man ir bijis iespējams turpat trīs gadus nest ļoti smago materiālās un morālās atbildības nastu DV organizācijas un visas sabiedrības priekšā, ple tam nepārtraukti atgaiņājoties no smagiem uzbrukumiem un apvainojumiem, kas darbu vieglāku nedarīja.

Varu liecināt, ka redzot V. Muktu par DV Kanadas valdes turpmāko priekšsēdi, DV organizācijas darbs Kanadā atrodas īsta, krietna vīra rokās. Tāpat kā V. Mukts ir bijis tik lielā mērā palīdzīgs man, arī no savas puses apsolu viņam visu iespējamo atbalstu, ja tikvien šajā ziņā varu būt noderīgs.

Sekmīgu darbu!

P. Balodis, bij. DV KV pr-dis

KARA NEGAISS FORMOZAS ŪDEŅOS

AMERIKĀŅI AIZSTĀVĒS FORMOZU UN TAI TUVĀKĀS SALAS

Salu karš Formozas apkārtnē ir sācies: komūnisti uzbrūk. Tas ir karš, kas var kļūt vēl krietni karstāks un jau pavisam drīz. Komūnistu taustīšanās periods ir beidzies. Ieņemot vienu nelielu nacionālistu bazi, viņi pārliecinājās, ka Sav. Valstis karā neiejauksies. Redzēdamli Sav. Valstis skaļītāju lomā, Ķīnas komūnisti tagad mēģinās pa vienai vien pievākt visas nacionālistu apsargātās salas ceļā uz Formozu, jo komūnisti zina, cik tālu viņi var iet. Viņi arī labi zina, ka Formozai piesķartīes nedrīkst, tāpat nedrīkst aiztikt Peskadoru salas. Bet pārējais jau ir tikpat kā viņu īpašums.

Pirmie uzbrukumi nacionālistu salām Ķīnas cietzemes tuvumā komūnistiem bija sekmīgi. Trīs kvadrātjūdžu lielā Jikiangšnas sala pārgāja viņu rokās tikai pēc pāris dienu cīņām. Sav. Valstis gan atradās tuvumā, bet cīņās neiejaucās. Līdz tam Ķīnas komūnisti par amerikāņu plāniem nebūt nebija pārliecināti. Viņi gan labi zināja, ka Savienotām Valstīm ir līgums ar nacionālistiem; tanī paredzēta Sav. Valstu kaŗa flotes iejaukšanās gadījumā, ja uzbrukumi būtu vērsti pret Formozu un Peskadoru salām. Bet par nacionālistu salām ziemeļos no Formozas komūnisti nebija droši. Sav. Valstis cerēja, ka viņu klusēšana šai jautājumā būs pietiekama, lai atturētu komūnistus no invāzijas mēģinājumiem. Bet Sav. Valstu klusēšanas radītā neziņa komūnistus neapmierināja, viņi gribēja pārliecināties paši un redzēt, ko darīs amerikāņi. Tāpēc skaidrības panākšanai tika izdarīta invāzija pret nelielo Jikiangšanas saliņu. Pierādījās, ka amerikāņu par iejaukšanos pat nedomā. Ja vien Savienoto Valstu militārie plānotāji nemaina savu līdzšinējo taktiku, piekrastes saliņās Čangkaišeka nacionālisti ir atstāti bez Sav. Valstu atbalsta.

Apskatot komūnistu guvumus līdzšinējās operācijās, mēs redzam, ka viņi ne tikvien ieguvuši pārliecību, ka Sav. Valstis viņu kaŗa darbībā neiejauksies, bet ar pieredzi modernā kaŗa vešanā. Ja jau Korejas kaŗu uzskatīja tikai kā manevrus Ķīnas armijai, tad vēl jo vairāk to var sacīt par invāziju Jikiangšanā.

KOMUNISTU STRATEĢIJA

Komūnisti labi zina, ka Sav. Valstu bruņotie spēki pēc Otrā pasaules un Korejas kaŗa beigām ir stipri samazināti; tas jo sevišķi sakāms par Klusā okeana rietumu daļu. Lieli Sav. Valstu kaŗa flotes, aviācijas un sauszemes spēki ir atrauti no Tālajiem Austrumiem. Lielas armijas vietā Sav. Valstīm tagad ir padomā nelielas, spēcīgas un kustīgas armijas formēšana savās mājās, kas tad būtu Sav. Valstu militāro spēku galvenā rezerve. Pekinga spekulē, ka sakarā ar milzīgo Sav. Valstu armijas vienību evakuāciju no Tāliem Austrumiem amerikāņi domās diezgan ilgi, pirms ielaidīsies kaŗā ar komūnistu Ķīnu, kuŗas dzīvā spēka rezerves praktiski ir gandrīz neizsmeļamas. Domādami par amerikāņu spēkiem Tālos Austrumos, komūnistu Ķīnas varenie aiziet jau tik tālu un domā, ka Sav. Valstis nav pat spējīgas aizstāvēt Formozu un Peskadoru salas. Ka amerikāņi nav spējīgi aizstāvēt pārējās nacionālistu salas ziemeļos no Formozas, ir jau skaidri pierādīts fakts!

KO DARĪS NACIONĀLISTI?

Sakarā ar Sav. Valstu pasīvo nostāju Tačenas salu jautājumā, Čangkaišeks ir izstrādājis aizsardzības plānu, kas paredz nacionālistu spēku atvilkšanu uz salām, kas atrodas tuvāk Formozai. Tačenas evakuācijas priekšdarbi un arī pati evakuācija, gan vēl pavisam niecīgā apmērā, ir jau sākusies. Pirmais nacionālistu pieturas punkts pēc Tačenas salu atstāšanas būs Načišanas sala, apmēram 120 jūdžu ziemeļos no Formozas, tātad apmēram 80 jūdžu dienvidos no Tačenas.

Dažas no savām piekrastes salām nacionālisti ir nolēmuši atdot bez cīņas, kamēr pārējās tiks pārdotas, cik vien dārgi iespējams.

Viena no noteikti aizstāvāmām salām ir Kvēmoja, kas atrodas tieši pretim komūnistu Amojas ostai. Otra tāda sala ir Matsu, kas atrodas pretī Fūčojas ostai. Kamēr šīs salas atrodas nacionālistu rokās, komūnisti abas minētās ostas nevar izmantot invāzijas operācijām.

SPĒKU SAMĒRI

Visas Ķīnas apmērā Čangkaišeka armija nevar mēroties ar komūnistu spēkiem. Toties cits stāvoklis ir Formozas telpā, kur Sav. Valstu apgādātie un apmācītie nacionālistu kaŗavīri teorētiski var atturēt skaita ziņā daudz lielāku komūnistu uzbrukumu. Čankgaišeka rīcībā pašlaik atrodas apm. 600.000 gadiem ilgi apmācītu kaŗavīru, kas ir iedalīti 24 kājnieku divīzijās ar 11.000 vīriem katrā, un divās motorizētās divīzijās. Sav. Valstu militārie novērotāji gan domā, ka tikai puse no Čangkaišeka vīriem ir kaujas gatavotā kaujai.

Komūnistiem turpretim Ķīnas cietzemē atrodas apmēram 3.5 milj. vīru liela armija. Daļa no tiem ir Korejas kaŗa veterāni, tātad piedzīvojuši kaŗavīri. Otrs svarīgs punkts ir vecums. Komūnistu Ķīnas armija caurmērā ir gadus piecus sešus jaunāka nekā Čangkaišeka, kas kopš 1949. gada nav darījusi neko citu kā vienīgi tikusi apmācīta, sošojusi parādēs un sapņojusi par lielām uzvarām. — Tieši pretī Formozai komūnisti ir sapulcējuši apmēram 280.000 vīru labākās vienības, ieskaitot 150.000 izplētņu lēcējus. Gaisā komūnistu pārākums ir nenoliedzams, jo bez amerikāņu atbalsta pats Čangkaišeks var lepoties tikai ar kādām 500 lidmašīnām, kas ir mazāk kā viena ceturtā daļa no tā, kas ir Ķīnas komūnistiem. Stāvoklis mazliet izlīdzinās vienīgi kaujas lidmašīnu klasē. Nacionālistiem ir amerikāņu F-86 iznīcinātāji, kas Korejas kaŗa laikā tik sekmīgi cīnījās pret komūnistu MIG-iem. Komūnistu Ķīnai tai pašā laikā nav nekā labāka kā tie paši Padomju Savienībā būvētie MIGi.

Kaŗa flotes ziņā nacionālistu stāvoklis nav nekāds apskaužamais, jo viņiem nav nekā vairāk kā vienīgi daži veci amerikāņu un japāņu iznīcinātāji. Vienīgā modernā nacionālistu flotes daļa ir amerikāņu dotās lielgaballaivas. Nacionālistu kaŗa flote sastāv no apmēram 80.000 amerikāņu flotes instruktoru apmācītiem virsniekiem un matrožiem. Bet arī komūnistu kaŗa flotes stāvoklis nav neko spīdošāks. Tāpat komūnistiem nav nekā cita kā vienīgi veci kaŗa kuģi un jaunas, ātras un modernas Padomju Savienībā būvētas ātrlaivas, kas nesen tik sekmīgi uzbruka nacionālistu tirdzniecības kuģiem. Bez tam komūnistiem ir arī vairākas vecas zemūdenes, Maskavas sabiedroto dāvana. Komūnistiem Ķīnas piekrastē gan ir liels skaits dažāda lieluma laivu, ple kam daudzas no tām apgādātas motoriem. Invāzijas gadījumā nacionālistiem tātad jārēķinās ar lielu skaitu komūnistu desantlaivu, moderno krievu ātrlaivu apsardzībā. Uz jūras nacionālisti par komūnistiem nav vājāki.

VAI NACIONĀLISTU ARMIJA CĪNISIES?

ASV izšķīrusies aizstāvēt Formozu, bet vai tādā gadījumā komūnisti riskēs uzbrukt — ir tuvākās nākotnes jautājums. Pēc amerikāņu militāro lietpratēju domām Formozas nacionālistu armija ir nesalīdzināmi pārāka par to armiju, kas cīnījās pret komūnistiem Ķīnas pilsoņu kaŗa laikā. Bet ko šī armija darīs vai nedarīs, ko kāda armija vispār var vai nevar, pierādīsies tikai sākoties patiesai kaŗa darbībai. Līdz tam var tikai minēt.

Komūnisti tagad plāno paķert vienu salu pēc otras. Komūnistu uzvaras būs vieglas, kamēr neiejauksies amerikāņu flote. Katra sala, kas pāries komūnistu rokās, būs jauns trieciens Čangkaišeka prestižam un jauna uzvara Ķīnas komūnistiem. Ar katru iegūtu salu Ķīnas komūnisti tuvosies Formozai un padarīs arvienu tuvāku lielo iespēju uzsākt kaŗu ar Sav. Valstīm, lai vienreiz par visām reizēm izšķirtu, kas Āzijā ir stiprākais.

VAI JŪS ZINĀT,

Kas viņš ir un ko viņš dara?

Sekojiet mūsu sacensībai ar godalgām LA 3. lpp.!

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

MŪSU BĒRNIEM MANTOJUMĀ JĀDOD IZGLĪTĪBA

ARTURS VOITKUS

Savā laikā skolā mācījāmies, ka Vidzemes un Kurzemes mulžnieki 1850. g. gribēja latviešu skolotāju semināros samazināt mācību programmu, no tās izmetot vācu valodu. Šī nodoma mērķis bija tikpat naivs, cik vienkāršs: ar vācu valodas atņemšanu mulžnieki cerēja latviešus turēt zemnieku kārtā un paturēt neziņā par to, kas notika pārējā Eiropā. Un tur tai laikā notika lielas un varenas lietas: bija sākusies nacionālā cīņa par tautu brīvību, kad pat dzejnieki — kā, piemēram, Bairons, kas kļuva par grieķu brīvības sajūsminātu cīnītāju, apmalnīja kokli pret zobenu un stājās cīnītāju pirmajās rindās.

Latvieši — no mulžnieciības viedokļa raugoties — to nedrīkstēja zināt, un tāpēc ap viņu garu bija ceļams jo augsts un biezs nezināšanas mūris.

Šī torelzējā ričiba daudzējādā ziņā atgādina vēl šodien dažās zemēs pastāvošo tiešo vai netiešo aizliegumu, klausīties citu zemju radio raidījumus. Mēs atcerēsimies, ka par šī noteikuma pārkāpšanu ka ļa laikā draudēja ieslodzīšana koncentrācijas nometnē. Bet mēs arī atcerēsimies rezultātus ka vienā, tā otrā gadījumā: ne vācu mulžnieciba1 19. gadu simtenī izdevās paturēt latviešus neziņā par torelzējo nacionālo atmodu Eiropā, ne viņu bērnu bērnlem Otrā pasaules kaŗa laikā noslēpt patiesību par patieso stāvokli frontē un pasaulē.

Patiesības zināšana lielā mērā veicināja visu to notikumu attīstību, kas aizveda līdz mūsu patstāvīgās valsts dibināšanai, otrā gadījumā — izglāba neskaltāmas dzīvības, vai, vismaz, daudzus paglāba no krīšanas komūnistu rokās.

Ne velti latviešu brīvības vēsture līdz tam laikam, kad cīņa bija jāpārņem karaviram, īstenībā ir mūsu literātūras vēsture, vai, pareizāki, varens eposs par kādas apspiestas un apzināti gara tumsā turētas tautas cīņas vēsturi par izglītību un gaismu. Zināšanas un zeme, resp. garīgā un materiālā neatkariba bija pirmais un tuvākais mūsu nacionālās atmodas darbinieku saukl1s. Reti kāda tauta tik īsā laika sprīdī šai virzienā spējusi sasniegt tik daudz kā latvieši. Latviešu jaunekļu apuri, latviešu tēvu un māmuļu pašaizliedzība, rokrokā strādājot, panāca, ka piecdesmit, sešdesmit gadu laikā mums bija pietiekami daudz izglītotu vīru, kam varēja uzticēt patstāvīgas valsts vadīšanu. Simts gadu agrāk, kaut vai tikai no šī viedokļa raugoties, ideja par patstāvīgu valsti būtu bijis nereālizējams sapnis, utopija.

Šodien latviešu ārsti, inženieŗi, mācītāji, architekti, farmaceiti, universitāšu profesori, skolotāji utt. mums ir paŝsaprotama lieta. Mēs zinām, ka arī nākotnē tādu netrūks, jo vienmēr radīsies kāds, kura griba būs stiprāka par šķēršļiem.

Bet ne tikai atsevišķas izcilas personības mums vajadzīgas, lai mēs kā tauta neatkristu atpakaļ garīgā proletāriātā. Tauta, kas pārdzīvo tik kritisku laikmetu kā mēs šobrīd, kad vienai tās — lielākai daļai gan dod nepieciešamo tehnisko izglītību, tai pašā laikā tās garu tomēr indējot ar marksismaleņinisma nejēdzībām, bet otra ir izkaisīta plašajā pasaulē un padota pārtautošanas briesmām — nevar atļauties tēvu krāto mantojumu vieglu roku izšķiest, par jaunu bagātību krāšanu nemaz nedomājot.

Kaŗa un tuvāko pēckaŗa gadu pieredze, kad dažreiz tieši mazāk izglītotie spēja labāk iekārtoties tā laika praktiskās dzīves īpatnējos apstākļos, it kā pamudināja domāt, ka izglītībai nav gluži tāda vērtība, kā to parasti atzīst. Izņēmuma apstākļos piedzīvotais tomēr nav attiecināms uz normāliem apstākļiem. Tanīs atgriežoties, aizvien vairāk vērojam, ka nav apgāžama vecā patiesība, ka drošākā valūta, ko bērniem varam dot mantojumā, ir izglītība.

Šīs ir vecas patiesības, sen zināmas lietas. Nebūtu, varbūt, arī lielas vajadzības to visu atgādināt, ja šodien nebūtu vērojama kāda nelāga doma, kas pamazām, bet neatlaidīgi sāk letekmēt daudzu latviešu trimdinieku uzskatus: proti, ka pietiek, ja bērni pavada skolā valsts noteikto obligāto laiku līdz sešpadsmit gadu vecumam, lai tad pēc iespējas drīzi mestos naudas pelnīšanas darbā. Šai kontinentā valdošais īpatnējais uzskats, ka cilvēks darbam īsti spējīgs, ir tikai desmit, piecpadsmit gadu, tāpat nemācītā strādnieka dažreiz lielākā izpeļņa, salīdzinot ar ierēdņa vai citas t. s. intelligentās profesijas darbinieka izpeļņu, panācis, ka šo 16-gadīgo jauniešu bēgšanu no skolām šeit ieskata par dabisku, saprotamu un attaisnojumu.

Ir skaidrs, ka jaunatnē valda liela vēlēšanās, pēc iespējas drīzi kļūt materiāli neatkarīgai; augšā pieminētais šīs vēlēšanās īstenošanu loti atvieglina, pat veicina. Ka tieši mūsu jaunatnē šī vēlēšanās ir sevišķi spilgta, ir vairāk kā saprotams, jo bez visa pārējā to it īpaši veicina ne tikai vecāku mājā vērotā neatlaidīgā cīņa par materiālo nodrošināšanos un bērna dabiskā tieksme vecākiem palīdzēt, bet arī vēlēšanās pēc iespējas drīz atgūt to, kas sakarā ar šo cīņu aizkavēts un no kā vajadzēja atteikties.

Bet atļauties ik gadus zaudēt nesaskaitāmus jaunus talantus, ļaujot tiem ieplūst miljongalvainajā nemācīto masā, var tikai lielās tautas. Mēs to nedrīkstam. Mūsu skaits ir tik niecīgs, ka zaudēt katru jaunieti, kura garīgie dotumi būtu bijuši pietiekami augstāko virsotņu sasniegšanai, bet kas šīs iespējas apmaiņījis pret ātru naudas pelnīšanas iespēju, var pielīdzināt zaudētai kaujai mūsu cīņā par mūsu tautas brīvību.

KANADAS PRESES ĻAUDIS 'DALA MANTU'

PRESES BALLES ATLIKUMU SADALA KULTŪRĀLIEM MĒRĶIEM

Nesen aizskanēja Preses balle Toronto, un jāšaubās, vai kaut daļai no lielā apmeklētāju pulka būs ienācis prātā, kādēļ gan īsti nelielā LPB Kanadas kopa ik gadus rīko Preses balli, kādēļ šķiež tur savu laiku un enerģiju, un kur paliek līdzekļi, kas no šī sarīkojuma ieplūst kopas kasē. Jo ne jau katrs laikraksta lasītājs tik uzmanīgi izseko visiem ziedojumu sarakstiem, kas parādās presē, visiem ziņojumiem par līdzekļu sadali, un ja arī pamana, tad — līdz nākošajam gadam to atkal aizmirst.

Tādēļ šogad pēc aizvadītās Preses balles, kas, aptuveni rēķinot, devusi tuvu pie 900 dol. atlikuma, varbūt nav lieki atgādināt, ka šo sarīkojumu preses ļaudis nerīko tikai savam priekam vai tā aiz gara laika, pašreklāmas dēļ... Pamati šai ballei ir gluži citi, un tie parasti gluži reāli parādās pirmajā kopas valdes sēdē pēc balles, — kas ir arī priecīgākā sēde, — jo tanī var „sadalīt mantu"... Un tā Kanadas kopai jau par tradiciju ir sadalīt kultūrālu mērķu sekmēšanai, ar dāsnu roku dodot pa labi un kreisi simtiem un desmitiem dolaru, kuŗus saņem mūsu trimdas skolas, studentu stipendiju fonds, bibliotēkas, Kultūras fonds, rakstnieku pašpalīdzības fonds un līdzīgi iestādījumi. Arī šogad, sadalot no balles atlikuma pirmos 500 dolarus, tie piešķirti jau šādi: LPB pašpalīdzības fondam $100; Kultūras fondam — $100; Latviešu studentu apvienības stipendiju fondam — $100; papildskolām Kanadā $100; bibliotēkām $70; Augustdorfas ģimnazijai $30.00.

Bez tam vēl paredzētas sīkākas summas dažādu kultūrālu iestādījumu veicināšanai, kā dalības maksas Baltijas pētīšanas institūtam Vācijā, Tautas augstskolai un ģimnazijai Kanadā, Ceļa Zīmju un Latviešu valodas vārdnīcas abonēšanai utt. Šie ziedojumi turklāt, nav piešķirti pirmoreiz, bet lielākā daļa jau — trešo gadu pēc kārtas. Kaut LPB Kanadas kopā aktīvo biedru ir maz, darba rezultāta ziņā laikam gan tā droši varēs mēroties ar kuru katru citu latviešu organizāciju Kanadā — tādēļ atliek tikai cerēt, lai arī nākošajā gadā latviešu sabiedrība atbalstītu preses ļaužu sarīkojumu ar tikpat lielu atsaucību, kā līdz šim, un lai pārējās latviešu organizācijas sekotu Preses kopas paraugam un arī no savas puses padomātu vairāk par mūsu trimdas gara kļēts pustukšajiem apcirkņiem.

Lauksaimniecības ienākumi Kanadā

1953. gadā lauksaimniecību ienākumi Kanadā ir samazinājušies par 5 proc., salīdzinot ar visu laiku rekorda skaitļiem, ko bija uzrādījis 1951. gads.

Saskačevanas un Ontario provinces vēl arvienu patur lauku ienākumu lielāko daļu, pie kam Saskačevana atkal atguvusi vadošo lomu, ko tā 1952. gadā bija zaudējusi par labu Ontario provincei.

1953. g. Saskačevānas provinces lauku saimniecību ienākumu kopsumma sasniegusi $743 miljonus, kamēr Ontario provinces lauku saimniecību kopienākums bijis tikai $692 miljoni.

NIKNAS KANADAS PUCES

Ontario pūces nemaz nav tik miermīlīgas un nebēg tumsā, kā mēs parasti iedomājamies. Nesen pūce uzbrukusi kādam medniekam pie Lindsejas saplēsot tā vēja jaku un saskrāpējot tā rokas un plecus. Tikai pēc ilgākām pūlēm medniekam izdevies pūci nosist pie zemes un nošaut.

Pie Brantfordas pūce uzbrukusi kādai sievietei, kad tā izkārusi žāvēšanai veļu. Uzbrukuma sekas bijušas puns galvā un nagu zīmes plecā. Pūces uzbrukumu tā pieteikusi policijai, lai bērni uzmanītos no līdzīgiem pārsteigumiem.

A. TIRZIŅAM UZSTĀDĪTA PIEMIŅAS PLĀKSNE

Ak, retākas rindas ik gadus mums tiek,
Viens biedrs pēc otra galvu kapenēs liek.

1952. gada 18. decembrī vietējā slimnīcā acīs uz mūžu slēdza DV St. Katarīnes nodaļas biedrs, bij. karavīrs, virsnieka vietnieks Aleksandrs Voldemārs Tirziņš, dzim. 1912. gada 11. jūlijā Patkules pag.

DV St. Katarīnes nodaļa 1954. g. novembrī uzstādīja viņam kapa piemiņas plāksni. A. Tirziņš bija pazīstams vietējā latviešu sabiedrībā kā kluss, saticīgs un izpalīdzīgs cilvēks. Latvijas armijā Tirziņš dienēja 12. Bauskas kājnieku pulkā. Izceļoties Otram pasaules kaŗam, A. Tirziņš tver atkal pēc ieroča, lai palīdzētu padzīt sarkanās ordas no savas dzimtās zemes.

Vēlāk, nodibinoties latviešu leģionam, viņš iestājās leģionāru rindās un izstaigā plašo Krieviju, daudzreiz izcīnot slvas cīņas. Kaŗam beidzoties Tirziņš, tāpat kā daudzi tūkstoši latviešu kaŗavīri, nonāk Beļģijas gūstekņu nometnē Cēdelghēmā. Ievainojumi kaŗa laikā un neiedomājamie apstākļi gūstekņu nometnē ir situši dziļas brūces A. Tirziņa veselībā, un, nesagaidot Latvijas brīvības stundu, viņš pievienojās aizgājēju pulkam.

Trimdā viņš bija viens pats bez tuvākiem piederīgiem, izņemot draugus un kaŗa biedrus, kas vāca ziedojumus kapa plāksnes uzstādīšanai starp visiem St. Katarīnes latviešiem un viņa draugiem. DV St. Katarīnes nodaļa izsaka mīļu paldies ikvienam ziedotājam, tāpat sevišķa pateicība čaklajām ziedojumu vācējām, vietējās nodaļas Vanadzēm.

Pavisam ziedojumu ceļā tika savākts $115.75, bet par piemiņas plāksnes izgatavošanu un uzstādīšanu tika izdots $95.00. Atlikušā nauda ieskaitīta DV St. Katarīnes nodaļas pieminekļu fondā, kura tiks izlietota līdzīgiem gadījumiem, kā arī A. Tirziņa kapa vietas uzkopšanai, par cik to atļauj kapsētas noteikumi. A. Tirzītis ir apglabāts St. Katarīnes Victoria Law Cemetry nodalījumā.

Saldu dusu svešas zemes smiltājā!

Nodaļas valde

DV KANADĀ UN LNAK UZ SAPRAŠANĀS CEĻA

Svarīgākie jautājumi — LNAK statūtu grozīšana un DV saimn. pasākumu darbība.

II

Sporta un jaunatnes daļas vad. P. Immurs izsakās, ka ar veikto darbu nav apmierināts, jo tas nav sekmējies tā, kā bijis paredzēts. Labi strādājis jaunatnes pulciņš Hamiltonā, bet citur nodaļas nav izrādījušas vajadzīgo interesi un atsaucību jaunatnes organizēšanas darbā.

DV Toronto nod. čaklās dāmas izdala delegātiem pusdienas.
H. Kliģera foto

Ļoti sekmīgi toties veicies DV sportistu darbs, par ko ziņo sporta kopas vad. R. Kadiķis. Viņš iepazīstina delegātus arī ar DV basketbolistu nodomu 1956. gadā piedalīties Eiropas meistarsacīkstēs, ierosinot nodaļas uzņemties „krusttēvu" pienākumus par sportistiem, tādējādi sagādājot tiem ceļa naudu braucienam pāri okeanam.

Sekr. A. Ancāns raksturo pagājušo gadu kā „Instrukciju gadu," kurā viņš novilcis un izsūtījis ap 5000 lappušu rakstu.

Informācijas nozare, kuŗas vadītājs ir L. Līdums, īpašu vērību pievērsusi 18. novembŗa, 14. jūnija notikumu un nozīmes propagndēšanai kanadiešu sabiedrībā, šai nolūkā rīkojot radio raidījumus, izplatot skrejlapas un informējot lielākos kanadiešu laikrakstus. Darbs ritējis saskaņā ar Informācijas nozari, kas darbojas pie LNAK, sagatavoti 2 referāti angļu valodā — Dzīve aiz dzelzs aizkara un Paša ļaunuma sekas, kā arī uzņemtas divas filmu serijas par Latviju.

Biedrzinis Vasariņš ziņo, ka DV biedru skaits ir sasniedzis 1113, no kuriem visvairāk ir Toronto nodaļā — 285, tai seko Hamiltona 176, Montreāla ar 128, Londona ar 103, utt., bet mazākā ir Edmontonas nodaļa, kuŗai pirmajā darbības gadā ir 23 biedri.

Kasieris Putniņš ziņo, ka pagājušā gada budžets izpildījies ar 50 dolaru atlikumu, bet jaunajai valdei atstāts darbības uzsākšanai 400 dolaru. Budžets sabalansēts uz 900 dolariem.

Par Vanadžu kopas darbību stāsta tās priekšniece M. Gruzīte, uzrādot labas sekmes aprūpes darbā. Saziņā ar Anglijas kopas Vanadžu pr. M. Ķeņģi saskaņota Vanadžu darbība un bez iebildumiem pieņemti Anglijas Vanadžu darbības noteikumi, Vanadzes regulāri atbalstījušas 6 ģimenes Vācijā, sekmēts latviešu skolas un skautu organizācijas darbs.

Atsevišķo nodaļu ziņojumos P. Immurs ierosina griezties pie Centrālās valdes, lai tā aprūpes summas sadalītu tekošajā gadā, neuzkrājot liekus līdzekļus, jo tie vajadzīgi visvairāk trūkumcietējiem.

Norāndas delegāts var ziņot par loti sekmīgu grāmatnīcas darbību, kas devusi 263 dolaru atlikumu aprūpei, gadā pavisam apgrozot 2380 dolarus.

Toronto nodaļas darbību aprūpes laukā ziņo Civzelis, aizrādot, ka pagājušais gads bijis viens no sekmīgākajiem visā nodaļas pastāvēšanas laikā, un rezultātā aprūpei savākts 3310 dolari.

Par sekmīgu darbu ziņo arī citu nodaļu delegāti, no kuriem īpaši vēl izcelas Londonas nodaļas darbs ar plašu nozaru tīklu — mednieku un makšķernieku, mazpulku un citām sekcijām. Aprūpei savākti 1004 dolari.

Pieskaroties Jauntoronto nodaļas jautājumam, debates kļūst karstākas, un delegāti aicina nodaļas pārstāvjus E. Plūmi un U. Maksiņu sniegt paskaidrojumus, kādēļ īsti Jauntoronto biedri negrib sadarboties ar Toronto nodaļu? Plūme paskaidro, ka nodaļā ir 59 biedri un tie savākuši aprūpei Ziemassvētkos 104 dolarus, bet Maksiņš aizrāda, ka Jauntoronto nodaļa nodibināta tādēļ, ka Toronto nodaļā valdījis strīdīgs gars un tagadējie jaunās nodaļas atbalstītāji netiktu uzņemti Toronto nodaļā. Debatēs izskan doma, ka Maksiņa motīvācija nav pietiekami svarīga, un Jauntoronto nodaļas dibināšana radītu tikai slktu precedentu turpmākām darbam, šķeltu Vanagus un mazinātu to cieņu sabiedrības acīs. Pret nodaļas atzīšanu izsakās Robežgruntnieks, Mukts, Fogels, Immurs, Balodis u. c., un, liekot šo jautājumu uz balsošanu, Jauntoronto nodaļas atzīšanu noraidīja ar 18:6:2 balsīm.

Pārrunas par DV saimnieciskajiem pasākumiem sākās ar Latvijas Amerikā saimnieciskās daļas vadītāja V. Mukta ziņojumu par salikttuves iekārtas iegādi, kas devusi iespēju ievērojami samazināt laikraksta iznākšanas techniskos izdevumus un paplašināt tā saturu. Tā kā līdz ar Latvijas Amerikā pārlešanu uz savu saliktuvi Daina Press Ltd. paziņojusi nodomu izdot jaunu latviešu laikrakstu Kanadā, delegāti pēc debatēm pieņēma rezolūciju, ka uzskata jauna laikraksta izdošanu par nevēlamu, jo tāds mazinātu trimdas tautiešu kopību, sašķeltu tos atsevišķās grupās un kalpotu tikai izdevēju materiālo interešu apmierināšanai. Šai sakarā der atcerēties, ka Kanadā reiz jau iznāca vairāki latviešu laikraksti, kuŗus lietderības dēļ apvienoja.

Pieskaroties laikraksta redakcionālai pusei, Montreālas delegāts O. Krādziņš izsacīja savas nodaļas neapmierinātību par rakstu, kas ievietots LA 8. janv. numurā. (Vai sabiedriskās dzīves krize Montreālā?), par ko jau bijis ievietots atsaukums LA 15. janv. numurā. I. Vīksna paskaidro, ka minētā raksta autors ir bij. nodaļas priekšnieks Dr. J. Zariņš, ka viņa rakstā izteiktsmi jau mīkstinājusi, bet neskaidrības, kādas līdz ar šo rakstu izraisījušās Dr. J. Zariņa un Montreālas nodaļas starpā, kārtojamas tālāk abiem partiem, kam vienīgiem zināmi lietas apstākļi uz vietas. Pēc šī paskaidrojuma O. Krādziņš sniedz roku izlīgumam.

St. Katarīnes delegāts A. Bīskaps, atkārtoti lūdzot vārdu, pacej jautājumu par Redakcijas kollēģijas darbību un tās lietderību. Pēc īsām debatēm sapulces vadītājs L. Līdums liek uz balsošanu, vai šāda kollēģija būtu vai nebūtu vajadzīga un delegāti nobalso, ka tā atceļama.

(Nobeigums 8. lpp.)

KANADĀ

MONTREĀLĀ

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā gada pilnsap. notika š. g. 23. janvārī piedaloties 57 draudzes locekļiem.

Sapulci atklāja draudzes pr-ks R. Veckalniņš, vadīja L. Caune, protokolēja K. Dreijers.

Mācītājs H. Kušils ziņoja, ka uz š. g. 1. janvāri draudzē reģistrētas 502 personas (385 iesvētītie), gūstekņu nometnē Cēdelghēmā. Ievainojumi kaŗa laikā un neiedomājamie apstākļi gūstekņu nometnē ir situši dziļas brūces A. Tirziņa veselībā, un, nesagaidot Latvijas brīvības stundu, viņš pievienojās aizgājēju pulkam.

Trimdā viņš bija viens pats bez tuvākiem piederīgiem, izņemot draugus un kaŗa biedrus, kas vāca ziedojumus kapa plāksnes uzstādīšanai starp visiem St. Katarīnes latviešiem un viņa draugiem. DV St. Katarīnes nodaļa izsaka mīļu paldies ikvienam ziedotājam, tāpat sevišķa pateicība čaklajām ziedojumu vācējām, vietējās nodaļas Vanadzēm.

Pavisam ziedojumu ceļā tika savākts $115.75, bet par piemiņas plāksnes izgatavošanu un uzstādīšanu tika izdots $95.00. Atlikušā nauda ieskaitīta DV St. Katarīnes nodaļas pieminekļu fondā, kura tiks izlietota līdzīgiem gadījumiem, kā arī A. Tirziņa kapa vietas uzkopšanai, par cik to atļauj kapsētas noteikumi. A. Tirzītis ir apglabāts St. Katarīnes Victoria Law Cemetry nodalījumā.

Saldu dusu svešas zemes smiltājā!

Nodaļas valde

nāms; $1.00 E. Iljenkovs; $1.00 A. Iltners; $1.00 E. Zariņa; $5.00 R. Steinbergs un J. Bolmanis; $1.00 M. Zviedris; $1,00 V. Boliceys; $1 J. Augusts; $1.00 P. Jurevics; $1.00 Krūmiņš; 1.00 J. Kerks.

$1.00 V. Grāvelis; $1.00 F. Strazdiņš; 96c V. Grants; $1.00 E. Sniķeris; $2.00 A. Brūniņš; $2.00 Neziņams; $0.75 T. Zalamāns; $1.00 E. Zvīnis; 75c V. Zirnītis; 75c V. Linde; 1.00 E. Punka; $1.00 J. Buls; 75c U. Knochs; $1.00 L. Cimmermanis; 75s M. Kuncāns; $1.00 J. Dundurs; $1.00 J. Kalējs; $2.00 J. Kulītis; $1.00 A. Ķeksis; $1.00 E. Zeibergs; $2.00 J. Ūdris; $1.75 A. Jērava; $1.00 A. Kurmītis; $1.00 E. Vīrāks; 75c J. Grīnbergs; $1.00 A. Landsbergs; $1.00 A. Kalniņš; $1 St. Purmalis; $1.00 E. Miezītis; $2 P. Jaunzemis; $1.00 A. Lācis; $2.00 A. Dravniskis; $1.00 P. Leimanis; $1.00 L. Lūsis; $1.00 R. Bulte; $1 J. Kalniņš; $1.75 A. Kivlenieks.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $388.96.

Visiem ziedotājiem sirsnīgs Daugavas Vanagu paldies.

DV Kanadas valde

MONTREĀLAS PRIEKŠNIEKA PAZIŅOJUMS

Nodaļas priekšnieks pasniedza DV BC nodaļas biedram M. Norvelim DV organizācijas atzinības rakstu par priekšzīmīgu un pašaizliedzīgu darbību.

Pēc sapulces oficiālās daļas biedri draudzībā pakavējās pie vakariņu galda, kuŗu Vanadzes bija bagātīgi klājušas no biedru sanestiem groziņiem.

ZIEDOJUMI

Ziemassvētku kartīšu ziedojumu vākšanas akcijā ziedojuši:

$3.00 J. Rudens; $1,00 A. Nāgelis; $1.00 N. Vētra; $1.00 V. Kurēns; $1,00 E. Henišs; $1,00 J. Keksis; $5.00 A. Lielais; $1 M. Grīnbaums; 75c M. Zommers; $1,00 E. Ķenkars; $2.00 H. Goba; $1,00 O. Karakovs; $1,00 A. Kipsts; $1,00 L. Ozoliņš; $1 P. Dreimanis; $1,00 V. Klētnieks; $1,00 P. Simsons; 75c Lerchis; $1 J. Kleķeris; 75c E. Bērziņš; $1,50 E. Tomiņš; 75c Ziemīts; 75c E. Burka; 75c R. Norītis; $1.25 Neziviešu valodas vārdnīcas abonēšanai utt. Šie ziedojumi turklāt, nav piešķirti pirmoreiz, bet lielākā daļa jau — trešo gadu pēc kārtas. Kaut LPB Kanadas kopā aktīvo biedru ir maz, darba rezultāta ziņā laikam gan tā droši varēs mēroties ar kuru katru citu latviešu organizāciju Kanadā — tādēļ atliek tikai cerēt, lai arī nākošajā gadā latviešu sabiedrība atbalstītu preses ļaužu sarīkojumu ar tikpat lielu atsaucību, kā līdz šim, un lai pārējās latviešu organizācijas sekotu Preses kopas paraugam un arī no savas puses padomātu vairāk par mūsu trimdas gara kļēts pustukšajiem apcirkņiem.

Lauksaimniecības ienākumi Kanadā

1953. gadā lauksaimniecību ienākumi Kanadā ir samazinājušies par 5 proc., salīdzinot ar visu laiku rekorda skaitļiem, ko bija uzrādījis 1951. gads.

Saskačevanas un Ontario provinces vēl arvienu patur lauku ienākumu lielāko daļu, pie kam Saskačevana atkal atguvusi vadošo lomu, ko tā 1952. gadā bija zaudējusi par labu Ontario provincei.

1953. g. Saskačevānas provinces lauku saimniecību ienākumu kopsumma sasniegusi $743 miljonus, kamēr Ontario provinces lauku saimniecību kopienākums bijis tikai $692 miljoni.

NIKNAS KANADAS PUCES

Ontario pūces nemaz nav tik miermīlīgas un nebēg tumsā, kā mēs parasti iedomājamies. Nesen pūce uzbrukusi kādam medniekam pie Lindsejas saplēsot tā vēja jaku un saskrāpējot tā rokas un plecus. Tikai pēc ilgākām pūlēm medniekam izdevies pūci nosist pie zemes un nošaut.

Pie Brantfordas pūce uzbrukusi kādai sievietei, kad tā izkārusi žāvēšanai veļu. Uzbrukuma sekas bijušas puns galvā un nagu zīmes plecā. Pūces uzbrukumu tā pieteikusi policijai, lai bērni uzmanītos no līdzīgiem pārsteigumiem.

MONTREĀLĀ

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā gada pilnsap. notika š. g. 23. janvārī piedaloties 57 draudzes locekļiem.

Sapulci atklāja draudzes pr-ks R. Veckalniņš, vadīja L. Caune, protokolēja K. Dreijers.

Mācītājs H. Kušils ziņoja, ka uz š. g. 1. janvāri draudzē reģistrētas 502 personas (385 iesvētītie), gūstekņu nometnē Cēdelghēmā. Ievainojumi kaŗa laikā un neiedomājamie apstākļi gūstekņu nometnē ir situši dziļas brūces A. Tirziņa veselībā, un, nesagaidot Latvijas brīvības stundu, viņš pievienojās aizgājēju pulkam.

Trimdā viņš bija viens pats bez tuvākiem piederīgiem, izņemot draugus un kaŗa biedrus, kas vāca ziedojumus kapa plāksnes uzstādīšanai starp visiem St. Katarīnes latviešiem un viņa draugiem. DV St. Katarīnes nodaļa izsaka mīļu paldies ikvienam ziedotājam, tāpat sevišķa pateicība čaklajām ziedojumu vācējām, vietējās nodaļas Vanadzēm.

Pavisam ziedojumu ceļā tika savākts $115.75, bet par piemiņas plāksnes izgatavošanu un uzstādīšanu tika izdots $95.00. Atlikušā nauda ieskaitīta DV St. Katarīnes nodaļas pieminekļu fondā, kura tiks izlietota līdzīgiem gadījumiem, kā arī A. Tirziņa kapa vietas uzkopšanai, par cik to atļauj kapsētas noteikumi. A. Tirzītis ir apglabāts St. Katarīnes Victoria Law Cemetry nodalījumā.

Saldu dusu svešas zemes smiltājā!

Nodaļas valde

MONTREĀLĀ

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā gada pilnsap. notika š. g. 23. janvārī piedaloties 57 draudzes locekļiem.

Sapulci atklāja draudzes pr-ks R. Veckalniņš, vadīja L. Caune, protokolēja K. Dreijers.

Mācītājs H. Kušils ziņoja, ka uz š. g. 1. janvāri draudzē reģistrētas 502 personas (385 iesvētītie), gūstekņu nometnē Cēdelghēmā. Ievainojumi kaŗa laikā un neiedomājamie apstākļi gūstekņu nometnē ir situši dziļas brūces A. Tirziņa veselībā, un, nesagaidot Latvijas brīvības stundu, viņš pievienojās aizgājēju pulkam.

Trimdā viņš bija viens pats bez tuvākiem piederīgiem, izņemot draugus un kaŗa biedrus, kas vāca ziedojumus kapa plāksnes uzstādīšanai starp visiem St. Katarīnes latviešiem un viņa draugiem. DV St. Katarīnes nodaļa izsaka mīļu paldies ikvienam ziedotājam, tāpat sevišķa pateicība čaklajām ziedojumu vācējām, vietējās nodaļas Vanadzēm.

Pavisam ziedojumu ceļā tika savākts $115.75, bet par piemiņas plāksnes izgatavošanu un uzstādīšanu tika izdots $95.00. Atlikušā nauda ieskaitīta DV St. Katarīnes nodaļas pieminekļu fondā, kura tiks izlietota līdzīgiem gadījumiem, kā arī A. Tirziņa kapa vietas uzkopšanai, par cik to atļauj kapsētas noteikumi. A. Tirzītis ir apglabāts St. Katarīnes Victoria Law Cemetry nodalījumā.

Saldu dusu svešas zemes smiltājā!

Nodaļas valde

DAUGAVAS VANAGI

IEVĒRIBAI

Visi ziedojumi un naudas sūtījumi DV Kanadas valdei sūtāmi kasiera rim uz adresi: Mr. V. Čurišķis, 48A Aberdeen Ave, Toronto, Ontario. Naudas pārvedumus vēlams sūtīt ar čeku vai Money Order.

DV Kanadas valdes pr-dis
VANKUVERĀ

Britu Kolumbijas nodaļas gadskārtējā biedru sapulcē 22. janvārī piedalījās liels biedru skaits.

Šai sapulcei telpas bija devis nodaļas biedrs Lībeks savā mājā, kur lielais mājas pagrabs bija uzposts un izdaiļots zaļumiem, puķēm un lentām nacionālās krāsās.

Sākumā sapulce noklausījās ziņojumu par nodaļas darbību, pēc kam sekoja vēlēšanas. Par nodaļas priekšnieku ievēlēja līdzšinējo E. Vērsānu, bet dāmām par priekšnieci — E. Fišeri.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON

Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS

Tel. AT 7798, MONTREAL, P. Q
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

LASĪTĀJU VĒSTULES

BRĀĻU TAUTĀM JĀIEPAZĪST UN JĀIEMIL VIENAI OTRĀ

Atklāta vēstule Latvijai Amerikā

„Griežos pie jums, kā jums var likties, ne visai ierastā veidā — ar atklātu vēstuli, zināms, attiecinādams to arī visai latviešu sabiedrībai.

Mēs bieži pārrunājam par lietuviešu un latviešu tautu brālību, kas ir neapstrīdama un neapšaubāma patiesība. Mēs ieminamies arī par Baltijas tautu un valstu federāciju, un šim nolūkam esam nodibinājuši īpatnu organizāciju — Baltijas tautu federāciju. Viss tas ir teicami.

Tikai nav labi, ka mēs, oficiāli brāļodamies, praktiski tomēr par maz izrādām kopdarbību. Dzīvojot trimdā Vācijā, mums bija Baltieša padome, kuŗa mūs saistīja vairāk un ciešāk. Arī mūsu prese izrādīja vairāk sadarbības gribu. Es pats rakstīju svētku gadījumos brāļu latviešu avīzēm un esmu saņēmis viņu rakstus lietuviešu avīzēm. Mēs arī bieži tikāmies un izrunājāmies par mūsu kopējām nelaimēm un kopējiem mērķiem, kādi ir arī šodien, tikai tos aspriežam atsevišķi, kaut gan labi zinām, ka vienībā + spēks.

Varbūt arī šis mans priekšlikums kalpus nenogāzīs. Tomēr, mīļais redaktor, es ierosinu to, kas ir mūsu preses darbinieku, ričibā. Un varbūt tas būs nākotnes sadarbības sākums. Mans priekšlikums, ja jūs tam piekristu, risinātu jautājumus praktiski. Man liekas, ka mēs citus labāk sapratīsim un vēl vairāk iemīlosim, kad ciešāk sadarbosimies. Šis ir vienkāršākais un vieglākais veids.

Kā pie mums, tā pie jums tiek rīkoti tautas svētki. Mums nenāktos aprobežoties ar līdzšinējo tikai „oficiālo" personu ielūgumu, bet vajadzētu paziņot visiem mūsu baltiešu kaimiņiem un ielūgt uz mūsu tautas svētkiem visus lietuviešus, visus latviešus un visus igauņus. Plaši apmeklēti, mūsu tautas svētki būs patkamāki un mīļāki.

Kā pie jums, tā arī pie mums ir dažādi izrīkojumi, izrādes, koncerti, balles. Arī par tiem mums būtu jāpaziņo mūsu brāļiem — kaimiņiem. Būs patīkamāk mums visiem, kad būs vairāk apmeklētāju.

Kā to praktiski izdarīt? Es piedāvāju un pats apsolos: ziņot jums par katru lietuviešu izrīkojumu, lai jūs varētu to izziņot savā laikrakstā. Saņēmis no jums ziņojumus, es tos sludināšu „Nepriklausomā Lietuvā." Tas būtu darāms ne uz komerciāliem, bet uz idejiskiem kopdarbības pamatiem.

Tāds ir mans vienkāršais priekšlikums, lai sāktu konkrētu kopdarbību, un ceru, ka tā atnesīs labus augļus. Varbūt ar to attaisnosim arī lielā latviešu dzejnieka Jāņa Raiņa himniskos vārdus „Kur augsti kalni..."

Jonass Kardelis, redaktors, Nepriklausoma Lietuva"

IZGUDROTĀJS VAR NOPELNIT MILJONU

Amerikāņiem ir tūkstošiem dažādu mašīnu un aparātu, bet nav tāda rīka, ar kuŗu ātri varētu atvērt austeres vākus (Ostrea edulis). Ja kādā hotelī kādā dienējā jāatver 500 -1000 gabalu šo gliemežu vāku, tad lai gan šo darbu pavārs veic ar ādas cimdiem, rokas slelnās no kaltiņa spala vienmēr ir tulznās. Gliemeža muskuļi, kas satur kopā abus vākus, ir loti stipri un dažu labu reizi, kad kādam pavāram jāstājas pie šī darba, viņš izmet pārāk stiprus vārdus. Lai kāds izgudrotājs nedomātu, ka tiek maldināts, var ieiet katrā lielākā hotelī un apjautāties. Atbilde būs, ka tāda rīka līdz šim nav. Tā kā amerikāņi simtiem gadu šādu rīku nav izgudrojuši, tad domāju, ka to veiks kāds latvietis, jo latvieši jau šādās lietās vienmēr ir „spēka vīri."

J. S.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

4. februārī Palace Pier telpās studentu karnevāls Nakts Latiņu kvartālā.

6. februārī Sporta padomes trimdā prezidijs rīko brīvmākslinieces Elfrīdes Karlsones - Kukaines tautas dziesmu koncertu Sv. Andreja baznīcas zālē.

6. februārī Bērnu rīts Centrālās YMCAs telnās, 40 College St. Rīko TLB dāmu komiteja.

19 februārī Amerik

ZVIEDRIJAS LATVIEŠI SĀKUŠI SAPRASTIES

Par LNFS padomes pr-di ievēlēts pulkv. K. Lobe

Mierīga LNFS padomes sēde Stokholmā 16. janvārī. Šķiet, tā bija visīsākā un koncentrētākā no visām iepriekšējām. Sēdi vadīja pulkv. K. Lobe, ko vienbalsīgi ievēlēja arī par padomes prsēdi atvaļinājušā J. Tepfera vietā. Par vicepriekšsēdi prof. L. Āboliņa vietā, kas atrodas ilgākā zinātniskā komandējumā Itālijā, ievēlēja Dr. H. Blezo

Fonda priekšnieks Andrejs Eglītis garākā ziņojumā sniedza fonda darbības pārskatu par pag. gadu. Viņš aizrādīja, ka 10 trimdas gadiem paejot, emigrantos iestājies psihisks lūzums, ko raksturo zināma vienaldzība pret nacionāliem pasākumiem. Ar šo reālitāti jārēķinās arī turpmākā darbā. **Arējās informācijas** sektorā liela nozīme bijusi fonda sniegtiem materiāliem Kerstena izmeklēšanas komisijai, kuŗas darbs tagad noslēdzies un rezumēts pārī par 1000 lpp. lielā ASV Tautas vietnieku nama izdevumā. Kopā ar ģenerāļu Nac. fondu LNFS fonda valde pag. gadā noorganizēja 14. jūnija preses konferenci, uzaicinot par referenti norvēģieti Randi Samuelsoni, kas ilgus gadus pavadījusi Pad. Krievijas vergu darbu nometnēs, satiekoties arī ar baltiešiem. Stokholmas preses un ārzemju aģentūras šai sanāksmei veltīja neparasti lielu uzmanību. Fonds apgādājis arī kārtēji Zviedrijas presi ar rakstiem un informāciju par aktuāliem notikumiem Padomju Latvijā. Šī informācija citā apstrādājumā parādījusies arī Rietumvācijas un Anglijas laikrakstos kā arī izmantota BBC raidītājā, Stokholmas, Kopenhagenas, Oslo, Amerikas Balss un Brīvās Eiropas raidītājos. Stokholmā visciešākais kontakts fondam bijis ar lielajiem laikrakstiem Dagens Nyheter un Stockholms Tidningen.

Pateicībā par laikraksta Dagens Nyheter iestāšanos apspiesto Baltijas tautu labā, fonda valde red. prof. Tingstenam pasniedza M. Induses-Mucenieces linoleumu Bēglu laiva.

MATERIĀLI PAR LATVIJU BIBLIOTĒKĀM

Fonds izmantojis katru gadījumu Stokholmā un provincē, kur bijis iespējams reaģēt uz komūnistu aranžētiem starptautiskiem sarīkojumiem, izplatot skrejlapas un pretkomūnistisku informāciju. Šai virzienā fonds ieguvis ziņāmu atbalstītāju kadru pašā zviedru sabiedrībā. Informācijas materiāli arī izplatīti pretkomūnistiskos institūtos, izstūtīti ASV Kongresa locekļiem un bibliotēkām. Lielākās Zviedrijas un Vācijas bibliotēkās izvietota prof. A. Švābes Latvijas vēsture franču valodā un Latvian Literature, kas izplatīts arī starptautiskajā Penkluba kongresā Amsterdamā. Ar attiecīgiem materiāliem apgādāti arī AN akreditētie žurnālisti.

DELEGĀTI 3 KONGRESOS

Ar ceļa izdevuma daļēju segšanu un informācijas materiāliem fonda valde atbalstījusi latviešu delegātus **3 starptautiskos kongresos:** Starptautiskā studentu kongresā Istambulā (Kr. 150.-), Starptautiskā Penkluba kongresā Amsterdamā (Kr. 250.—), Liberālās un radikālās jaunatnes federācijas kongresā Itālijā (Kr. 320).

Fonds lielu uzmanību veltījis, meklējot ceļus un iespējas, kā **konkrēti palīdzēt deportētiem** latviešiem Pad. Savienībā, kur jau sasniegti pirmie rezultāti. Saprotamu iemeslu dēļ presē tuvāka Informācija par šo akciju ir nevēlama. Līdzīgi lietuviešiem ASV arī LNFS fonda valde griezusies 1954. g. pie attiecīgām ASV iestādēm un humānitārām organizācijām, lūdzot iestāties par palīdzības sniegšanu deportētiem un Latvijā palikušajiem tautiešiem, sniedzot zemā dzīves standarta raksturojumu Padomju Latvijā. Uz šiem ierosinājumiem saņemtas pozitīvas atbildes.

KULTURAS SEKTORĀ

fonda valde galveno vērību piegriezusi nacionālās kultūras iziešanai starptautiskās auditorijās. Līdzekļu robežās atbalstīts T. Reitera koŗa brauciens uz Dāniju ar Kr. 1000, bet latv. papildskolas ar Kr. 200. Noslēgta principiāla vienošanās ar Elzu Žebransku par koncertiem Zviedrijā š. g. pavasarī.

Kā atsevišķs izdevums pašlaik tuvojas noslēgumam Fonda un ASV latviešu Informācijas centra kopējais liecinājumu un materiālu krājums Komūnistu noziegumi Latvijā, kas bija iesākts jau 1952. g. Sāvākts arī plašs materiālu krājums par Pad. Savienības nometnēm, kur izsūtīti latvieši. Dati iegūti, nopratinot un izklaušinot Vācijā atgriezušos kara gūstekņus un atbrīvotos izsūtītos. Šo materiālu savākšana notikusi ar lielām grūtībām un fonda valde šai akcijai izlietojusi Kr. 300. Materiāli drīzumā parādīsies latviešu valodā iespiestā veidā.

LIDZEKĻU SAGĀDE

meklēti jauni ceļi un izvesta nelielā izmēģinājuma akcija, vācot līdzekļus zviedru sabiedrībā, kas devusi apmierinošus rezultātus. Ar ziedojumiem bijusi atsaucīga arī latviešu sabiedrība, Zviedrijas draudzes un organizācijas. Ziedojumu un atbalstītāju naudas vākšanā ļoti aktīvas bijušas daudzas fonda pārstāvības. Atbalstītāju informācijai pag. gadā izdoti divi iespiesti pārskati.

Lielākais gandarījums Fonda valdes darbam bijusi apziņa, ka LNFS ieguvis uzticību pie tām starptautiskām organizācijām un institūtiem, kam sniegti materiāli un kas fondu šai ziņā vērtē kā autoritāti un patiesu faktu avotu.

TURPMĀKIE NODOMI

Tālākais bija **A. Landsmaņa** ziņojums par pag. gada budžetu un jauno budžeta projektu. Šai gadā budžets izpildīts ar Kr. 1.130 atlikumu. Līdzšinējā praksē jau nostiprinājies zināms šablons līdzekļu sadalē un jaunais budžeta projekts nekādas radikālas pārmaiņas neienes. Ārpus parastajiem posteņiem paredzētās Kr. 1.500 prof. A. Švābes vēstures izdošanai zviedru valodā. Tāpat paredzēts atbalstīt prof. B. Nērmaņa izdodamo grāmatu par baltiešu problēmām.

Tālāk doc. **J. Rutks** informēja par priekšdarbiem, kas veikti rokas grāmatas par Latviju tapšanā. Darbs nepārtraukti turpinās visu laiku, manuskripti ienāk apmierinoši un tulkotājs visu laiku noslogots ar tulkošanas darbu. Par rokas grāmatu ieinteresējušās vairākas ārzemju izdevniecības. Lielo darbu paredzams nobeigt nākamā gada sākumā.

Rasma Grīna, LNFS ģenerālsekretāre ziņoja par baltiešu žurnāla

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

MODIES, CELIES, STRĀDĀ

Par spīti oficiāliem apgalvojumiem, ka Baltijas tautu sadarbībai trimdā tiek pievērsta iespējamā uzmanība un tiek darīts „viss iespējamais," ar nožēlu atkal un atkal jākonstatē, ka vārdi nesaskan ar darbiem.

Līdz šim kā stiprāko argumentu baltiešu sadarbībai minēja Kerstena komitejas darbības saskaņīgu atbalstīšanu. Pirmkārt, no lietuviešu puses nesen publiski izteikta nožēla, ka baltiešu sadarbība Kerstena komitejas darba sekmēšanai nav bijusi vēlāmā augstumā. Otrkārt, Kerstena komiteja tagad izbeigusi savu darbību, vai tagad baltiešu tautu sadarbības idejai un darbam būs jāgaida uz nākamo sadarbības gadījumu? Vai mums nav nekādu nākotnes problēmu, kas kārtojamas jau tagad?

Pēdējā Amerikas latviešu apvienības informācijas biroja valdes sēdē tās vadītājs Alfrēds Bērziņš bezpalīdzīgi atzinis, ka Baltijas tautu sadarbības birojam nav vadītāja, un šī biroja tālākā darbība būs atliekama līdz nākošajam ALAs kongresam. Atkal būs pagājis gads snaudā! Tad pat A. Bērziņš skeptiski izteicies par Baltijas valstu ūnijas idejas cilāšanu Baltijas valstu sadarbības birojā. Kāda liela mūsu nākotnes ideja tiek izniekota!

Rakstu krājumā Latviešu trimdas desmit gadi lasāms arī mag. hist. Jūlija Brača raksts par Baltijas tautu vienības ideju un darbu trimdā. Brača saka, ka no dzimtenes esam mantojuši un trimdā līdzi paņēmuši Baltijas tautu politiskās vienības ideju un baltiešu tautu tuvināšanās darba pieredzi, organizātoriskos metus un kultūrālos sasniegumus, tomēr viņš arī atzīst, ka baltiešu vienības patiesai iedzīvināšanai mums daudz kā trūkst. Desmit gadi pagājuši, un trūkumi nav vēl novērsti.

A. Mārzems Vācijas Latvijā raksta, ka mazo valstu laiks ir pagājis. Tādēļ būtu loģiski, ka baltiešu politiskie un sabiedriskie darbinieki nopietnu vērību pievērstu Baltijas valstu sadarbībai, tās formām un tām problēmu kompleksam, ko izraisa Baltijas konfederācijas veidošana. Un Mārzems ierosina politiku un speciālistu sadarbību Baltijas konfederācijas pētīšanai, sabiedrības informēšanu par konfederācijas neizbēgamo nepieciešamību un baltiešu apziņas radīšanu ikkatrā no mums, kā arī individuālās intereses kāpināšanu par mūsu kaimiņu dzīvi un nodomiem.

Esmu dzirdējis Lietuvas konsulu A Šalnu 18. novembra svētku aktos, ilustrējot savas runas ar lietuviešu laikrakstu rādīšanu, cik daudz slejas veltītas brāļu tautas jautājumiem. Bet palasaities ik dienas citu baltiešu laikr., cik gan tur atradīsim informāciju un interesi par kaimiņiem? Pārāk maz.

Tādēļ uz baltiešu apziņas radīšanu, kas liktu no vārdiem pāriet uz darbiem, ir adresējams Kronvalda Ata spārnotais aicinājums — modies celies, strādā!

Saturns

ZELTKĀZNIEKI NO ALPIEM

Jānis un Lilija Ozoliņi ieradušies ASV

Gaviļnieks dzimis 1876. gada 12. janvārī Rencēnu pagastā. Skolu gaitās viņa līdzskolnieki ģenerāļi Francis un Aire un veco strēlnieku virsnieks pulkv. Baltiņš. Pēc Valmieras pilsētas skolas absolvēšanas O. nokļūst Rīgā, kur, gatavodamies maizes darbam, mācās grāmatvedību. Alkdams plašuma, viņš dodas uz Maskavu, kur 18 gadus darbojas par grāmatvedības speciālistu pie vācu firmas AGFA. Kad šo firmu karastāvokļa dēļ likvidē, O pāriet citā darbā. Tolaik Maskavā jo rosīga ir Latviešu biedrība, kuŗas priekšgalā ir vēsturnieks Krodzenieks, bet O. veic sekretāra pienākumus. Kādu laiku bbu vada komponists Vīgneru Ernests. Ap to pašu laiku netālu no Maskavas pie kāda muižnieka mitinās dainu krīvs Krišjānis Barons, kārtodams dainas. Arī O. ir liels grāmatnieks un savām vajadzībām iekārto prāvu bibliotēku. 1920. gadā O. ar ģimeni — sievu un divi dēliem, pārrodas dzimtenē un tūdaļ stājas Mežu ekspluatācijas pārvaldes dienestā, kur strādā par 1. šķ. vecāko grāmatvedi. Pēc tam 13 gadu tabakas fabrikā A/S Laferme par galveno grāmatvedi un prokūristu. Šai laikā O. piemeklē smaga nelaime — ar pēkšņu slimību

(Pārnesums no 3. lpp.)

LATVIEŠU KULTŪRAS NEDĒĻAS ATKLĀŠANA ČIKĀGĀ

Latvijas sūtņa ASV Dr. A. Spekkes viesošanās

II

No technikuma, kur notika kultūras nedēļas atklāšanas akts — koncerts un ČLB karoga iesvētīšana, sūtnis ar kundzi devās uz Dāņu Glee klubu, kur ČLB viņiem par godu rīkoja vakariņas. Tur bija laipni lūgti piedalīties organizāciju un draudžu vadītāji, sabiedriski darbinieki un ikviens tautietis. Dalībnieku skaits bija 200. Sūtni apsveica no DV org. A. Vanags, no Illinoijas pal. biedr. K. Valters, no Čikāgas studentu kopas S. Krolls, no ALAs E. Gallēns, no Indianapoles tautiešiem māc. P. Nesaule, no Ed. Ramata koŗa dir. E. Ramats, kopīgi nodziedot Nevis slinkojot. Vēl bija citi apsveikumi un sūtņa runa. Vakars aizritēja omulībā un sirsnībā. Saimniecību vadīja E. Drulle.

23. janvārī.

Plkst. 10 no rīta sūtnis ar kundzi ieradās skolotāju konferencē, Hull House sarīkojumu zālē, kur uzrunāja konferences dalībniekus. Pēc tam apmeklēja Ciānas ev.-lut. draudzes dievkalpojumu, bet pēc tā baznīcas lejas zālē viņus sagaidīja draudzes svētdienas skola, Staburaga skautu vienība un ap 1000 draudzes locekļu. Māc. A. Rautenšilds sniedza sūtnim informāciju par draudzes darbību. Skolnieki un skauti deklamēja. Sekoja sūtņa uzruna.

„Visiem šeit ir tiesība runāt, arī man ir atļauts tiekt dažus vārdus," teica sūtnis, „un manā vakardienas runā (kultūras nedēļas atklāšanā) jūs varat arī šo to izlasīt starp rindām." Pl. 2 sūtnim par godu ČLOA bija rīkojusi pusdienas La Salle viesnīcā, uz kuŗām bija aicināti 25 organizāciju pārstāvji.

Ciānas draudzes baznīcas zālē Čikāgā. No kr. 1. r.: skolotāja A. Egļāja, sūtņa kundze, sūtnis prof. A. Spekke, Čikāgas latviešu organizācijas ap-bas pr-ks inž. A. Būmanis un ALAs vicepr. inž. E. Gallēns

SKOLOTĀJU KONFERENCE ČIKĀGĀ

SAVU VALODU MĒS NEDRĪKSTAM AIZMIRST

II

Kad J. Kalnietis savu referātu bija beidzis un visiem konferences dalībniekiem izdalījis pa nošu lapai Ķēvīt, mana svilpastīte, tad prezidijs atklāja debates par abiem referātiem (M. Celma — Progresīvā paidagoģija un J. Kalnieša — Dažādi jautājumi).

Prāv. K. Birznieks norādīja, ka progresīvai skolai esot daudz pretinieku, kādēļ ļoti daudz vecāku sūtot savus bērnus baznīcu skolās, un katra konfesija arī cenšoties atvērt skolas pie baznīcām, lai bērniem būtu dota iespēja mācīties ticības mācību. Visvairāk skolu esot katoļiem, jo to skaits ASV vislielākais — 30 miljonu.

Debates progresīvo skolu jautājumā ieilga, skolotāji to ventilēja dažādos aspektos, bet fakts, ka latviešu bērni šīs skolas apmeklē, nav grozāms. Džons Djuijs savā laikā aicināts arī uz Maskavu, bet tur viņa skolu filozofija tomēr par tik progresīvu neesot tikusi atzīta, kāda vajadzīga ideālu komūnistu izaudzināšanai.

Prof. Dr. T. Celms savā priekšlasījumā Fakti, vērtības, vērtējumi pieskārās arī atomenerģijas jautājumam un pareģoja varbūtību, ka atombumbas eksplozija var saskarties ar ugunīgo lāvu zemes centrā, kas tad nozīmētu katastrofu.

Sekoja skolotāja H. Kreicera referāti Tēvzemes mācība un trimdas skolas programma, skol. A. Bankoviča ierosinājumi un dažādi jautājumi.

Otrā dienā no rīta konferences dalībniekus uzrunāja sūtnis A. Spekke. Viņš salīdzināja mūsu tagadējo situāciju ar to laiku, kad viņam pašam skolā visus priekšmetus vajadzējis mācīties krievu valodā. Bet viņš atradies savas tautas vidū, kamēr pavisam citādā situācijā atrodoties viņa mazdēls un citi latviešu bērni, kuŗi šeit mācās un aug svešas tautas vidū.

Par svešas valodas iemācīšanos nebūtu jāuztrucas," teica sūtnis, „bet gan par tēvu valodas aizmiršanu."

Konferences turpinājumā māc. G. Straumanis referēja par tematu Tiecības mācība trimdas skolā, skol. J. Ritiņš nolasīja J. Zariņa referātu Skolas klēts, skol. M. Gaide runāja par tematu Gramatika trimdas skolā, E. Avots referēja par tematu Lasīšanas pirmmācība un noslēgumā Čikāgas latviešu skolas pārzinis H. Kreicers ziņoja par šīs skolas darbību un referēja par tematu Uzvedba un kārtība trimdas skolā. Uz konferenci bija atbraukuši arī skolotāji no Indianapoles, Klīvlendas un citām ASV vidienas pilsētām. Tālu ceļu bija mērojis ALAs izgl. noz. vad. M. Celms — no Ņujorkas. Visvairāk gan bija pašu čikāgiešu. Dalībnieku skaits —tuvu pie 50 — rāda, ka interese sanākt kopā un apspriesties par mūsu bērnu un jaunatnes audzināšanas jautājumiem latviešu skolotājos ir liela.

Spiritus

KAS VIŅŠ IR UN KO VIŅŠ DARA?

Sacensības šaržs 8. n-rs

Šurp no spranču zemes nācis,
Mūzikantus mācīt sācis,
Viņš te darbā, ciņā sūrā,
Kā tiem pūst, kā dziedāt dūrā,
Un ar medaļām un slavu
Greznojis viņš krūti savu.

VĒSTULE ČIKĀGIEŠIEM

Sveiki, tautieši, dāmas un kungi!

Tai dienā, kad jūs iemūrējat Rīgas fragmentu Čikāgas debesskrāpī, man iekrita nazis krējumā, tāpat kā Ķencim, un sieva tādēļ mani ieslēdza istabā — es nekur nevarēju tikt, tāda ir mana dzīve. Mums mājā tagad ir klibs kaķis, tādu ņujorkieši atsūtīja, lai neaizbēg. Koris gatavojas uz Dziesmu svētkiem, varbūt dziedāsim arī Milvokos, būtu labi, ja ar jūsu dirigentiem varētu saskaņot programmu. Mēs mācāmies no tās dziesmu grāmatas, ko nesen Ņujorkā izdeva, un esam paņēmuši pirmo, kas gandrīz pašās beigās: Anton, Anton... pirms kāzām nē un nē. Mans lūgums nu ir jūsu dirigentiem, lai viņi arī to saviem koŗiem ar steigu iemāca, tad drīz vien varēsim samēģināt kopā, tāda pusnovada dziesmu svētku apjomā. Par virsdirigentu jums vajadzētu izraudzīt Vladislavu Višteli. Mēs akceptēsim. Un es domāju tā: mēs dziedāsim kaut kur Mičigēna ezera krastā, un virsdirigents stāvēs laivā, tādu gabaliņu atstūmies no malas. Lai viņš neaizmirst štimmgābeli. Koristi jānostāda gar ezermalu rindā — kā zosis lido uz siltajām zemēm — un dziesma vienā galā jāuzsāk, bet otrā jānobeidz, tā ka neviens koristu nevar izsprukt nedziedājis. Viņi, zināms, ir slinki: muti gan atver, bet gaidi, ka laidīs kādu skaņu pār lūpām! — Šiem par to neko nemaksājot. — Kad mēs augām, tad tā nerunāja. Kad reiz mums bija jādzied biedrības sarīkojumā Piebalgā, tad mēs tik stipri sākām viens otru pārkliegt, ka vairākiem klausītājiem pārplīsa bungādiņas. Dirigents pārbijās un nolaida priekškaru, bet arī tas pārplīsa. Tā mēs dziedājām Piebalgā.

Lai virsdirigents neaizmirst arī dziesmu grāmatu, jo tā ir dārga, koristi nebūs iegādājušies, un vārdi būs jāsaka priekšā. Un lai viņš tai dienā ir atturīgs no jebkādiem alkoholiskiem dzērieniem, jo viņam ar rokām būs jādirigē, bet ar kājām jābalansē, lai laiva viņos neapgāztos. Kā tad tas izskatīsies, ja virsdirigents koŗu un publikas acu priekšā iekrītas ezerā un sāmērcēs fraku!

Lai neaizmirst zizli!

Kad jums viss sagatavots, tad laidiet mums ziņu. Mēs celsimies ezeram pāri no šī krasta, lielaivā. Kad tuvosimies jūsu krastam, tad sviediet gaisā cepures, kurpes, somas, naūdu un kliedziet ... pārkliedziet viens otru tā, lai zivis nāk malā klausīties. Tā būs uvertīra. Tad mēs izkāpsim krastā, un kad būs nodziedāts, tad nāks goda mielasts, turpat brīvā dabā, saprotams. Ievadvārdus lai saka Gustavs, galda runu lai teic Alfrēds. Iepirkties jums vajadzētu tautiešu uzņēmumos: zāļu tējas, vitamīnus, miežu putraimus, brūklenes, siļķes — Austras Ozoliņas nacionālā veikalā „Grāmata un dieniškā maize," bet limonādi, saldumus, kviešu miltus un piparus — Alberta Raidoņa universālveikalā „Pārtikas preces, periodika un politika." Orķestri lai vada Alfrēds Kalnājs uz sitamiem instrumentiem, koncesiju uz sviestmaizēm un pīrāgiem izsniedziet DV dāmu komitejai, uz stiprāku dzērienu markām ČLB, bet uz divertismenta programmu ČLT. Karotes mums būs līdzi pašiem savas, ja tikai jums būtu izvārīts kas strebjams, mēs, ezeram pāri ceļojoties, būsim izsalkuši un nosaluši. Vāriet labi daudz! Līdzi brauks arī mūsu biedrības priekšnieks, un viņam vienmēr pietrūkst, un piebaldzēnu bez manis vēl būs trīs. Nevienās kāzās mēs neesam paēduši, jo galdā neliek aknas. Visvēlamākā būtu jēra gaļas zupa, un kiplokus lieciet klāt ne par knapu!

Tad nu, mīļie čikāgieši, dzīvojiet godīgi un gaidiet, kamēr nāks tā diena, kad jūs tapsit iepriecināti ar jaukām dziesmām Mičigēna ezera krastā.

Jūsu Alumsalums

Komūnistu perēklis krogū

Mountain policija Montreālā apcietināja kādu čechu, kuŗš pirms 3 gadiem iebraucis Kanadā, bet jau paspējis nopirkt krogu ostas rajonā. Krogs bijis visu tautību komūnistu sātikšanās vieta. Kā paziņās zīmi sarkanie nēsājuši YMCAs nozīmei līdzīgu žetonu. Lieta pašlaik tiek izmeklēta.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ČIKĀGA

Žurnālistam Arnoldam Burģim šajās dienās Čikāgā tika izdarīta smaga operācija. Tā izdevusies teicami. Slimnieku ārstē Dr. Alberts Kalniņš.

LNC Čikāgas nodaļas valde uzaicina visus tos Padomes locekļus un delegātus, kuŗi dzīvo Čikāgā un tās tuvākā apkārtnē un nolēmuši piedalīties LNC pirmajā kongresā Ņujorkā š. g. 12. un 13. februārī, pieteikties pie Čikāgas nodaļas valdes. 4200 W. Hirsch, Chicago, Ill. Tel. Dickens 2-9855, V. Landmanis.

Latviešu saimniecisko un sabiedrisko darbinieku grupa Čikāgā šajās dienās iecerējusi domu par Latviešu krājaizdevumu sabiedrības dibināšanu. Statūti jau izstrādāti un iesniegti attiecīgai valsts iestādei.

BOSTONĀ

Bostonā jau vairāk kā 10 gadus darbojas Amerikas baltiešu apvienība, kas 23. janv. noturēja kārtējo sanāksmi. Pag. gadā apvienības prezidents bija māc. E. Spīgulis, kas sniedza darba pārskatu. Apvienības ierosmē Mesačusetas gubernātors 15. jūniju izsludināja par baltiešu dienu. Apvienība atbalstījusi dep. Kerstena akciju un ieguvusi iespējas runāt raidītājos par baltiešu jautājumiem. Par baltiešu sabiedrisko darbību referēja V. Tumiņa, bet mūzikālus priekšnesumus sniedza R. Smilškalne un R. Menke. Nākošam darba gadam izvēlēja jaunu priekšnieku — Longinu Svelni (liet.) un pārējo valdi. Apsveicams, ka katras tautības pārstāvis referē par jaunāko savu tautiešu kultūras dzīvē, tā izveidojot labus sakarus ar kaimiņiem. Plašāku masu piesaistīšanu attur vēl arvien angļu valodas grūtības, jo sanāksmēs oficiālā valoda ir angļu. Tāpēc valdes amatos vairumā ātrodas ASV pavalstnieki, vai tādi, kas še jau ilgi dzīvo. No latviešu puses aktīvākie bijuši: Jēkabs Siebergs, māc. K. Selmers, māc. J. Graudiņš, A. Tiltons un mūzikis A. Brakmanis. Šiem vecajiem pievienojušies jaunie: Dr. B. Skulte, pianiste Māra Eferte un Herta Varena. No lietuviem darbojas konsuls A. Šalna, Dr. F. Galimi, māc. F. Juras, B. Mickevičius un B. Klivlende, bet no ģenuļiem pazīstamais kontrabasists Ludvigs Juchts, Dr. O. Pelde u. c.

Biedrības miteklis atrodas Internacionālā institūta namā. Bez šīs baltiešu apvienības Bostonā pastāv Latviešu — Lietuviešu apvienība, kuŗas priekšnieks ir lietuvju dzejnieks Fausta Kirša. Pēdējās darbība gan ir apsīkusi, bet ievērojama bija iepriekšējā gadā, kad LLV ierosmē lietuvju teātris uzveda Rud. Blaumaņa Indrānus. Sadarbības ideju lielā mērā tomēr manāmi traucē grūtie dzīves apstākļi, nogurums un arī laika trūkums.

O. A.

RočESTRA

Latviešu jaunatnes kopas jaunajā valdē ievēlēti: stud. Gunārs Reimanis, priekšsēdis; Vilnis Sarma, sekretārs; Pāvils Puķjānis un Rita Meļķe, valdes locekļi; Dagnija Zviedre, kasiere.

Jaunatnes kopa rīko 12. februārī jautru vakaru — masku balli, Ukraiņu strādnieku namā, 975 Joseph Ave. Sākums plkst. 8, ieejas maksa sākot ar vienu dol. Lūgums ierasties maskās. Labākās no tām godalgos. Spēlēs vācu deju kapella. Atlikums par labu kopas mērķiem.

Iepriekšējos gados organizācijas nebija kopīgi apsvērušas kultūras dienu sarīkošanu, un saskaņotajā sarīkojumu sarakstā to nav arī šoreiz, jo sarīkojumu raksturs līdz šim vairāk iezīmējas ar materiālu mērķu realizēšanu. Latviešu jaunatnes kopa tomēr marta mēnesī rīko kultūras dienu ievadījumu, kurā ieradīsies grupa jauno rakstnieku no Ņujorkas. Jauniešu nodoms silti apsveicams. Latviešu bērnu sestdienas skola bija Draudzīgā aicinājuma dienā lūgusi ciemos rakstniekus Modri un Dzidru Zeberiņus, bet, diemžēl, viņu ierašanās bija kavēta.

As.

SIETLA

Sietlas jauniešus pārsteigusi ziņa par Imanta Ikstruma saderināšanos ar Aiju Moriņu no Takomas, kur apmeklē laboranšu skolu. Abi saderinātie „saskrējušies" pēdējās Jauniešu dienās Portlandē (Oregonā). „Mammas" tagad domā, ka tādas dienas tagad vajadzētu rīkot biežāk.

Sietlas latviešu biedrības Jaunatnes kopai ievēlēta jaunā valde, kuŗā ieiet Juris Dūmiņš (pr-ks), Ruta Segliņa (pr-ka vietniece), Irēne Ezīte (sekr.), Gunārs Švarcs (kasieris) un Vija Āboliņa (biedrzine).

J. L.

— Un šitais ir mana vīra jaunais portrets?

KALAMAZU

Sarīkojums, kurā viesojās mūsu iecienītie baleta mākslinieki Valerija Riekstiņa, Marta Skujiņa un Eižens Mežulis, notika jaukajā Mičigēnas kolledžas teātra zālē un bija labi apmeklēts. Pie klavierēm bija Valdis Treimanis, sniegdams arī klavieru solo priekšnesumus. Par jaukajiem sniegumiem visi mākslinieki tika sirsnīgi sumināti un tiem pasniedza skaistus ziedus.

Jaundibinātā skautu vienība nosaukta Jelgavas vārdā, un to vada vad. J. Kesteris. Padomē darbojas pr-sēdis J. Zands, vietnieks V. Miķelsons, sekretārs V. Vītands, kasieris J. Lapiņš, saimniecības vadītājs A. Grāmatiņš un sakarnieks — mācītājs A. Piebalgs. Vienības mītne atrodas ev.-lut. latviešu dr. namā. 828 S. Rozes ielā. **Kalns**

GRAND RAPIDI (MICH.)

Čikāgas baleta trupas viesizrāde, ko organizē Grand Rapidu sk. vienība, notiks 5. februārī Sieviešu literārā kluba telpās un tajā piedalās Valerija Riekstiņa, Marta Skujiņa un Eižens Mežulis. Pie klavierēm Valdis Treimanis. Programmā pēdējie jauniestudējumi, kas guvuši lielu interesi jau citās latviešu kolonijās.

Vienības draudzes locekļu pilnsapuce notika 23. janvārī baznīcas apakšējās telpās. To vadīja padomes pr-sēdis A. Rūtmanis, bet protokolēja M. Stagars. Sapulci ievadīja ar īsu lūgšanu draudzes māc. J. Lazda, pēc kam baznīcas pr-ks sniedza pagājušā gada darbības pārskatu un dažādo nozaru ziņojumus. Budžets reālizējies labi, jo draudzes locekļi ļoti apzinīgi kārtojuši savus maksājumus, pie kam daudzi savas obligātās iemaksas ievērojami pārsnieguši. Pārvēlamo padomes locekļu vietā no jauna ievēlēja: A. Lapsiņu, A. Zirni, M. Stagaru un P. Rītumu, bet revīzijas komisijā — A. Ungelnieku, A. Ešmani, M. Gaidi. Dāmu komitejā tika izraudzītas: Z. Birzniece, A. Magone, Z. Vēliņa, E. Medne, V. Krūmiņa, E. Āzis, E. Ungleniece, E. Rozīte, L. Gaide, O. Kalnraupe, V. Dzeguze un V. Rituma. Par dāmu komitejas priekšnieci arī turpmāk būs Z. Vēliņa, locekles — E. Medne un E. Azis, sekretāre L. Gaide; kasiere Z. Birzniece un mantzine O. Magone. Pārrunās bija dažādi praktiskas dabas jautājumi par mācītāja algas pabalstu, mācītāja mājas apkuri u. c. Draudze rosīgi gatavojas savam 5 gadu dibināšanas atceras dievkalpojumam un sarīkojumam 12. februārī.

Janvāra mēnesī Grand Rapidu latviešu skauti izdarījuši pirmās palīdzības sacensības kopu starpā un šāda paša veida sacensības ar amerikāņu skautu kopiem Grand Rapidu dienvidu novadā. Novada mērogā augstāko „A" atzīmi ieguvis Vanagu kops ar tiesībām piedalīties apgabala sacensībās. Dižskautu pulciņš rīko ziemas nometni Suarta ezera rajonā.

Iepircis māju Valentīns Mežulis un tādā kārtā Jurģu diena viņam ar ģimeni iznāca paagri, jo šinīs dienās, piepalīdzot vairākiem talciniekiem, tas pārvācās uz jauno dzīves vietu.

Kārlis Krūmiņš jau kopš ilgāka laika ārstējas tbc Saulstaru sanatorijā un lūdz draugus un pazīstamus atvainot, ka tiem ilgāk licis gaidīt uz vēstulēm. K. Krūmiņš uz Grand Rapidiem pārnāca no Bostonas.

Latviešu ev.-lut. Vienības dr. 12. februārī atzīmēs 5 gadu pastāvēšanu. Svinīgo dievkalpojumu vadīs archibīskapa pārstāvis Kanadā prāvests Alfreds Skrodelis, piedaloties kaimiņu draudžu mācītājiem. 1950. g. 12. februārī notika pirmais dievkalpojums Trīsvienības baznīcā un no šīs latviešu grupas izveidojās tagadējā Vienības draudze. Kopš tā laika latviešu dievkalpojumi nav pārtraukti, kamēr pārnāca uz savām telpām un turpina garīgo aprūpi savā mātes valodā, lai gan tā iesaistīta ULCA sinodē. Pēc jubilejas dievkalpojuma paredzēts svētku mielasts. Dažādu iemeslu dēļ daļa no šīs draudzes locekļiem izstājušies, bet pagājušā gadā klāt nākuši 7, un pieaugušo (iesvētīto) draudzes locekļu skaits tagad tuvojas 200. 1954. g. notikuši 55 dievkalpojumi, atzīmējot visas izcilākās svētku dienas un svarīgākās mūsu valsts atceres un piemiņas dienas. Pagājušā gadā laulāts 1 pāris, kristīts 1, iesvētīti 4, miris 1. Līdz ar baznīcas un mācītāja mājas iegādi pieaudzis arī inventārs un saņemti vairāki dāvinājumi no draudzes locekļiem. Budžets reālizējies labāk, nekā to draudzes vadība pagājušā gada sākumā cerējusi. 1954. gadā ieņemts 7818,07, bet izdots 7055.96 dol., atlikums uz šī gada 1. janvāri bija 762.11 dol. Pie draudzes apgrozījuma nav pieskaitīts mācītāja algas pabalsts un ieņēmumi dāmu komitejas kasē.

V. Z.

Latviešu ev.-lut. Vienības dr. 12. februārī atzīmēs 5 gadu pastāvēšanu, Svinīgo dievkalpojumu vadīs archibīskapa pārstāvis Kanadā prāvests Alfreds Skrodelis, piedaloties kaimiņu draudžu mācītājiem. 1950. g. 12. februārī notika pirmais dievkalpojums Trīsvienības baznīcā un no šīs latviešu grupas izveidojās tagadējā Vienības draudze. Kopš tā laika latviešu dievkalpojumi nav pārtraukti, kamēr pārnāca uz savām telpām un turpina garīgo aprūpi savā mātes valodā, lai gan tā iesaistīta ULCA sinodē. Pēc jubilejas dievkalpojuma paredzēts svētku mielasts. Dažādu iemeslu dēļ daļa no šīs draudzes locekļiem izstājušies, bet pagājušā gadā klāt nākuši 7, un pieaugušo (iesvētīto) draudzes locekļu skaits tagad tuvojas 200. 1954. g. notikuši 55 dievkalpojumi, atzīmējot visas izcilākās svētku dienas un svarīgākās mūsu valsts atceres un piemiņas dienas. Pagājušā gadā laulāts 1 pāris, kristīts 1, iesvētīti 4, miris 1. Līdz ar baznīcas un mācītāja mājas iegādi pieaudzis arī inventārs un saņemti vairāki dāvinājumi no draudzes locekļiem. Budžets reālizējies labāk, nekā to draudzes vadība pagājušā gada sākumā cerējusi. 1954. gadā ieņemts 7818,07, bet izdots 7055.96 dol., atlikums uz šī gada 1. janvāri bija 762.11 dol. Pie draudzes apgrozījuma nav pieskaitīts mācītāja algas pabalsts un ieņēmumi dāmu komitejas kasē.

V. Z.

BALTAJĀ PARADĪZE

Kā nedēļas nogales pavada Niagaras latvieši, elpojot svaigu gaisu un apbrīnojot dabas varenību

Niagāras ūdenskritums un krāšņie parki vasarās allaž sasauc tik daudz dabas skaistuma cienītāju n o visām debess pusēm, ka grūti atrast vietiņu, kur novietot savu braucamo. Ziemā, turpretim, „parkošana" grūtības nerada, un ja palaimējas labvēlīgi laika apstākļi un sniega kārta apsegusi apkārtni — ir daudz vairāk ko redzēt nekā vasarā, jo latvieša — vērotāja acs te daudz ko var saskatīt no savā dzimtenē redzētā, staigājot pa piesnigušo koku apņemtajiem parka celiņiem. Bet kur tie brīnumainie koku un krūmu veidojumi, kas rodas ūdens masām gāžoties lejā, izsmidzinot sīkās ūdens lāsītes pa visu apkārtni, kas tad nu tuvākajos kokos rada tādu apledojumu un brīnumainus lāsteku veidojumus, ka zariem, smago nastu nesot, jānoliecas līdz zemei. Visjaukāko ziemas — veidotājas roku Niagarā var vērot janvāŗa beigās un februārī, kad pieturas auksts laiks un samērā labi sniega apstākļi.

Uzņēmumos redzami latvieši 16. janvāŗa rītā, Niagārā.

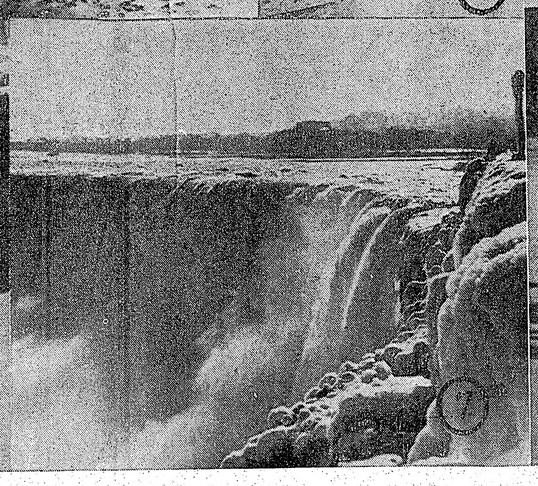

1. attēlā: Māra (pa kreisi) un Inta sāk celt sniega vīru, pamatu nostiprinot ar zēnu nolauzto hokeja koku; 2.: Niagāras latv. daiļslidotāju Ritu Teturu viņas gaitās pavada „Brunītis", arī uz slidenā ledus; 3.: Mazpulka ledushokejisti saceņsībās ar kanadiešu zēnu vienībām uzrādīja labus rezultātus: 1. r. no kr.: Valdis Celms, Juris Udrovskis, Uldis Steinbachs, Georgs Kolesnikovs, 2. r.: Uldis Treijers, Māris Vītols, Aldis Šteinbachs, un Juris Ligers. Uzņēmumā iztrūkst vārtu sargs Pāvils Menska; 4.: Zēni ieņēmuši „poziciju" aiz apledojušiem krāšņuma krūmiņiem — šautenu vietā izstiepti hokeja koki; 5.: Smagu nastu apkrautais koks krituma malā; 6.: Dace skatās krituma malā novietotajā tāļskatā — redz tikai lāstekas; 7.: Pakavveida kritums priekš pusdienas saules apspīdēts; 8: Reti kādam patīk iet lejā pie krituma, krūmi un akmeņi pārklāti ar baltu ledus kārtu; 9.: Svētdienas rīta vingrošana. Lai sāktu slidot vispirms jānotīra sniegs. Kamēr Džems Udrovskis to veic ar smalku sejā, tikmēr „rekordisti" Juris un Jānis pacietīgi gaida; 10.: „Sniega arklus" darbā rāda mazpulka zēni straujā grieziena. J. Ligera uzņēmumi

Džems Istvūds

TRAUKSME REDAKCIJĀ

ROMĀNS PAR AVĪŽNIEKU DZĪVI

Tulkojis I. F.

4. turpinājums

„Viņš bija lielisks avīznieks," piebilda Alens, iztukšodams glāzi.

„Bet nelaimīgs ģimenes tēvs," teica Hučesons. „Kādas meitas! Un viena no tām appreecējusies ar mākleri, kurš iedomājas zinām, kā izdevīgāk novietot naudu! Tie ienīst avīzi — taisni tāpat, kā tie ienīda veco Garisonu." — „Un tieši tāpat, kā Alise ienīst mani," viņš piebilda klusām pie sevis.

„Plecas minūtes līdz iespiešanai," telefonā ziņoja sekretāres balss.

„OK, es nāku," atbildēja Hučesons un nometa klausuli.

„Šai branšā katru reiz izsviež pa durvīm — dzīvu vai mirušu," domīgi teica Allens.

Atkal zvanīja sekretāre un teica:

„Pilsētas galva, Hučesona kungs," bet pēkšņi aprāvās, ieraudzījusi šefa rokā viskija pudeli. Šeit tas negadījās bieži . . .

„Pie velna ar pilsētas galvu," viņš iekliedzās.

„Labi, sēr," atbildēja sekretāre un pazuda.

Tīri automatiski Allens paņēma viņa mēteli un palīdzēja viņam to uzvilkt. Tai vietā lai jautātu, kādēļ viņš to dara, Hučesons rūca:

„Pilsētas galva! Vienīgā lieta, kas viņam rūp tagad, ir tas, kas aizstāvēs viņa kandidatūru nākošās vēlēšanās, ja mēs tagad mirstam."

„Domāju, ka vislabākais būtu, ja tu tagad savāktu zēnus un aizietu pie Zelta Lapsas. Tu taču esi bijis ar viņiem tur, vai nē?" viņš smaidīja laipni.

Kādēļ viņš lāva Allenam sev palīdzēt — it kā viņš būtu vecis vai skolas puika? Bet lai kā — viņš sameklēja piedurkni, un Allens izbīdīja viņu pa durvīm.

*

Dienas Ziņu pēdējais numurs bija izklāts uz kāda dēļa un katrā stūrī aizdedzināta serve. Un šo dēļi viņi lēnām nesa cauri visam restorānam, gaŗām apklātajiem galdiņiem līdz bāram, kur viss Dienu Ziņu personāls apsēdās it kā svinīgā ceremonijā. Kad ienāca Hučesons ar Allenu, tie jau visi bija tur, netrūka neviena darbinieka, viens vairāk, otrs mazāk iereibis. Hučesons apsēdās, un kāds iespieda viņam rokās glāzi.

Tas bija Zelta Lapsas restorāns, kur viņa ļaudis ēda un dzēra, tieši ap stūri pie redakcijas. Tai laikā, kad viņš vēl bija reportieris, arī viņš bija nācis šeit katru dienu apēst savas sviestmaizes un iedzert kafiju. "Tikai tagad, kad viņš bija šefredaktors, viņam neklājās vairs nākt šādās vietās."

Bet šai vakarā neviens nebrīnījās viņu šeit redzot. Bet viņš jutās vientuļš, kaut viss bars bija ap viņu. Vēl vienu glāzi . . . Viņš to izdzēra, bet tā jau atkal bija pilna.

Vai tas bija Vilsons, teātŗa kritiķis, kas tagad stāvēja blakus bāram? Viņš nekad agrāk nebija redzējis viņu iedzērušu, bet nu viņš tāds bija.

Vilsons ar cieņu noņēma cepuri.

„Māsas un brāļi," viņš iesāka ar tipisku dienvidnieka dialektu, „esiet klusi vienu mirkli. Draugi un bezdarbnieki . . ."

Viņš ieņēma krietnu malku no glāzes, un kāds atbildēja kapa balsī:

„Mēs visi esam šeit!"

„. . . klusējiet ar cieņu, mēs esam sanākuši šeit, lai apglabātu Cēzaru."

„Ak nē," sauc citi, „mēs esam sanākuši, lai suminātu Dienas Ziņas, ne lai tās apraktu."

„Halelujā!" atskanēja no visu mutēm.

Tad pie bāra pienāca Villebrande. Viņa uzmetās uz augstā sēdekļa, atbīdīja cepuri pakausī un sava tvīda mēteļa klēpī turēdama lielo ādas somu, pietiekami prāvu, lai tanī varētu ievietot pāris piezīmju blokus, duci zīmuļu un naktspīdžāmu, — tam gaidījumam, ja kāds uzdevums liktu viņai izbraukt pēkšņi ārpus pilsētas, nedodot laiku, lai sakravātos. Viņa bija krietni vien nobaudījusi no bēru malka, bet turējās ļoti stingri.

„Saki nu tu arī kādu vārdu, teic kādu bēru runu," sauca kollēgas, un Villebrande žēlīgi noraudzījās uz laikraksta lapu, kam katrā stūrī dega pa svecei.

„Tas ir skaists līķis," viņa teica. „No šīm lietām es kaut ko saprotu. Un kā lai es to nezinātu? Es esmu tam dāvinājusi savus četrpadsmit labākos gadus. Un kāda tiem ir bilance? Astoņdesmit viens dolars bankā, divi miruši vīri, un . . ." viņai aizlūza balss, un tikai tie, kas klausījās ļoti uzmanīgi, dzirdēja viņas čukstus. „Un divi vai trīs bērni, kurus es tik ļoti būtu vēlējusies, bet pie kuŗiem es nekad netiku. Es esmu rakstījusi reportāžas par visu ko — sākot no sodu izpildīšanas banditiem līdz kautiņiem trešās šķiras jūrnieku krogos. Es esmu ieguvusi plakano pēdu un sirdskaiti, un . . . un nekad es neesmu tikusi uz Parīzi, ko vienmēr tik ļoti esmu vēlējusies. Bet . . . es nekad nemainītu šos gadus pret kaut ko citu šeit zemes virsū."

Visi kollēgas klusēja. Tie bija gaidījuši kādu sentimentālu runu, bet tai vietā bija dabūjuši dzirdēt — patiesību. Un tā sāpēja.

Viņa iešņukstējās un nolēca no bāra sēdekļa. Villebrande raudāja. Nekad agrāk neviens nebija redzējis viņu raudam. Ja kāds to būtu teicis, katrs būtu ar visdziļāko pārliecību apgalvojis, ka Villebrande nemaz neprot raudāt. Un Hučesons pēkšņi kaut ko saprata — kaut ko, ko viņš bija pamanījis viņas skatā no rīta redakcijā, kad Allens bija uzbrucis Henrijam. Villebrandei nekad nebija bijusi īsta iespēja mīlēt kādu vīrieti. Jeb varbūt viņa to nebija spējusi. Bet tomēr bija viena lieta, ko viņa bija mīlējusi, mīlējusi ar patiesu kaislību: tās bija Dienas Ziņas. Un šī mīlestība piešķīra šai brīdī kādu sievišķīgu maigumu, gandrīz skaistumu. Un Hučesonam pēkšņi nelikās vairs kā pirms brīža, ka viņš noraugās sliktā izrādē, bet viņš sāka dziļāk izjust visa šī brīža traģismu. Tad pēkšņi pienāca Allens, un viņam rokās bija Ziņotāja jaunākais izdevums. Tur pirmajā lapas pusē rēgojās liels virsraksts:

Upē atrasta kaila gaišmate minka kažokā.

Vārds joprojām nezināms. Policijai aizdomas, ka izdarīta pašnāvība.

Un tur blakus bija viens tās šķiras uzņēmums, kādu Hučesons bija gribējis sūtīt uz Parīzi.

„Ietaupiet asaras. Tās ir lietas, ko vēlas redzēt un lasīt abonenti," teica Allens.

„Nē!" kliedza visi. „Nekad!"

Hučesons pēkšņi jutās atkal pavisam skaidrs. Viņš piegāja pie Allena un izņēma Ziņotāju viņam no rokām:

„Jā, tā tiražа ir divreiz tik liela kā mūsējā un sludinājumu trīsreiz vairāk."

„Un tas ir pilns sensācijām un bezkaunībām, bet tas nav gluži tas, ko sauc par laikrakstu," piebilda Tomsons.

„Varbūt, ka jums vēl vienmēr būtu jūsu darbs, ja es būtu gribējis tādu laikrakstu, kāds ir šis," teica Hučesons. „Tam ir savs noteikts, drošs tirgus."

„Nieki," rūca Allens.

„Jā, kādēļ īsti mēs taisām avīzi?" Hučesons runāja it kā pats ar sevi. „Nepietiek tikai ar to, ka mēs sniedzam jaunākās ziņas. Tauta prasa seriju zīmējumus, sacensības, jokus. Tie grib zināt, kā cep kūkas, iegūst draugus un nodrošina sev labu nākotni. Un vēl — horoskopus, padomus zirgu skriešanās sacīkstēs, gudrības, kā vinnēt loterijās. Un, ja tie kādreiz nejauši pašķir arī pirmo lapu, tad — ziņas. Bet nekādus ievadus, problēmas," un Hučesons nometa Ziņotāju uz bāra galda. Tad viņš devās pāri bāra telpai pie Villebrandes. Viņa stāvēja telpas otrā stūrī un dziedāja līdzi pārējiem:

„Vecais vīrs Džons Garisons
Nu kapā nerod vairs mieru."

Viņš pieliecās tai tuvāk, un redzēja, ka viņas acīs vēl visu laiku bija asaras. Un viņš teica tai klusi pie auss:

„Es arī nekad neesmu bijis Parīzē — nekad."

Villebrande paskatījās viņā skumji un pasmaidīja. Tad viņa uzmeta uz pleca savas milzīgās rokassomas siksnu un virzījās uz durvīm — prom cīņā par taisnību un patiesību . . .

„Slava, slava, alelūjā," kollēgas sauca viņai pakaļ, kad viņa drusku nedroša, izgāja pa bāra durvīm.

Drīz pēc tam no bāra pazuda arī pārējie. Bija jau krietni pāri pusnaktij viesmīļi jau novāca no galdiņiem galda drānas, un visas četras sveces ap Dienas Ziņām bija jau gandrīz izdegušas, Hučesons piesēdās pie klavierēm un, iedzēris pāris malkus no savas glāzes, uzsita pāris taustiņus. Tad viņš juta uz sava pleca kādu roku un dzirdēja Allena balsi:

„Vai tu esi noskumis, Ed?"

„Ir labi," viņš pasmaidīja piespiesti. „Tā bija jautra nakts. Ar labu nakti Allen." Allens aizgāja, un Hučesons palika viens. Dievs zina kāpēc, viņam pēkšņi bija jādomā par sievietēm. Par tādām sievietēm, kāda bija Villebrande, kuŗas vīri bija miruši. Par tādām, kā Alise, kuŗas vīrs bija dzīvs. Un tādām kā Nora — ar vīru, kādas bija viņš. Par vīru bez savas sievas un mājām, kur to kāds gaidītu. Viņš iedzēra vēl vienu malku un nolika glāzi uzmanīgi uz klavieru vāka. Dīvaini ar Villebrandi. Nekad agrāk viņam nebija ienācis prātā, kā arī viņa ir sieviete. Bet nu pirms maza brīža viņam gandrīz bija ienācis prātā viņu noskūpstīt, kad viņa stāvēja pie bāra, asarām acīs un dziedāja. Bet doma, ka šefam nepieklājas skūpstīt savus darbiniekus, pat ne pie kapa malas, bija viņu atturējusi. Nemaz nerunājot par to, ka viņa nelietoja tādu parfīmu kā Alise. Pie velna ar šādām domām! Pie velna ar Alisi! Viņa nebija neko vērta. Un tā nebija viņa, kā viņš ilgojās. Viņš ilgojās tikai pēc Noras. Un tas bija pareizi un pieklājīgi. Jo vīram bija jāturas pie savas sievas. Bet kādēļ Alise viņam smagi atriebās? Vai tādēļ, ka viņš reiz bija viņu pielūdzis? Muļķīgi — bet tā jau laikam rīkojās lielākā daļa sieviešu. Nora, piemēram . . .

„Alise ir pilsētā," toreiz bija teikusi apburošā Garisona kundze. „Kādēļ jūs kādreiz neaizejat pie viņas?"

Un tā viņš bija aizgājis. Toreiz viņai bija divdesmit septiņi vai astoņi, un viņa bija tikko atgriezusies no sava Eiropas ceļojuma. Bija dzirdamas runas par kādu baronu Anglijā, par kādu Spānijas dižciltīgo. Pirms viņš nebija viņu satiticis, viņš bija jutis tīri vienkāršu ziņkārību. Viņš nebija vairāk runājis ar viņu kā pāris reizes, kad viņa bija bijusi vēl skolniece.

Viņi noskatījās kādu izrādi un pēc tam vakariņoja Stārka klubā. Viņai sekoja visi skati, un katrs redzēja, ka viņi abi ir lielisks pāris. Viņa bija intelliģenta, skaista, eleganta. Viss ap viņu bija mirdzošs un grezns. Bez tam viņai bija neizmērojamas pašapziņas rezerves. Un dzīvoklis Piektā avenijā. Viņa uzlūdza Hučesonu pie sevis uz atvadu glāzi. Viņš palika tur līdz sešiem.

Izrādījās, ka viņa ir arī lieliska eksperte mīlestības mākslā, un tomēr viņa nebija īsti laimīga.

Viņam nāca prātā kāda nakts, kad viņš bija atlaidies viņas zvilnī, kamēr viņa bija piecēlusies un jauca kādu dzērienu.

„Vai tu vari man pateikt, Alis, kādēļ īsti tu to darīji? Kādēļ tu mani kārdināji?" viņš bija tai jautājis.

Viņa smaidīja, nogaršoja dzērienu un uzlūkoja viņu ar savām tumši zilajām, dziļajām acīm un atjautāja:

„Kādēļ tu mani uzmeklēji?"

„Aiz ziņkārības," viņš teica skaidri.

Viņa pienāca tuvāk un apsēdās viņam blakus uz zviļņa.

„Māte atzīst," viņa teica, „ka tu līdzinies mūsu tēvam. Viņa domā, ka tu esi lielisks redaktors. Un viņa vēlētos — kaut arī viņa to nekad nav skaidri pateikusi — lai es tevi precētu," viņa sniedza tam mazliet ar rūžu nosmērētu glāzi.

„Vai tu gribi nogaršot?"

„Nē, paldies," viņš atteicās. „Un vai tu gribētu to darīt?"

„Kādēļ? Vai tādēļ, ka tu mani mīli?"

„Es tā vimaz domāju."

„Vai varbūt tāpēc, ka tu gribi laulāties ar Dienas Ziņām?"

„Varbūt arī tāpēc," viņš pasmaidīja. „Dienas avīzē, naktis pie tevis. Kā tas būtu?"

„Viņš strauji piecēlās.

„Klausies, Ed," viņa teica nopietni. „Es esmu bagāta sieviete. Tev nevajadzētu strādāt. Es būtu ar mieru tevi precēt — bet ar vienu noteikumu: tev jāiet prom no avīzes."

Viņa stāvēja viņa priekšā, gaidīdama atbildi, piesarkusi aiz uztraukuma.

Viņš paraudzījās viņā asi, un pēkšņi viņam likās, ka ierauga Alisi pirmo reizi. Vai tāda bija viņas atriebība tēvam? Ja viņš, noklātā apmetņa bruņinieks, būtu nost no ceļa, Dienas Ziņām būtu jāmirst.

„Nē," viņš teica un piecēlās.

„Tu ietiepīgais idiots," viņa teica nobālusi un iesita viņam sejā. Alise stāvēja viņa priekšā drebēdama aiz apvainojuma un viņas acīs dega neizsakāms naids.

„Ārā!" viņa kliedza. „Ārā no šejienes!"

Nākošā dienā viņš viņai piezvanīja, bet viņa nolika klausuli. Viņš zvanīja vēl dažas reizes, bet viņa neatbildēja. Pēc desmit dienām laikrakstos parādīpās ziņa, ka Alise Garisone, Dienas Ziņu dibinātāja un izdevēja Džona Garisona meita, saderiājusies Bostonā ar Čarlu Kurteju, jaunāko līdzīpašnieku mākleru firmai ar līdzīgu nosaukumu. Ļoti drīz pēc tam sekoja kāzas, un Hučesons, lai ātrāk aizmirstu šo viņam tomēr stipri sāpīgo lietu, ar visu skubu metās darbā. Viņš nāca ar daudz jaunām ierosmēm un jaunināJumiem. Starp citu, viņš pieņēma kādu jaunu žurnālisti, kas vadīja modes nodaļu, tā bija jauka, glīta meitene ar skaistām kājām, vārdā Nora. Bet Alise ar savu vīru šai laikā devās sešu mēnešu garā kāzu ceļojumā un — izdomāja,kā viņam atriebties...

Viņa glāze bija sausa, pirksti bez mērķa klejoja pa klavieru taustiņiem.

„Hučesona kungs," pēc brīža diskrēti teica bāra menadžers," ja jums nebūtu iebildumu, mēs vēlētos slēgt."

Hučesons piecēlās un lūdza pasaukt taksīti. Menadžers noskatījās, kā viņa viesis, lielais, labi pazīstamais redaktors Hučesons, Pulicera balvas ieguvējs, tagad bezdarbnieks un ne sevišķi skaidrā prātā, noliektu galvu izgāja pa bāra durvīm.

*

Apartamentu nama durvju sargs sveicināja Hučesonu, bet reizē izlikās, it kā nemaz viņu neredzētu. — Tas bija arī vispareizākais veids, jo viņš atzina, ka diskrēcija cilvēkam ar viņa atbildīgo stāvokli pie nama durvīm ir vissvarīgākā lieta.

(Turpinājums sekos)

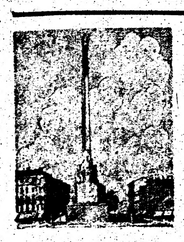

RAŽENO SAIMNIEKU PIEMINOT

KĀRĻA ULMAŅA PARAŽAS (4)

Māc. A. Lūša atmiņas par tikšanos ar Kārli Ulmani

Bieži nācās novērot, ka prezidents lasa arī šķietami nelevērojamus rakstus lalkrakstos un žurnālos. Ja viņam rakstā kaut kas nepatika, vai, ja viņš nevarēja pievienoties raksta autora viedoklim, viņš attiecīgās vietas pasvītroja, rakstu uzglabāja, un tad, izdevīgā gadījumā, izteica savu viedokli raksta sacerētājam. Vairākkārt prezidents man pašam deva norādījumus, ka ieteicams izlasīt vai pārtulkot (ja raksts bija ārzemju žurnālos), vienu otru apcerējumu. Reiz viņam bija ļoti iepatikusies kāda amerikāņu rakstnieka novele par maza zēna un viņam uzticīgā suņa draudzību. Šo noveli (diez, vai tulkotājs nebija pats prezidents) — mēs arī iespiedām žurnālā Mazpulks.

Katra saimnieka darba diena dzimtenē sākās gaismai austot. Arī Kārlis Ulmanis. cēlās agrās rīta stundās.

Prātā nāk šāds gadījums:

Dziesmu svētku laikā Rīgā ir iebraukuši daudzi mazpulku dalībnieki. Tie novietoti skolās un citās sabiedriskās telpās.

Svētku dienas rītā, apmēram piecos, ieskanas tālrunis mazpulku centrālā mītnē Baznīcas ielā.

Samiegojies dežurants noceļ klausuli.

„Kas runā?"

„Te runā prezidents. Esiet tik laipns — un atbraucat pakaļ kādam mazpulku dalībniekam, kas saldā miegā gul uz sola apstādījumos — tepat, mana loga priekšā. Nupat ieraudzīju . . ."

Izrādās, ka zēns, no laukiem iebraucis, kaut kā noklīdis no savas grupas. Meklējot ceļu uz novietni, nokļuvis līdz dienā redzētam un labi iegaumētam valdības namam Valdemāra ielā. Vadītājs stāstījis, ka tur dzīvojot Kārlis Ulmanis. „Tepat būs visdrošākā vieta pārnakšņošanai" — puika nodomājis, un atstiepies uz sola zem bulvāra smaržīgām liepām. Agri no rīta piecēlies, mazo gulētāju pirmais ieraudzījis prezidents . . .

Ražena saimnieka ieradums agri celties un agri sākt dienas gaitas laiku pa laikam sagādāja pārsteigumu vienam otram miega mīlotājam, radot dažkārt jocīgas, komiskas situācijas.

Skrīveru pagasta iedzīvotāju piemēram, ilgi smējās par šādu atgadījumu.

Kādā vasaras rītā — tikko gaismai austot, Kārlis Ulmanis ar pavadoņiem atstāj Rīgu un dodas ceļojumā gar Daugavas krastu uz Koknesi. Ap saullēkta stundu braucēji ir Skrīveros un apstājas pie turienes divgadīgās lauksaimniecības skolas. Prezidents atstāj mašīnu uz ceļa un dodas meklēt skolas pārzini. Skolas priekšnamā viņš sastop kādu vecāku sieviņu, apkopēju, kas, laikam vājo acu dēļ, Kārli Ulmani nepazīst.

„Vai varētu satikt skolas pārzini?" prezidents jautā, padevis dievpalīgu čaklajai strādniecei.

„Pārziņa kungu tik agri nedrīkst traucēt," apkopēja stingri noraida negaidīto un tai svešo ciemiņu, „ja jums kādas darīšanas, varat tepat priekšnamā uzgaidīt, vai pienākt vēlāk . . ."

„Nu, tad jau neko nevarēs darīt," nosaka prezidents, „būs vien jāpagaida.

Atgriezies pie pavadoņiem, Ulmanis liek apgriezt mašīnu un brauc atpakaļ uz staciju, lai tur paēstu brokastis. Negaidītie viesi visur rada ievērību un sacelļ lielu satraukumu. Uz staciju nu steidzas pagasta vecākais, pienotavas pārzinis, un, beidzot, pāris kilometrus teiciņiem vien noskrien arī no miega uzmodinātais, nelabu aizdomu māktais, lauksaimniecības skolas pārzinis.

Ar Raženā saimnieka mīlestību uz savu zemi un savu sētu, Kārlis Ulmanis skubināja valsts iedzīvotājus piešķirt vairāk vērības spodrībai, kārtībai un daiļumam. Mūsu dzimteni viņš gribēja redzēt skaistu un ziedošu. Viņa laikā lielu popularitāti guva t. s. spodrības nedēļa un mežu dienas. Prezidenta ierosmē gar Rīgas-Baldones šoseju tika iedēstīti tūkstošiem ķiršu un ābelīšu, bija iecerēts apkopt un nokrāsot visas vecākās un noplukušās ēkas gar Jelgavas-Meitenes šoseju, kur ripoja tūristu automašīnas; izcila vērība tika veltīta arī pilsētām, to izdaiļošanai, jaunu laukumu un parku iekārtošanai. Diemžēl, šai ziņā daudzi iecerētie projekti palika tikai uz papīra . . .

Prezidentam derdzās nekārtība, nolaidība un nevīžība.

Kādā braucienā pa Vidzemes apgabaliem Jumpravas apkārtnē Raženais saimnieks bija ievērojis kādu īpaši nolaistu, neapkoptu saimniecību. Rīgā atgriezies, viņš drīz pēc tam kādā runā šādus lauksaimniekus nosauca par „tālumniekiem". Šis vārds tautā ātri iegūva lielu popularitāti. Lauksaimniecības kamera saņēma norādījumu uzmeklēt šādas „tālumnieku" saimniecības un sniegt to īpašniekiem morālu un materiālu palīdzību. Ja šī „akcija" lielo pārmaiņu dēļ nebūtu izjukuši, tad pēc nedaudz gadiem panīkušu lauksaimniecību Latvijā laikam vairs nebūtu.

Kārlis Ulmanis varēja dažreiz ļoti asprātīgā veidā kritizēt sabiedriskās dzīves negatīvās parādības.

Kādā pagastā Vidzemes ziemeļu apgabalā ar valdības pabalstu bijušā muižas zirgu stallī tika izbūvēts pagasta tautas nams. Nama atklāšanas svinības ar deju, goda mielastu un citām izdarībām notiek sestdienas vakarā. Bet — tavu nelaimi! Atgriežotoies no kādas skolas izlaiduma akta, svētdienas priekšpusdienā prezidents nolēmis izvēlēties apkārtceļu un apskatīt arī tikko atklāto tautas namu! Apmeklējums, protams, nāk pilnīgi negaidīts. Runas vīri un dzīrotāji ir piekususi un izklīduši. Telpas — neuzkoptas, piesmēķētas un piemētātas. Uz galdiem vēl nenovākti trauki, tukšas pudeles. Prezidents ieiet zālē, bet tūdaļ ar steigu metas atpakaļ.

„Kūts paliek kūts" — viņš sāīdzis nosaka, sēžas mašīnā, un liek doties ceļā . . .

Nākošā numurā:
Rūpes par laukstrādniekiem

Mirdza Kropleja

ROMANCE

Lūk, zari deg
Ar siltu rāmu liesmu,
Še sildos, apmetos,
Pirms tālāk jāaiziet.
Un dziedāt uzsāku
Es kādu senu dziesmu.

Tik labi siltumam
Un dūmu smaržai lauties,
Gandrīz jau nogurušās
Acis veras ciet.
Un liekas piemirsies —
Drīz laiks jau ceļam auties.

Vēl rokas izstiepju
Uz ugunskura pusi
Pirms jāšķiras,
Pirms tālāk jāaiziet,
Kamēr vēl tu,
Kamēr vēl miegā dusi.

Kārlis Ulmanis, ģen. J. Balodis un A. Bērziņš mazpulku svētku parādē. Pa labi redzams prefekts J. Pommers.

VĒRTĪGS TAUTAS DZIESMU VAKARS

Svētdien, 6. februārī, plkst. 5.30 p.p. sv. Andreja baznīcas zālē notiks brīvmākslinieces Elfrīdas Karlsones-Kukaines tautas dziesmu vakars ar pianisti Ritu Šēferi pie klavierēm. Nav daudz dziedātāju, kas savās programmās uzņem arī pa tautas dziesmai, nemaz nerunājot par tīru tautas dziesmu vakaru. Izņēmums ir Elfrida Karlsone-Kukaine. Un kā gan tas varētu būt citādi, ja zināms, ka viņa Latvijas valsts konservatorijā mācījusies pie labākās latviešu tautas dziesmu iztulkotājas — Malvīnes Vīgneres-Grīnbergas. Mākslinieces pēdējais tautas dziesmu koncerts pagājušā gadā izpelnījās cildinošas atsauksmes.

E. Karlsones - Kukaines tautas dziesmu vakaru rīko Latviešu Sporta padomes trimdā prezidijs, kas paredzējis pēc koncerta suminātā mākslinieci, atzīmējot viņas lielos nopelnus arī Latvijas sportā.

Mākslinieces paskaidro, ka viņa izvēlējusies daudz jaunu dziesmu, programmā paturot tikai tās, kuras mazāk dzirdētas, lai parādītu vēlreiz to skaistumu un tās tautas dziesmas, kas izceļas ar īpašu — neparastāku pavadījumu un īpatnēju ritmu. Programmā pavisam būs pāri par 20 tautas dziesmu. Koncertu noslēgs 3 J. Kalniņa aranžētas tautas dziesmas ar ļoti raksturīgu pavadījumu katram dziesmu pantam.

Koncerta programmā būs reprezentēti J. Vītols, J. Graubiņš, H. Berino, V. Dārziņš, A. Jērums, V. Bērzkalns, J. Ķepītis, un J. Kalniņš.

J. NIEDRAS AUDZĒKŅU VAKARS

Sestdien, 22. janvārī sv. Andreja baznīcas zālē notika operdziedātāja Jāņa Niedras trešais audzēkņu vakars, kurā 6 audzēkņi, to starpā divi latvieši — tenors A. Kalniņš un bass E. Višķers, pārējie igauņi — soprāns I. Vaigre, meco-soprāns A. Vares, koloratūr-soprāns E. Kuuskne un bass O. Pello. No studijas pirmajiem koncertiem jau pazīstami daži audzēkņi, kas savā vokālā varējumā sasnieguši respektējamus rezultātus, it īpaši bass O. Pello un koloratūrsopráne E. Kuuskne. No latviešiem vistālāk ticis tenors A. Kalniņš, bet ar labu balsi apdāvinātais bass E. Višķers dziedāšanu sācis mācīties tikai nesen, un, ja nemaldos, šī bija viņa pirmā uzstāšanās. A.Kalniņu citreiz dzirdējām dziedam ārijas un dziesmas, bet šoreiz vieta bija dota vieglākam žanram — Leharam u. c. E. Višķers dziedāja āriju no Burvju flautas un vienu latviešu tautas dziesmu. Klausītāji, kuŗu bija ap 80, sekoja programmai ar interesi un neskopojās arī aplausiem. Laba pavadītāja bija pianiste Malle Māgi. Pēc koncerta maestro — J. Niedra saņēma daudz ziedu. **Ž. Z.**

A. RUBUĻA ROMĀNS AR NĀVI UZ TU

Izdevis Jānis Šķirmants, Čikāgā. Grāmatai 303 lpp. Maksā $3.30

Ap gadu maiņu ir iznācis romāns, kuŗā dramatiski un tēlaini tiek rādīts latviešu karavīru ciņu ceļš un upuri, sākot no Krievijas purviem un Latvijas robežas, cauri visām aplenkumu ellēm Vācijā līdz ieroču nolikšanai. Par moto visam šim darbam derētu izvilkums no izlaušanās kauju tēlojuma Vācijā:

„. . . risinājās nevienmērīgā cīņa: uzbrucēji, pa lielākai daļai sakāpuši mašīnās, raidīja spēcīgu automatisko ieroču uguni, bet aizstāvjiem trūka šauteņu patronu un reti kuŗš pliķšķināja pistoli. Leģionāri slēpās namos. Kad tuvojās ienaidnieks, tie meta granātas, no logiem lēca uz bruņu mašīnām, no durvīm juka krievu rindās, uzbrukā ar durkļiem un atņēma ieročus. Pulkvedis redzēja, ka no mazas sānieliņas izskrēja trīs sarkanarmieši, lai pielavītos no aizmugures. Kur bijis nebijis, uz vidējā galvas uzlēca leģionārs un, ar rokām apķēris abu malējo ienaidnieku kaklus, uzsāka cīņu. Pulka komandieris juta dīvainas trīsas, pats nesaprazdams, vai smējās, ka viņam tādi dēļi, vai raudāja, ka tiem bija jāmirst . . ." (228. lpp.). Kopā ar tēloto pulkvedi Laukvaldi arī lasītāju pārņem dīvainas trīsas, dzīvojot līdzi latviešu leģionāru dzīvei un nāvei visās 300 šīs grāmatas lappusēs.

Pirms apskatām šo jauno grāmatu sīkāk, brīdi ir jāapstājas pie grāmatas autora Aleksa Rubuļa. Dzimis un uzaudzis lauku sētā, tikai divus kilometrus no Krievijas robežas. Tie vēji, skaņas un postāžas ainavas, ko no kalna varēja manīt aizrobežā, pierobežas latviešu bērnos un jauniešos radīja tīri instinktīvu nomodu un gatavību vienmēr aizsargāties. Nav brīnums tāpēc, ka tieši austrumu pierobežas latvieši bija vissirsnīgākie patrioti. Aleksis Rubulis ir pavadījis leģiona gaitās visu laiku no pirmajām iesaukšanas dienām līdz ieroču nolikšanai. Divi viņa brāļi — leģionāri ir krituši. Atbrīvots no gūsta Beļģijā, viņš iestājas Baltijas universitātē, jurisprudences fakultātē un to sekmīgi absolvē, iegūstot maģistra grādu. Pirmoreiz viņa vārds rakstos parādās ap 1947. gadu Vācijā ar dažādām apcerēm par jautājumiem mūsu sadzīvē un literatūrā. Viņš lasītājiem paliek atmiņā ar to, ka nerunā „apkārt," bet sauc lietas to īstajā vārdā. Pirms izbraukšanas uz Ameriku, kādu laiku studē Spānijā. Mēnešraksti Laikmets, Latvju Žurnāls un Dzimtenes Balss ir iespieduši pa Alekša Rubuļa novelei. Tām ir koncentrēts stils, tēlotiem rakstiem dzīva seja. Avīzēm viņš šad tad raksta pa apcerei. Pašlaik Ar Nāvi uz Tu autoram ir 30 gadu, viņš dzīvo Čikāgā un saka, ka ar dzīvi esot uz — jūs.

Atgriežoties pie grāmatas, vispirms jāsaka, ka Aleksis Rubulis stāsta tik steidzīgi un aprauti, ka lasītājam ir jāmetas skriešus, lai stāstījumam tiktu līdz. Tēlojot kaujas, nāves un īsas sapņu trīsas par dzīvi, par mīlestību, par mājām un par draugiem, šāds stāstījuma stils ir arī vispiemērotākais. Romāna Ar Nāvi uz Tu viela nav stāstījums par cilvēkiem, kuŗu domāšanu un ilgas nosaka jaunākais Fords vai Buiks, vai mēbeļu krāsa jauniepirktajā mājā. Viņa tēloto cilvēku ilgas pārcērt mīnas kauciens, krievu Maksa rējiens. Blakus bija kaŗa draugs, kas vēl tikai pirms pusstundas savai meitenei rakstīja vēstuli. No viņa ir palicis pāri — tikai asiņaini mati un salocīta bruņu cepure. Ar Nāvi uz Tu vīru televīzija ir: ugunsgrēki, ugunsgrēki pie Latvijas robežām . . . Krievu masas nāk tukstošiem un atkal ierakumu priekšā jau gul uzbrucēju grēdas . . Jautājums: Vai šo neapšaujamo rūzganie bari plūdīs atkal atpakaļ uz Latviju?

Šo laiku un šos latviešu vīrus un jaunekļus bruņu cepurēs, kam mirt nebija nemaz vairāk prieka, kā varētu būt kuŗam katram no mums, jau pārāk daudzi ir aizmirsuši. „Ar Nāvi uz Tu" nāk laikā, lai to visu atgādinātu.

Savā romānā Aleksis Rubulis nerāda un neizceļ nevienu atsevišķu varoni. Pats bijis kauju vīrs, tagad kā rakstnieks, viņš ar bijību un cieņu pret kritušajiem un dzīvajiem kauju biedriem ir cēlis pieminekli latviešu kaŗavīru garam un tai zemei, kur bijuši viņu šūpuļi un kurp šodien iet dzīvo sapņi. Tāpēc romāna varonis ir tūkstošgalvains — visa vienība, pulkveža Laukvalža vadītais pulks.

Ir, protams, atsevišķi spilgtāk uzzīmēti tēli un raksturi uz kauju un kaŗa biedru sadzīves fona. Vispirms jau pats pulkvedis Laukvaldis. Autors to ir zīmējis ar mammu sirsnību, bet arī ar īstenības mīlestību, kā arī ar labu piedevu humora. Laukvaldis ir īsts sava pulka tēvs. Ne kareivjus, nedz arī sava pulka virsniekus viņš neuzrunā pēc ranga. Viņš saka tik latviski sirsnīgo: Dēls . . . Kad pulkvedim būtu jālamājas, vai par kaut ko jābažījas, viņš norūc: „Kāpostiņi, kāpostiņi . . ." Bijušie kaŗavīri pulkveža Laukvalža tēlā, varbūt, arī saskatīs kādu no dzīvajiem latviešu kauju vadoņiem.

Neaizmirstami dzīvi ir arī daudzi citi tēli. Virsseržants Jānis Gārša. Sirms vīrs. Viņam šis jau trešais kaŗš. Viņš ir visur klāt kā labais gars. Mierina jaunos, kam pirmajās kaujās dreb lūpas, rokas un arī bikses, protams.

Savas dzīvās sejas tēlojumā nes kareivji Plācis, Krācējs, Silapēteris, kaprālis Vanters. Cauri visam romānam redzami divu neškiramu draugu, kaprāļa Vitāļa Gaidāna un seržanta Tāļa Dungara vaibsti. Vēlāk viņi abi tiek sūtīti uz kaŗa skolu un paaugstināti par leitnantiem. Viņi ir īstie Latvijas Brīvības pauadzes pārstāvji. Pilni sapņu, kad domā par dzimteni, par savu meiteni vai par cilvēkiem un likteņiem vispār. Viņi ir ar ļoti sirdīm, kad jāsatiek ienaidnieks. — Pilnīgi vienreizīgs ir leitnants Francis Rudzāts. Neaizmirstama viņa apņēmīgā rīcība pie Latvijas robežām. Pat nāves murgā viņš vēl komandē un uzbrūk.

Satiras zvīkstiens noskan tēlojot pulkvedi Vārdavu un kapteini Lauru. Uzpleči dažkārt cilvēku nespēj glābt viņa vājajā brīdī.

Ar vācu uniformas zīmīgiem vaibstiem autors parāda ģenerāli Krempelu un žandarmu Kogeli.

Pa starpām romāns ir piebārstīts ar nebēdnīgu karātavu humoru — gan bukuru dzīvē, gan spriedumos par brūtēm, gan ar stirnas cepeša slavēšanu, kas, kā vēlāk izrādās, ir bijis — lāga suns.

Siltuma vizmu romānam izvij cauri dzimtenes meitenes Ilgas mīlestība un viņas vēstules, kuŗas vienmēr lasa abi draugi Gaidāns un Dungars.

Atsevišķās romāna nodaļas, no kuŗām daudzas ir spilgtas, ar īsu un spožu gaismu kā raķetes, sasaista kopā visa leģionāru pulka kauju plūdums, kopējais bezcerīgums un cerība. Izpuškojumu dod humors, īsvārdīgs kā mašīnpistoļu kārtas. Nodaļa par frontē atbraukušo dzejnieci Ainu Dainu ir, varbūt, labi padevies anekdots, bet tēlojums īstenības ticību nedod. Ja nu Ainai Dainai ir pieticis drosmes ierasties pirmajās līnijās, tad gan grūti viņu iedomāties tik naīvu un tādu vientiesīti „varoņa" meklēšanā un saprašanā, kā to autors ir tēlojis. Šis tēls drīzāk piestāvētu 17-gadīgai ģimnazistei I pasaules kaŗa laikā.

Varbūt arī atsevišķas kauju nodaļas varētu likties neticams. Bet **tā kā recenzents ir odis pulveri,** tikai Jauna gada naktīs gaisā šaujot, tad tam nav drosmes šo neticamību apgalvot. Par to lai labāk spriež vīri, kam šķēpeļu pēdas vēl arvien reizēm sāp plecos.

Alekša Rubuļa romānu Ar Nāvi uz Tu vērtējot kā literatūras darbu un to salīdzinot ar visiem citiem, kas līdz šim ir tēlojuši leģionāru nāves un cerību ceļu, gribas teikt, ka tas ir pirmais darbs par latviešu kaŗavīru Otrā pasaules kaŗā, kas uzrakstīts reizē ar līdzdzīvotāja sirdi un ar stāstītāja prasmi parādīt tos notikumus — un tā, ka tie paliktu neaizmirstami arī tam, kas notikumos nav bijis klāt.

Ar šo savu pirmo grāmatu Aleksis Rubulis ieiet latviešu rakstnieku saimē ar savu balsi.

Ar cieņu jāpiemin arī Jāņa Šķirmanta apgāds Čikāgā, kas devis latviešu lasītāju saimei grāmatu, kam ir ne tikai laika kavēkļa un lasāmvielas nozīmē vien, bet arī piemineklą nozīmē tam laikam un tiem Latvijas dēliem, kuŗu upuri pavēra izeju 120.000 latviešiem uz brīvo pasauli. Kaut mēs visi nepiemirstu par to šad un tad padomāt.

Jānis Klīdzējs

Mazgadīgais latvju pianists Ernests Brusubārda ar savu patstāvīgu klaviervakaru uzstāsies Milvokos svētdien, 6. februārī, plkst. 6 vakarā Internacionālā Institūta zālē, 125 E. Wells ielā. Jau 9 gadu vecumā pianists ar savu pirmo klaviervakaru Vāciļā izpelnījās daudzo apmeklētāju plašu atzinību. Pašreiz viņam 13 gadu. Koncertā viņš atskaņos Bēthovena Mēnesnīcas sonāti, J. S. Bacha, Mocarta, Lista, Čaikovska, Rachmāņinova un Debisī kompozicijas. Koncerta pēdējā daļa veltīta Šopēna skaņdarbiem.

CILVĒKU GŪSTĪŠANA

26. turpinājums

Dumbris, drusku pārsteigts, raudzījās uz Ludzinieku, it kā neticēdams, ka tik parasta vajadziba šai dienā vispār drīkstēja būt. Bez tam, kā šis buržujs tagad, jūnija vidū, iedrošinās atzities par neapsētu lauku, kad partija jau aprīlī bija skubinājusi, pat pavēlējusi pabeigt sēju trieciena tempā, kad bija kā „ienestas", tā „iznestas" rezolūcijas par sociālistisko sējas sacensību visos pagastos? Viņš kļuva atkal aizdomīgs, taču Ludzinieks raudzījās tik nevainīgi, tik atklāti, ka nebija iemesla piekļerties. Bez tam Dumbris tomēr bija zemnieks. Viņš zināja, ko nozīmē sēkla, kad tās aptrūkst. Viņš gan saviebās, sevī nodomādams: — Zinu, putniņ, par kādu neapsētu Āža aparu tu runā, — taču skaļi teica:

„Labprāt tev došu. Man dienesta dēļ ejams uz pretējo pusi, atpakaļ nevaru griezties. Vai tu nepagaidītu līdz vakaram, kad nākšu mājās?"

Tu vari uzrakstīt zīmīti māsai, lai man iedod. Neesam jau svešinieki."

Dumbris vēl reiz paskatījās uz Ludzinieka stalto stāvu, sārto seju. Viņš pats bija sačervelējies, palīks kā sīksta vīksnas sakne. Viņam bija paglīta, gan jau divdesmit astoņus gadus veca māsa Elza, kuŗai vienulaik bagāto Ludzinieku piegadus veca māsa Elza, kuŗai vienulaik bagāto Ludzinieku piedēvēja par līgavaini. Protams, aizsargs, gandrīz vai turīgākais vecsaimnieks, pats iznesīgs, glīts, tikai tāpat bija ap to kaitējies tirā lakstītāja priekā. Kad viņa bija ieminējusies par precēšanos, viņš bija aizgājis svilpodams pa noru gar Ogudruvu mežu uz Ūdru Annu, tādu pašu mazmājnieci. Šī apnicinājuma dēļ vien Dumbrim bija uz Ludzinieku zobs, sevišķi vēl, kad baumas atstāstīja Ludzinieka paša vārdiem: Šis jau nu nebūšot katlulāpiķa, cauru podu labotāja svainis. Elza vadīja brāļa saimniecību. Dumbris pārbaudīdams uzlūkoja Ludzinieku savām asajām, dziļajām acīm, tad teica, uzmezdams šauteni siksnā uz pleca:

„Ej! Saki māsai, lai dod tev sieku miežu."

Pagriezies viņš iesoļoja mežā, drīz nozuzdams aiz sirmajām eglēm. Ludzinieks, drusku pārsteigts par necerēto iznākumu, tagad varētu mierīgi iet atpakaļ pie sava nejaušā meža brāļa silā, bet viņu urdīja kāds cits spītīgs nodoms, viņš devās pa brikšņiem, brukstalām, meža grāvjiem, plavām gar siena dāržiņēm uz Dumbrājiem. Gar viņu viss ziedēja. Ja šo nakšu baigie notikumi nebangotu dvēselē, tad varētu teikt, ka nav vēl piedzīvots jaukāks rīts par šo. Drīz viņš sasniedza Dumbrājus.

Māja izskatījās kā zīlnieka mīteklis: augsta, kumpaina, divos stāvos, tā pacēlās Kalvīšu eglaines malā. Augšējais stāvs ar apaļiem logiem galos, stāvu jumtu pārsegts, atgādināja savādu jūras dzīvnieku, kuŗa lielās acis katra raugās uz citu pusi. Apakšā reizēm Dumbris strādāja darbnīcā augu dienu, sakumpis, acenēm uz deguna, laboja pulksteņus, katlus, gludekļus. Kā zelta taisītājs viņš mazā kalvē ar plēšām pūta oglēs uguni, kausēja alvu, lēja makšķeru āķus.

Iegājis pagalmiņā starp istabu, kūti, Ludzinieks ieraudzīja Elzu smelam no akmeņu akas ūdeni. Uz viņa sveicienu jaunava negribīgi pagriezās, ar lakatu aizēnotā sejā pelēkās acis palika vienaldzīgas. Viņa atbildēja tikai tad, kad bija noliekusies pār saviem pilnajiem nēšiem, lai celtu tos uz pleciem.

„Sen neredzēts mūsu mājā."

Tad viņa gāja, taisna kā niedra, ar nēšiem uz kūti, kur govis jau bija sadzītas dienvidā vai arī nemaz vēl nebija laistas laukā. Ludzinieks iegāja kūtī meitai pakaļ. Mēsli bija pa ziemu pieauguši tā, ka divi govīm muguras dūrās gandrīz pie griestiem, kur bezdelīga, ar roku pasniedzama, bezbailīgi tupēja mākslīgajā lizdā. Elza pasvieda govīm svaigu sēku, lēja ūdeni silēs, blējošām aitām ielika klēpi siena kārklēs. Tad paņēma balti noberztu, ārpusē pie sienas pakārtu slauceni, notupās pie govs, veikliem pirkstiem sāka braucīt pupus. Ludzinieks raudzījās uz pietupušos meitu, uz viņas brunču krokām ap gurniem, uz balto piena strūklu, kas šalkdama skrēja slauceně, uz rāmajām govīm, uz bezdelīgas pērkli šai klusi sanošajā kūts mierā. Pēkšņas kvēles pārņemts, viņš paspēra dažus soļus, noliecās pār Elzu, drusku atgāza viņas lakatā ietīto galvu, noskūpstīja uz sulīgajām lūpām, pie kam šai mirklī meita neizlaida govs pupus no pirkstiem, it kā pie tiem pieturēdamās, lai neapveltos. Kad Ludzinieks bija viņu palaidis, atgājis atpakaļ, pie durvju palodas, izņēmis papirosu, aizpīpējis, jaukdams smaržīgus dūmus ar kūts īpatnējo smaku, tad viņa joprojām slauca, mazliet pietvīkusi, teica drusku piesmakusi:

„Aizvien tas pats nekaunīgais Ludzinieks. Laiks būtu nopietnākam kļūt. Mūsu vara tevi netaupīs. Kādēļ nāci?"

„Tavs brālis man apsolīja sieku miežu. Lai tu iedodot. Man aptrūcis."

"Tādēļ vien?"

„Gribēju tevi satikt."

„Ko tu man teiksi?"

„Tu man patīc."

Ar šalti čurkstēja piens slaucenē. Pabeigusi Elza sakāsa pienu kannā. Tad teica:

„Nemsi seškanšu miežus?"

„Nemšu."

Viņi gāja uz klēti. Ludzinieks pameta skatu uz ceļu, kas aizlocījās gar meža stūri. Pa to pašlaik strauji brauca pajūgs, lēkādams pa grambām. Ratos sēdēja vīri ar šautenēm.

„Pagaid, Elza. Neber. Es labāk pazudīšu," teica Ludzinieks satraukts. Elza diezgan vienaldzīgi pavērās ārā.

„Nekur tu nepazudīsi," viņa tad apņēmīgi teica. „Vai neredzi, ka līdz mežam klajs lauks? Nāc, es tevi paslēpšu."

Viņa satvēra vīrieti pie rokas, uzveda pa sprunguļu kāpnēm uz kraškas, parādīja vistumšāko kaktā ar zaļi svītrainu segu pārklātu guļuvietu, teica: „Guli te. Tā ir mana vieta. Gan es zināšu, kā viņus aizdabūt projām."

Viņa veikli nokāpa atpakaļ, kāpnes nocēla pie malas. Tad izgāja saņemt viesus, aizslēgdama klēti.

Ludzinieks savā ieslēgtā paslēptuvē gandrīz visu varēja dzirdēt, kas pagalmā notika. Rībēdami iebrauca rati, ass gals pat atsitās pie pakša, visa klēts nodrebēja. Ķērāji spēji apturēja zirgus. Atskanēja Dumbra krekšķis, kad viņš prasīja māsai, vai Ludzinieks te bijis, bet Elza gluži vienaldzīgi, pat nicīgi atbildēja:

„To nu ne ar vilkšanu šurp neatvilksi. Esi bijis liels muļķis, ja palaidi. Meklē nu putnu mežā."

Dumbris īgni nospļāvās, tad teica kaut ko krieviski ķērājiem. Ludzinieks sastindzis klausījās. Pēc brīža rati sāka čikstēt pagalmā, izgriezās uz ceļa, krievs nelabi iebļāvās. Rati aizdārdēja. Ludzinieks atviegloti uzelpoja, vēl nedrīkstēja laisties lejā pa lūku, kam kāpnes bija atņemtas. No pašpārliecināta uzvarētāja viņš atkal bija kļuvis par bailīgu vajāto. Viņš nogulēja visu dienu uz kraškas kā sastindzis. Tikai vakarā, kad metās jau krēsla, klētī ienāca Elza, uzrāpās pie viņa, pasniedza viņam bļodiņu.

(Turpinājums sekos)

TEĀTRIS INDIANAPOLĒ

Indianas Latviešu biedrības dramatiskā kopa 15. janvārī Indiānapolē uzveda K. Miķelsones komēdiju „Dzīves šūpoles" izrādes atkārtojumu.

Drāmatiskā kopa nodibinājās pie ILB 1951. g. 5. martā un jau tā paša gada decembrī sniedza savu pirmo izrādi. Cetros gados tā izveidojusies par nopietnu kultūras pasākumu un vienmēr ir pulcinājusi pilnu zāli skatītāju, tādējādi nelaujot aizaugt latviešu nacionālās apziņas takai.

Drāmatiskās kopas sastāvs pa šiem gadiem neko daudz nav mainījies un arī šoreiz „Dzīves šūpolēs" raksturlomas tēloja indiānāpoliešiem jau labi pazīstamie kopas pirmie celmlauži. Sevišķi jāatzīmē uzņēmēja Toma tēlotājs K. Sventeckis, kas lomu veica tiešām atzīstami labi. Varēja redzēt, ka Sventeckis, kuŗam vispār labi padodas komiska rakstura lomas, bija savu tēlojumu izdomājis līdz galam. Tāpat skaisti niansētus skatus sniedza Valda Veldre kā Andreja līgava Nella. Labi tika tēlots lūzums attieksmēs ar uzņēmēju Tomu. Zenta Zaževska savu lomu kā Ezernieku māte veica, kā jau parasts, teicami. J. Melbārdis kā Ezernieku tēvs bija labs. Pārējie jaunākie kopas dalībnieki savās lomās bija apmierinoši. Turpinot savas skatuves gaitas un gūstot noslīpējamu mimiķā, cerams, gūs labākus panākumus skatuves mākā.

Skatītāji neskopojās ar ziediem; katrs tēlotājs un režisors saņēma gandarījumu par pūlēm. ILB arī atzīmēja kopas centību, pasniedzot režisoram un dažiem no vecākajiem tēlotājiem atmiņai pa grāmatai.

Režiju vadīja Roberts Vanags, kuŗš arī bija gatavojis lugai piemērotu dekorātīvo ietērpu. Skatuvei gaismas efektus kārtoja Juris Dzelzītis. **A. B.**

EATON'S

LIELĀKĀ PREČU PĀRDOŠANAS ORGANIZĀCIJA BRITU IMPERIJĀ

Ītona veikali un nodaļas visā Kanadā, kā arī pasūtinājumi, kas izdarīti pēc kataloga, aizsniedz pasūtinātājus visā Dominijā.

Iilggadīgā apkalpošanas prakse, kā arī garantija par pārdodamajām precēm; „pirmklasīgas preces — vai naudas atmaksa," ir vērtība, ko kanadieši vienmēr baudījuši.

EATON'S OF CANADA

Dr. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no plkst. 9-11 un no 5-7, izņemot trešdienas. Tel. OL 1681
Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto
no plkst. 5-7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās MU 6324

Dr. SILVIJA UZANS
BERNU, IEKŠĶIGĀS UN ĀDAS SLIMĪBAS
No pl. 6-7 ik dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās, ceturtdienās, sestdienās arī no plkst. 12-1
52 Linsmore Cresc. (pie Danforth),
tel. GL 2892, Toronto

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc pusdienas pp. katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā, un Šveicē
Speciālists iekšķigās, sieviešu un veneriskās slimībās
3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

NOTIS

Volfganga Dārziņa — Sonāta in F	$2.50
Volfganga Dārziņa — 50 latviešu tautas dziesmas	$2.50
E. Dārziņa — Rezignācija un A. Jurjāna lūgšana	$1.20
E. Dārziņa — Melancholiskais valsis	$0.70
E. Melngaiļa — Solo dziesmas (31)	$2.00
Vīru koŗu I krājums (50)	$2.00
T. Ķeniņa — Kantāte, korim solistiem un ērģelēm	$1.50

Kā arī daudz citas atkal dabūjamas
DV GRAMATNĪCĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

N. ŠVĀNEBACHA deju studija
175 College St., tel. WA 1-4318
TORONTO

Fokstrots — Angļu valsis, Vīnes valsis u. c.
Samba — Rumba — Mambo.
Privātstundas: pieteikšanās un informācija katrā laikā. Iesācēju kursi jauniešiem; var pieteikties dāmas un kungi

SAIMNIECE AR LABU PRAKSI
klāj siltus un aukstus viesību galdus
Zvanīt RO 4538, Toronto

Calvert's

IZGLĪTĪBA

Izglītības jautājumus, izņemot indiāņiem un eskimosiem, kārto un pārzina provinču iestādes, ko savukārt pārrauga federālā valdība.

Katrai provincei ir sava izglītības sistēma, bet galvenais mācību plāns visām provincēm ir līdzīgs, atskaitot Kvēbeku, kur pastāv divas sistēmas: Romas katoļiem ir piemērotas franču tradicijas, protestanti pieturas pie angļu tradicijām.

Visi skolotāji, kas tiek attiecīgi sagatavoti, atskaitot tos, kas darbojas Kvēbekā, padoti provinču valdību kontrolei. Daudzās provincēs pastāv arī skolas neredzīgiem un kurlmēmiem, kā arī dažas speciālas skolas, piemēram, techniskie institūti, lauksaimniecības, zvejniecības, mežniecības, raktuvju u. c.

Skolās, kas pieturas pie angļu sistēmas (zemākās pakāpes skolas), ir 8 klases. Šīs skolas parasti nobeidz 14—15 gadu vecumā.

Izglītības jautājumus, izņemot indiāņiem un eskimosiem, kārto un pārzina federālā un provinču valdības.

Zemākās pakāpes vidusskolas ir lielāko tiesu četrgadīgas, bet Ontario un Britu Kolumbijas provincēs tās ir piecgadīgas. Skolēniem šais skolās ir iespējams mācīties vispārizglītojošos priekšmetus — kā: literatūru, vēsturi, matēmatiku, mākslu, arī svešvalodas, — kas pašķir ceļu uz augstskolām, skolotāju sagatavošanas un māsu skolām. Tāpat ir iespēja mācīties komerciālos, lauksaimniecības, rūpniecības priekšmetus, kas vēlāk ļoti noderīgi, nodarbošanos izvēloties.

Pēc Romas katoļu sistēmas Kvēbekas provincē ir septiņgadīgs pamatskolu kurss. Pēc tam skolniekiem ir iespēja iestāties klasiskās kolledžās, kas parasti ir piecgadīgas ar iespējām mācīties speciālpriekšmetus, kas sagatavo mācībām universitātēs.

Kanadā ir ap 200 augstāko mācības iestāžu, kas ar savu iekārtojumu ir vienas no labākām pasaulē. Kanadas universitātēs mācās ap 60.000 studentu ,daudzi no tiem no ASV un citām zemēm.

Galvenie principiālie financēšanas veidi visā Kanadā — ar dažiem izņēmumiem — ir gandrīz līdzīgi visās provincēs. Pamatskolas atbalsta izglītības ministrija, saņemot līdzekļus no nodokļu departamenta un citām iestādēm.

Calvert DISTILLERS LIMITED
AMHERSTBURG, ONTARIO

A W FARLINGER R.E., LTD.
Pirms pērkat vai pārdodat nekustamus īpašumus, sazinieties ar mūsu latviešu pārstāvi
587 BLOOR ST. W. (Bathurst-Bloor)
- Piedāvājam izdevīgākos īpašumus visos pilsētas rajonos
- Palīdzam obligāciju sagādē
- Palīdzam sagādāt aizdevumus lemaksām līdz $2.000 un vairāk par 3 proc. gadā.

L. VĒVERIS
Birojā OL 6357 Mājās JU 5049

LUNSKY OPTIĶIS
WA 1-3924 470 College St.
Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem.
Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

SINGER
PILNA CENA $19.50
Iesp. uz nomaksu
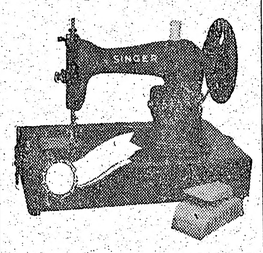
Pārbūvētas šujammašīnas liepratēju uzraudzībā ar importētām daļām
IZPĀRDOŠANA
Jaunas
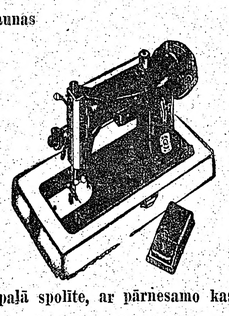
apaļā spolīte, ar pārnesamo kasti
TIKAI JAUNAS $29.50
5 gadu garantija — Jauns motors — Jauns kājas pedālis — Jauns pārvalks
Demonstrē mājās par brīvu. Par brīvu iztaisa pogu caurumus pirmajiem 25 pasūtinājumiem
Tel. WA 1-5161
IMPERIAL SEWING MACHINES Co. Ltd.
289 College St., Toronto

AUTOMATISKAIS
GĀZES
ŪDENS SILDĪTĀJS
- Pilnīgi iekārtots, sākot ar $129.00 uz augšu
- Garantija uz 10 g.
- Iemaksa 10% apmērā, pārējais uz nomaksu līdz 3 gadiem. Šo summu jūs nomaksājat GAS Co reizē ar mēnešu maksājumu par gāzi.
- Iekārto 24 stundu laikā dabiskai gāzei

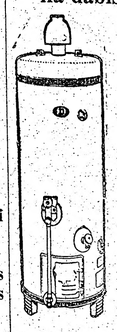
DRED
UN CITI RAŽOJUMI
Par apsildīšanu, siltu ūdeni vai siltu gaisu lūdz zvanīt
GARNEY & CO
15 BARTON AVE,
ME 2554, TORONTO

Kārlis Skapars

RĪGAS ARCHĪBISKAPIJAS NODIBINĀŠANAS 700 GADU PIEMINAI

1255. gada 20. janvārī pāvests Aleksandrs IV ar bullu Primatum cathedras, adresētu archibīskapam Albertam, apstiprināja Rīgu par metropolita sēdekli.*) Lai gan archibīskaps Alberts jau iepriekš, saucās par Livonijas, Igaunijas un Prūsijas, kā arī Rīgas baznīcas archibīskapu, tomēr vēl vienmēr bija dzīvs Rīgas bīskaps Nikolajs (mir. 1253. gada beigās). Tikai pēc bīskapa Nikolaja nāves pāvests Aleksandrs IV ar savu 1255. gada 20. janvāŗa aktu radīja neatkarīgu Rīgas baznīcas provinci — Rīgas archibīskapiju, ar archibīskapu ne vien kā baznīcas galvu, bet reizē arī kā augstāko politiskās varas nesēju — zemes kungu sv. Māras valstī — Livonijā. Rīgas archibīskapija, visādus likteņus pārdzīvodama ,ir pastāvējusi cauri Viduslaikiem, fragmentāri arī pēc tam, līdz kamēr tā, kā garīgs institūts — Latvijas Romas katoļu baznīcas province — tika atjaunota Latvijas neatkarības laikā un pastāv vēl šodien.

Rīgas achibīskapija līdz ar to ir viens no vissenākiem, cienījamākiem un ietekmīgākiem garīgi — politiskiem institūtiem Latvijas zemes vēsturē. Šis institūts cauri 7 gadu simtiem ir daudzējādā ziņā kā faktors noteicoši un paliekami iedarbojies ne vien uz latviešu tautas likteņu gaitām, bet arī uz pašu latviešu tautas dvēseli un tās spējām vai izpausmēm — vispirmā kārtā — garīgā un sabiedriskā nojēgumā. Pietiek apsvērt, ka 1918.—1955. ir tikai apmēram 1/20 no laika skālas 1255. — 1955. Un pietiek atcerēties, ka 1932. gadā ciņņa par seno Rīgas archibīskapu katedrāli, Doma baznīcu, noslēdzoties, uzvarētāja parta nesakaujamais ierocis bija teze: „... Un ko lai saka tā vara, kas tagad valda savā dzimtenē? Viņa ir uzskatāma par agrākās valsts varas mantinieci ... par savu dažādo priekšteču varas mantinieci ... (un) var rīkoties savas varas robežās..."**)

*) A. Švābe, Latvijas senās vēstures avoti, 2 .burtn., Rīgā, 1940. g., Nr. 414, 378. un 379. lp. Teksts no Vatikāna reģistra 24. sēj. Nr. 342, 50-v lp. Fotokopija Rīgā Valsts archīvā.

) Prof. A. Spekke, Ķeniņa Stefana ienākšana Rīgā un cīņas par Doma baznīcu, Rīgā, 1932. g., 49. lp. Prof. A. Spekke, tag. Latvijas sūtnis Vašingtonā, kopā ar prof. A. Švābi bija latviešu zinātniskie sekundanti latviešu un baltvācu politiskās divkaujas pēdējā fazē: cīņā par Rīgas archibīskapa katedrāli. Zīmīgs prof. A. Spekkes izvēlētais Vergilija (Aen. V) sacījums Rīgas archibīskapijas patiesi ilgās pastāvēšanas (aizsniedz tā sauktos dižos Viduslaikus!) faktu šādā nostādījumā — kā faktoru latviešu zemes un tautas vēsturē skatot, ir pienācīgi no latviešu vēsturnieka viedokļa pakavēties dažās pārdomās pie tām mūsu vēstures līnijām, kuŗu krustojumā stāv 1255. gada 20. janvāŗa pāvesta bulla par Rīgas archibīskapijas nodibināšanu. Gribas domāt, ka laimīgākos apstākļos šī Rīgas archibīskapijas jubilleja būtu nobriedinājusi vismaz divas monografijas: vienu par Rīgas archibīskapiju kā institūciju un otru — par pirmo Rīgas archibīskapu Albertu Zuerbēru*). Šo monografiju uzrakstīšana paliek pataupīta laimīgākai nākotnei.

1. NO PRUSIJAS LĪDZ KARĒLIJAI

Rīgas archibīskapijas nodibināšana ir konstituents fakts latviešu un visas Baltijas telpas kristīgās baznīcas vēsturē un līdz ar to viens no svarīgākajiem baznīcas vēstures studiju priekšmetiem. Šai sakarā lai pietiek aizrādīt tikai sekojošos vilcienus procesā pirms vēsturiskā datuma. Ziemeļvācu un dāņu baznīcas provinču konkurrentā ekspansija pārī Gotlandei uz Rīgas jūŗas līča grīvām un salām, 12. g. s. beigās sākusies, tiek noslēgta ar Rīgas archibīskapijas nodibināšanu. 1255. gadā process apstājas — pāvests apklusina uz mūžīgiem laikiem Brēmenes, Magdeburgas (loti svarīgs polit. un kult. faktors leišu, poļu un ukraiņu vēsturē vēl ilgus gadsimtus vēlāk!) un dāņu pretenzijas uz Baltijas austrumpiekrastē dibināto bīskapiju filiālsaistībām. Tai vietā tiek atzīta un cauri Viduslaikiem paliek spēkā Rīgas baznīcas provinces neatkarība un autoritāte kristietības nešanā tālāk plašajā aizjūŗas austrumu telpā. Riga rigat gentes ... Jau pirmā archibīskapa Alberta laikā zem viņa jurisdikcijas ir vairāk nekā 10 bīskapiju ar ģeografisko periferiju no Prūsijas līdz Karēlijai. Ja kādu laiku Brēmenes-Hamburgas metropolīta krēsls ir Ziemeļu Roma, tad Alberta laikā Rīga ir austrumos atdzimusī Brēmene.

Gan pēc Alberta nāves (1272. g. beigās vai 1273. g. sākumā) Rīgas archibīskapijas robežas atiet atpakaļ uz Latviju un Igauniju — Viduslaiku Livoniju, — bet līdz ar to ir nostabilizējies arī kāds vispārējs process baznīcas administarātīvā iekārtā, kuŗa formālais noslēgums nāk tikai daudz vēlāk — Tridentas koncilā, proti, Romas kūrijas un metropolitāno provinču kanoniskā kompetenču sadalīšanai. Sai procesā iezīmīgi virzītāji apstākļi uz jauno laiku iekārtu ir notikumi, kuŗi spēlējas ap Rīgu bīskapa Nikolaja laikā un noslēdzas ar 1255. gada 20 janvāŗa bullu.

Baltvācu vēsturnieki ir ar lielu pacietību pētījuši kanoniskās detaļas,bet a priori noraidīdami tiklab Rīgas baznīcas atbrīvošanos no vācu saistībām kā Tridentas reformu nozīmīgumu Jauno laiku iesākšanā, tie nav varējuši arī parādīt, cik tāla un nozīmīga bijusi atbalss mūsu zemes baznīcvēsturiskiem notikumiem 13. g. s. vidū uz visu vēlāko Romas baznīcas administrācijas un Eiropas sabiedriskās satversmes veidošanos. (Arī par šo problēmu mums vēl nāksies dot savus pētījumus laimīgākos darba apstākļos).

Metropolitāno kompetenču izdalīšanās process Ziemeļ- un Ziemeļaustrumeiropā 13. gadu simtenī gandrīz neķiŗami saistās ar jautājumu par pāvestu legātu uzdevumiem šais zemēs tai pašā t. s. baznīcas klasiskā gadu simteņa periodā, proti, starp Innocentu III (1198.—1216.) un Bonifāciju VIII (1294.—1303.). Ar Innocentu III sākot, kas, Livoniju ietverdams vienā politiskā vienībā, tai deva sv. Māras valsts titulu, šī perioda pāvesti atkal un atkal centās caur saviem legātiem nodibināt mūsu ziemeļu piekrastē savu neatkarīgu sv. Krēsla valsti. „Sv. Krēsla nolūki un vēlēšanās gan ir bijuši atšķirīgi no gala iznākumiem, un viņa Terra Mariana ir palikusi tikai sapņojums, arvien jo vairāk dzīves reālisma iedragāts ..." (A. Spekke). Šo kūrijas centienu gala punkts Baltijā, zemē, kur tie visvairāk fokusējās, ir vairāk vai mazāk tas pats 1255. gada akts. Kas zina, kādas likteņa gaitas būtu staigājusi mūtu tauta, ja šie pāvestu centieni 13. g. s. pirmajā pusē attiecībā uz mūsu piekrasti būtu īstenojušies? Kas zina, kāda šodien izskatītos Eiropa un globālā pasaule, ja tas tā būtu noticis? Par to spekulēt nav vietā, bet ar savu pamatojumu gan var aizrādīt uz to, ka tādā vai citādā veidā šie lielie pasaulpolitiskie pāvestu plāni, kas savā vīzijā bija ietvēruši mūsu piekrasti, ar 1255. gada aktu dabiski pārgāja uz Rīgas archibīskapiem.

Lūk, kāds patiesi pasaulvēsturisks likteņu krustceļš iezīmējas mūsu dzimtenes piekrakstes situācijā ar citādi tik parastu Romas kūrijas konstitūciju par kādas bīskapijas paaugstināšanu par metropoli!

(Nobeigums sekos)

*) Sk. A. Švābe, Latvijas senās vēstures avoti, 2. burtn., Rīgā, 1940. g., Nr. 414, 378. un 379. lp. Teksts no Vatikāna reģistra 24. sēj. Nr. 342, 50-v lp. Fotokopija Rīgā Valsts archīvā.

**) Prof. A. Spekke, Ķeniņa Stefana ienākšana Rīgā un cīņas par Doma baznīcu, Rīgā, 1932. g., 49. lp. Prof. A. Spekke, tag. Latvijas sūtnis Vašingtonā, kopā ar prof. A. Švābi bija latviešu zinātniskie sekundanti latviešu un baltvācu politiskās divkaujas pēdējā fazē: cīņā par Rīgas archibīskapa katedrāli. Zīmīgs prof. A. Spekkes izvēlētais Vergilija (Aen. V) sacījums šo cīņu gala vērtējumā: Pietās antique labores respicit humanos (Seno laiku pārliecības (mūsu sakarībā — nodibinājumi) likteņīgi ir iekšā arī mūsu dienu notikumos).

***) P. Goetzes, Albert Sherbeer, St. Petersburg, 1854., ir pārāk novecojies darbs.

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. Krone-Balduma

BISKVĪTU MĪKLAS

Biskvītu mīklai ņem svaigas un lielas olas, smalko cukuru (ne pūdercukuru), kartupeļmiltus, kviešu miltus, kā arī garšvielas: citrona miziņu, vaniļu, liķieri.

Olu dzeltenumus no baltumiem atdala. Milti ir izsijājami, un, ja pēc atsevišķām receptēm lieto izcelājus, tos izsijā kopā ar miltiem. Forma jāieziež ar taukvielām un jāizkaisa ar rīvmaizi. Biskvītu mīklas cep vidējā kartstumā. Pārāk lēnā krāsnī masa izžūst, bet pārāk karstā priekšlaicīgi top brūna.

Biskvītu mīklai olu baltumi jāputo stingrākās putās (tā, lai varētu griezt ar nazi). Olu dzeltenumus saputo ar cukuru, pievienojot garšas vielas, miltus, un pēdīgi iecilā olu baltumus. Tad pilda sagatavotā formā. Formas pamatā var arī likt pergamenta papīru, kuŗu apslacina ar ūdeni, vai rīkojas kā iepriekš minēts. Pirms cepumu izņem no krāsns, ir jāizmēģina, vai ir gatavs: iedur ar mazu smailu skaliņu līdz cepuma vidum, Ja izņemot skaliņam nekur nav peilipusi mīkla, tad cepums ir gatavs.

Kad biskvīts ir drusku atdzisis, ar naža palīdzību atbrīvo cepumu no formas malām un cepumu novieto uz sieta vai drāžu režģa. Papīru tūliņ pēc cepuma izņemšanas no formas noņem. Cepumu sagriež nākamā dienā ar asu nazi vai diega palīdzību 3 ripās, un pilda pēc receptes.

RIEKSTU TORTE

4 olas, 200 gr. cukura, 140 gr. riekstu, 60 gr. mandeļu.

Olu dzeltenumus ar cukuru saputo, pieliek sasmalcinātas mandeles un riekstus, beidzot iecilā saputotos olu baltumus. Cep mērenā karstumā. Atdzisušu pārgriež un pilda ar vaniļas krēmu, kam pievienoti sasmalcināti rieksti. Virsmu garnē bez riekstu piedevas. Malas noslēdz ar sasmalcinātiem riekstiem.

RIEKSTU TORTE II

6 olas, 180 gr. cukura, 0.5 citrona miza, 60 gr. kartupeļmiltu, 40 gr. kv. miltu, 0.5 tēj. cepamā pulvera. Pildījumam var ņemt sviesta krēmu, pievienojot 1 ēd. kar. liķiera, 50 gr. izkausētas šokolādes, 100 gr. sasmalcinātu valriekstu vai lazdu riekstu, 100 gr. cukura, 200 gr. aprikozu marmelādes.

Pagatavo parasto biskvītu cepumu. Atdzisušu sagriež 3 plāksnēs. Cukuru uzber uz pannas un viegli sabrūninā. Ieliek riekstus un maisa uz lēnas uguns, kamēr top brūni un spīdīgi.

Tad uzliek uz ieeļļotas plāts un atdzesē. 1/8 daļu no sviesta krēma samaisa ar izkausētu šokolādi un atdzesē.

Tad pusei no palikušā krēma pievieno 0.5 no riekstiem, bet visam krēmam pieliek liķieri.

Tortes pamatu pilda ar aprikožu marmelādi, uzliek otru plāksni un pilda ar riekstu krēmu. Tāpat virsū un malas nozież ar to pašu krēmu, pēdējo pārkaisa ar sasmalcinātiem riekstiem.

Tortes virsu iedala garenos mazos četrstūrīšos un garnē ar tumšo un gaišo krēmu pārmaiņus, šacha galdiņa veidā. Augšējo malu noslēdz, pārkaisot ar sasmalcinātiem riekstiem.

GALANDA ATGRIEŠANĀS VĀCIJĀ

Šajās dienās Frankfurtes lidlaukā nolaidās vācu ekspģenerālis Ād. Galands ar kundzi. Viņi Vācijā atgriezās no Arģentīnas, kur bija pavadījuši ilgus gadus. Galands Arģentīnā palīdzēja Peronam uzdabūt uz kājām Arģentīnas aviāciju. Klīst baumas, ka bijušam Hitlera laika ģenerālim vajadzētu atjaunot vācu aviāciju, Galands gan paskaidrojis, ka līdz šim neesot vēl līdzis nekādu līgumu. — Tālāk Galands paskaidrojis, ka ar Peronu parakstītais līgums 1948. gadā izbeidzies un tāpēc esot atgriezies Vācijā, kur domājot pievērsties civilai dzīvei.

Ja būšot iespējams, apmetīšoties Frankfurtē vai tās apkārtnē. Starp citu viņš žurnālistiem teicis: ka vēloties nodibināt šakarus ar vācu lielajām rūpnīcām un izveidot tirdznieciskus sakarus ar Arģentīnas valdību. Uz jautājumu, vai eksģenerālis nav saņēmis sarkano piedāvājumus, viņš atbildējis noraidoši, piemetinot, ka tos nekad nepieņems. Hitlera laikā Galands bija vācu aviācijas inspektors — pilots. un Otrā pasaules kaŗa laikā notriecis 101 sabiedroto lidmašīnu. Kā galvenais vācu aviācijas inspektors, Galands savas gaitas sācis 20 gadu vecumē Ar 17 gadiem viņš bijis jau pazīstams kā aeroeksperts. Otrā pasaules kaŗa beigu posmā G. bija dēvēts „pilotu pilots." -š.

DĀMU FRIZIERSALONS MODEL
VIJA KREMANIS
109 Moberly Ave Toronto
Tel. GR 0464
Danforth-Woodbine, 2. stāvā

The Parisian Laundry Company of Toronto Ltd.
214 BATHURST ST.
EM 8-3492, TORONTO
Pieņemam un nogādājam mājās

Frank Vass, B.A.
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un SPADINA ielu stūrī
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112

MEKLĒJU
Šeiberta, Samta, Daģa un Mindera kungus.
Lūdz rakstīt š. av. kantorī
Leonam Mikelanam

KAS JĀDARA KANADAS PAVASTNIECĪBAS IEGŪŠANAI

Ja jūs esat iecelojuši Kanadā legālā ceļā, meklējot sev pastāvīgu dzīves vietu un ja jūs esat sasnieguši 21 gadu un jums ir vēlēšanās baudīt „Kanadas mājīgumu," kas parasti ir iegūstams pēc apmēram 5 gadu nodzīvošanas Kanadā, jūs esat tiesīgi iesniegt lūgumu Kanadas pavalstniecības iegūšanai. Kamēr vēl nav notecējuši pilni 5 gadi Kanadā, iesniedziet lūgumu. Skat. zemāk noteikumus, kas jādara:

1. Uzrakstiet lūgumu pavalstniecības iegūšanai.

Tas izdarāms ar attiecīga ierēdņa palīdzību vietējā pašvaldības iestādē jūsu rajonā.

2. Tiesas pārstāvis izdarīs pārbaudi pavalstniecības iegūšanai.

Jums jābūt laba rakstura cilvēkam, jāprot franču vai angļu valoda, kā arī jāzina tiesības un pienākumi, ko prasa no Kanādas pavalstnieka.

3. Jādod zvērests Viņas Majestātei ķēniņienei.

Līdz ar zvēresta nodošanu jūs atsakāties no jūsu iepriekšējās pavalstniecības.

Pilnīgākas informācijas saņemšanai rakstiet uz adresi: The Registrar of Canadian Citizenship vai Pavalstniecības nodaļai pie

PAVALSTNIECĪBAS UN IMMIGRĀCIJAS DEPARTAMENTA, OTAVĀ, KANADĀ

Hon. J. W. Pickersgill, P.C., M.P., ministrs

LAVAL FORTIER, O.B.E., Q.C., viceministrs

Latviešu Sporta Padomes Trimdā prezidijs

rīko svētdien, 1955. g. 6. febr., pl. 5.30 pp Sv. Andreja bazn. zālē

BRĪVMĀKSLINIECES

Elfridas Karlsones-Kukaines

TAUTAS DZIESMU KONCERTU

Ieeja $1.50 un $1.00, skolēniem $0.50

Niagaras latv. sporta klubs DZINTARS rīko

MŪZIKĀLO KARNEVĀLU

„PIE JAUTRĀ ODA"

š. g. 5. febr. pl. 19.00, 1786 Dunn St. Niagāra Falls

Sarīkojumu ar dziesmām kuplinās ALMAS SKUDRAS VOKĀLAIS TRIO. Spēlēs populāralis A. LIEPAS (Hamiltona) deju orķestris. Plīna bufete — Uzkožamie katrai gaumei — Pārsteiguml. Labāko masku godalgošana. Ieeja $1.25

Apmeklēt lūdz kluba valde

DV KIČENERAS-VATERLO NODAĻA

rīko š. g. 5 februārī Castle Inn Restaurant Burgundy Room, 1508 King St., East.

MASKU BALLI

Atspirdzinājumi, cepures, baloni utt. Trīs labākās maskas tiks godalgotas. Ieeja $1.00. Ar maskām 75c. Sākums plkst. 19.00.

Spēlēs Joe Wegner'a deju kapella

Visus laipni lelūdz DV Kičeneras-Vaterlo nodaļa

LITTLE BEAUTY SALON

(Ipašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE, tel. ME 5937

Elektriskie, ķīmiskie, aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana. Sejas kopšana

(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķigās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1-2 EUCLID AVE, WA 1-6708 Toronto

Dr. MICHAEL BALKANI

spec. sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā

202 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimniekus Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. JĀNIS REKAI

chirurgs un dzemdību palīdzība

Dr. PAULS REKAI

iekšķigās slimībās un Rentgena uzņēmumi

219 St. Clair Ave, W.

Toronto, Ont.

WA 3-2395

Iepr. telef. pieteikšanās

Dr. Alexander Szatmari

nervu un noguruma slimībās

260 St. Clair Ave, W.

Toronto

Runas stundas no 2—7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu

WA 1-0556 vai MA 5243

DAVID R. JOSEPHSON

R.O.L.B.E.O.

336A BLOOR ST. W., TORONTO (Spadina Rd.) birojā WA 3-9494

ACU PĀRBAUDE RECEPTE

DAUGAVAS VANAGU APVIENĪBA ČIKĀGĀ

rīko š. g. 5. februārī, plkst. 7.30 vakarā, 1335 N. California Ave, Dr. Herzl Community Home telpās savu

GADSKĀRTĒJO

KARNEVĀLU

Spēlēs paplašināts latviešu deju orķestris

Zāle pieskaņota karnevālam, un tai ir izcilus laba dejas grīda.

Trīs oriģinālākās maskas godalgos

Par viesu labklājību rūpēsies dāmu komiteja

AMORA PASTS ● BALONI ● CEPURĪTES

Ieejas maksa $1.50 no personas, ieskaitot nodokli. Galdiņi iepriekš pasūtināmi pie sarīkojumu nozares vadītāja Alfr. Eglāja pa tel. CO 1-8218.

Ja kāds ko zinātu par PĒTERI RUBENI,

Edītes Rubenis vīru, kas pēdējo reizi redzēts ap 1944. gada 15. oktobrī Rīgā, Latvijā, lūgti paziņot uz zemāk minēto adresi

FRANK VASS,

Barrister and Solicitor 455 Spadina Ave, Toronto, Ontario Canada

---

Meklē vecāku sievieti

uzraudzīt bērnus pa dienu. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā,

KE 0802, Toronto

(833)

Latviešu dāmas! Eiropas friziere

Kapsi's Hair Styling

113 MAC PHERSON AVE.

Starp Yonge St. un Avenue Rd.

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

IZĪRĒJAMS 3 istabu dzīvoklis ar virtuvi 2. stāvā, kā arī atsevišķas istabas. Nav iebildumu pret bērniem. Zvanīt EM 8-0792.

IZDODAMS mēbelēts dzīvoklis — 2 istabas un virtuve, sākot ar 3. februāri, labā satiksmes un iepirkšanās rajonā. Zvanīt vakaros pēc pl. 5 WA 2-6354, Toronto. (808)

IZĪRĒJAMA liela nemēbelēta istaba ar virtuves lietošanu, Bloor — Dovercourt rajonā, LO 5235, Toronto. (836)

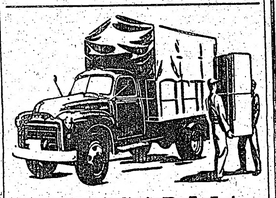

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

(BALTIC MOVERS)

Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury

Lūdz zvanīt OL 1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

BAZNICAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Ņujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Niagārā 6. februārī, plkst. 2 pp. Jāņa baznīcā 580 Portage Rd. N., dievkalpojums.

Londonā, 13. februārī, plkst., pl. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Velandā 20. februārī, plkst. 12.30 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarinēs 20. februārī, plkst. 2.30 pp. Kristus baznīcā dievkalpojums.

Londonā 27. februārī plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums

Iesvētes mācības sākums Niagārā 5. februārī, 706 Eastwood Cr., pl. 6 vak. pie P. Treijera k-ga.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So.), svētdien, 6. februārī, plkst. 4 pp dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma, pl. 5 pp baznīcas apakšējās telpās draudzes locekļiem pilnsapulce.

Piektdien, 4. februārī, plkst. 7 vakarā draudzes bībeles stunda — 20 Carrik Street.

Sestdien, 5. februārī, plkst. 7.00 vakarā draudzes dāmu komitejas sanāksme — 482 King William St.

Trešdien, 9. februārī, plkst. 6.30 vakarā jaunatnes vecākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Piektdien, 11. februārī, plkst 6.30 vakarā jaunatnes jaunākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Čops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st., tel. WA 4-1563).

Svētdien, 13. februārī, pl. 11 dievkalpojums.

Svētdien, 20. februārī, plkst. 3 dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar mantu loteriju.

Svētdien, 27. febr., pl. 11 dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa Latviešu ev.-lut. draudzē Toronto 1955. gada februāra mēnesī.

6. febr., plkst. 4 pp., dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Māc. A. Lūsis.

13. febr., plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Briedis.

Dievkalpojuma laikā baznīcas apakšējā zālē reliģiska satura filmas izrāde bērniem.

20. febr., plkst. 4 pp. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Māc. A. Lūsis un māc. A. Briedis.

Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas apakšējā zālē.

27. februārī, plkst. 4 pp. bērnu dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis.

Bramptonā, 6. februārī, pl. 1.30 pp. Latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums Grace United baznīcā — māc. A. Briedis.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

6. februārī, 5 gadu pastāvēšanas atceres dievkalpojums, plkst. 3 pp. Viesi: māc. A. Čops no Toronto un māc. A. Gaudiņš no Montreālas. — Dziesmu lapiņas.

Draudzes 5 g. pastāvēšanas atceres akts — draudzes vakars notiks 5. februārī, plkst. 8 vakarā, YWCA telpās. Māc. A. Čopa priekšlasījums: Latviešu draudze svešumā. Groziņu vakariņas. Ielūgti visi

20. februārī dievkalpojums plkst. 2 pp. Pēc tā draudzes pilnsapulce.

27. februārī Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums, plkst. 5 pp.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

13. februārī, plkst. 3 pp;

20. februārī plkst. 3 pp.

27. februārī Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums, plkst. 3 pp.

6. martā plkv. Kalpaka piemiņas dievkalpojums plkst. 3 pp.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Sadberijā, svētdien, 6. februārī, plkst. 14 sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Monterālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī, 6. februārī, plkst. 1.30 pp., dievkalpojums ar jaunievēlētās padomes ievešanu amatā.

20. febr., plkst. 1.30 pp., dievkalpojums.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi: 6. un 20. febr., plkst. 12.30 pp.

Otavā, sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzei, 210 Wilbrod St.

13. febr., plkst. 2 pp., dievkalp.

27. febr., plkst. 2 pp., dievkalpojums

Latviešu skolas tic. māc. stunda pusstundu pirms dievkalpojumiem baznīcas zālē.

Montreālas draudzē kristīti: Erik — Richard Šultmanis, Gunāra un Vitas dēls. Ralfs Grinberg, Laimoņa un Zeltītes dēls.

Laulāti: Viktors Strautmanis un Bitura Liepiņa. Carl Soernaes un Guna Ozers.

Māc. Artūrs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259

Dievkalpojums svētdien, 6. februārī **nenotiks.** Nākošais dievkalpojums svētdien, 13. februārī, plkst. 5.30 pp. sestdienas skola ik svētdienas plkst. 4 pp.

Kičenerā Mateja baznīcā, dievkalpojums svētdien, 6. februārī, pl. 11 dienā.

TORONTO EVANĢELISTU TEMPLĪ

Latviešu dievkalpojums (latv. valodā) Dundas — Bond ielu stūrī, katru svētdienu plkst. 4 pēc pusdienas Temats: „Mūžīgās dzīvības devējs."

ŠĪS GRĀMATAS NEDRĪKST TRŪKT JŪSU UN JŪSU DRAUGU GRĀMATU PLAUKTOS

Anšlavs Eglītis — Cilvēki no mēness, romāns	ies.	$4.00
V. Kārkliņš — Dieva zeme, romāns	„	$4.00
K. Raudive — Neredzamā gaisma, romāns	„	$3.90
Z. Mauriņa — Pilsētas un cilvēki	„	$3.45
J. Veselis — Viesturs Varapoga, romāns	„	$2.50
A. Eglītis — Nesaule, dzejas	„	$3.60
V. Strēlerte — Gaismas tuksneši, dzejas	„	$2.75
J. Janševskis — Dzimtene, romāns, kopsējums	„	$5.30
A. Dimā — Trīs musketieri, romāns	„	$5.60
Ģ. Salnais — Atvars, stāsts	„	$2.20
Ģ. Salnais — Vīri	„	$2.20
Latviešu trimdas 10 gadi	„	$4.30
J. Straubergs — Rīgas vēsture	„	$6.00
H. Hesse — Narciss un zelta mute, romāns	„	2.60
H. Martinsons — Ceļš uz zvanu draudzi, romāns	„	$3.20
A. Žīds — Sievu skola	„	$2.60
P. Lagerkvists — Baraba	„	$2.40
G. Flobērs — Bovarī kundze	„	$3.20
Dz. Svifts — Gulivera ceļojumi	„	$3.20
R. Blaumanis — Kopotie raksti, kompl.	„	$18.00
K. Skalbe — Kopoti raksti, I — V		$4.50—$4.75
A. Rubulis — Ar nāvi uz Tu, romāns	„	$3.00
Ortegas-Y-Gasset — Meditācija par mīlestību	„	$3.35
J. Klīdzējs — Viņas un viņi	„	$3.35
Latvian Literature,	broš.	$5.50
Latvian Literature,	ies.	$6.70
Latgaļu dziesminieki dzeju antoloģija	„	$3.00
Alb. Sprūdžs — Daugavas vēji, stāsti un noveles		$2.80
Z. Mauriņa — Cilvēces Sargs		$3.50
P. Klāns — Rūsa, rom., ies.		$5.60
J. Sudrabiņš — Nīcības viesuļi, ies.		$2.90
Bokačo — Dekamerons, ies.		$5.80—7.00
Mancela spredīķi		$3.20
Ceļā uz Purgatoriju		$1.70
Bruņu kalps		$1.70
V. Dambergs — Sarakstīšanās		$2.40
O. Freivalda — Kurzemes cietoksnis I		$3.80
A. Šiņķis — Kurzemes cietoksnis II		$3.75
Il. Leimane — Kailā dzīvība		$3.80
Ingrida Vīksna — Mums jābrien jūrā		$3.20
Dr. H. Biezais — Kristiānisms un humānisms		$2.90
Dž. Kronins — Tiranns		$5.40
„ — Zvaigznes raugās lejup		$5.65
„ — Citadele		$3.60

GRĀMATAS BĒRNIEM

A. Brigadere — Anneles grāmata	ies.	$3.50
E. Lange — Bērnu draugs	broš.	$1.80
E. Zicāns — Vieglā gaita		$1.30
Valodiņa	broš.	$1.00
M. Timma — Zelta atslēdziņa	ies.	$3.50
Vecais abrinieks		$1.10
Andr. Niedra — Zemnieka dēls	ies.	$1.00
A. Kronbergs — Zelta atslēdziņa, ābeķīte		$1.50
Brāļu Grimmu pasakas, ies.		$4.25
Divkāršā Lotīte, ies.		$2.00

Kā arī daudz citu vecāku izdevumu grāmatas

ROKDARBIEM UN ATPUTAI

Modernie rokdarbi, nr. 2., 3. ā	$1.00
Latvju Zeltene, nr. ā	$0.75

Kā arī 1955. g. sienas kalendāri, dažādas apsveikuma kartītes.

Keramika un koka izstrādājumi.

Grāmatas izsūtām arī uz rakstveida pieprasījumu

123 Huron St. TORONTO **DV** Tel EM 8-0792 NO PLKST. 9—18

GRĀMATNĪCA

A W FARLINGER R.E., LTD.

Speciālpiedāvājums:

DUNDAS — RONCESVALLES 2 stāvu mūra māja Dundas ielā, ar veikalu un trim dzīvokļiem. Ienākums no dzīvokļiem $58 nedēļā plūs veikala telpas. Šo māju var iegūt ar $5000—6000 iemaksu. Prasītā cena $22.000.

Nesaistošu informāciju māju pirkšanas un pārdošanas, kā arī aizdevumu sagādes gadījumos prasīt pēc

VOLDEMĀRA KLAVIŅA

2475 BLOOR ST. W., tel. MU 8151

Tel. mājās MU 7188, Toronto

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 Wellington W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notariāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski

---

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONEŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9369

LABĀKAIS PAR LĒTĀKO PIE PHILLIPA

JŪSU VEIKALS

$169.00

Brīnišķīgas dzīvojamās istabas iekārtas ar smalkām mēbelēm, skaisti polstētas damastā, piemērotas katrai istabas krāsai. Atsperu un gumijas putu sēdekļi. Taupiet! Pērciet tieši no — PHILLIPA fabrikas.

TELPAS TAUPĪŠANAI GUĻAMDĪVANI,

VISLĒTĀKIE VISĀ PILSĒTĀ, SĀKOT AR $39.00 UZ AUGŠU

Phillips Chesterfield

FACTORY: 953 DUNDAS W. EM. 3-[illegible]

SHOWROOM: 877 QUEEN W. [illegible]

TRADICIONĀLAIS TORONTO LATVIEŠU STUDENTU KOPAS KARNEVĀLS

NAKTS LATĪŅU KVARTĀLĀ

4. FEBRUĀRĪ, plkst. 20, PALACE PIER TELPĀS

• 1300 dažāda veida sēdvietas pie galdiņiem
• 2 bāri — bole utt.
• 15 vīru mūzika
• Dekorācijas, baloni, utt.
• Divi deju parketi
• Masku godalgošana

Visas vietas, ieskaitot galdiņus, $2.00 no personas.
Galdiņi pie kases. Atlikums Stipendiju fondam.

KAS NOTIEK KANADĀ?

● Bezdarbnieku skaits Toronto uz 20. janvāri bija pieaudzis uz 44.547. Pagājušajā gadā šai pašā laikā bezdarbnieku skaits Toronto bija tikai 32.699.

● Lielā Kanadas kara jūrnieku saindēšanās ar metilalkoholu sacēlusi lielu uztraukumu, ievadīta stingra izmeklēšana. Dzeršana notikusi pēc tam, kad komandējošais kuģa virsnieks beidzis vakara apskati. Matroži paņēmuši lielu kannu ar rakstāmmašīnu tīrāmo šķidrumu, odekolonu, samaisījuši to ar citronu un ābolu sulu. Dzeršanā piedalījušies 48 jūrnieki, kas jau pēc dažām glāzēm stiprā dzēriena noreibuši. Saindēšanās pazīmes sākušās tikai otrās dienas pēcpusdienā. Tā kā ārsti ļoti pūlējušies glābt saindējušos, nāves gadījumu nav, bet pastāv bažas, ka daļa var zaudēt acu gaismu. Slimnīcā ieradies arī kāds cita kuģa jūrnieks, kam glāzi likiera pasniegusi cietušie matroži. Laimīgā kārtā pasniegtais likieris bijis īsts.

● Sakarā ar Kanadas YMCAi veltito propagandas nedēļu Kanadas prese, radiofoni un televīzija sniedz plašu informāciju par to lielo darbu, ko velc YMCA ne tikai Kanadā, bet visā pasaulē. Šoreiz informācijā par Kanadas YMCAs darbu ir pieminēts arī latvieša Alfrēda Kārkliņa vārds. Pirmdien televīzijas stacijas sniedza plašu informāciju par Centrālās YMCAs darbu fiziskās audzināšanas nozarē, izrādot vingrotavās un peldu baseinā uzņemto filmu. Paskaidrojumus sniedza Centrālās YMCAs sporta direktors Dan McGregors. Informācijā par smagatlētiku ekrānā bija redzami svaru cēlāji treniņā, kuŗus vadīja latvietis A. Kārkliņš. Sporta direktors savos paskaidrojumos arī minēja, ka treneris ir ar milzīgu spēku apveltītais latvietis A. Kārkliņš.

● 21. janvāri Montreālā apcietināti 44 gadus vecais F. Desnoijers ar savu otro sievu, 24 g. v., kas apvainoti par necilvēcisku apiešanos ar pirmās laulības 14 gadu veco meitu. Pēdējos divus mēnešus bērnam bijis jāēd uz grīdas, līdzīgi suņiem no lēzenas svina bļodas. Dažreiz viņai likts laizīt atnākušo viesu apavus, un reizēm pavēlēts turēt mutē zābaku tik ilgi, kamēr meitene to nespējusi vairs noturēt. Tad par sodu tēvs meiteni turējis, bet pamāte ar degošu cigareti tai dedzinājusi muguru. Meitenes mugurā ir daudz deguma brūču. F. Desnoijers 1940. gadā bijis notiesāts uz 10 gadiem, kad 3 nedēļas savā dzīvoklī bija ieslēdzis kādu sievieti un to ikdienas sitis.

ALKOHOLIZĒTAIS PIENS „NOGGO"

Lielbritanija, kur izgudroja pirmo tvaika lokomotīvi un pirmo turbomotora lidmašīnu, sākusi laist tirgū savu pēdējo izgudrojumu — alkoholizēto pienu — „Noggo".

Šo alkoholizēto pienu varot pagatavot ar četrām dažādām garšām: viskija, degvīna, ruma un konjaka. Šāda veida piens pilnīgi apturot galvas sāpes.

Valdības iestādes paskaidro, ka piešķirušas atļauju Mortlack's Moderan Dairies firmai, kas dod tiesības laist pienu tirgū, ja tas neesot cits, kā parastais dabiskais piens ar likiera pastiprinājumu un medus piemaisījumu maigākai garšai.

Madame Poppy Leidlo paskaidro, ka „Noggo" pienu drīzumā varēšot laist tirgū. „Noggo" piens satur dažādu alkohola procentu, un cena esot ļoti pieejama. Ja vēlaties „Noggo" ar degvīna piegaršu, jāmaksājot apmēram 5 centi vairāk. Pašreizējo 7000 galonu piena produkciju uzrauga Leidlo kundzes dēls Brians. Māte ar dēlu cerot, ka „Noggo" tautai iešot pie sirds. Kā laikraksti tālāk ziņo, esot aizsūtīta vēstule ar piedāvājumu Mendesam-Frānsam vai jaunais izgudrojums nevarot palīdzēt viņa — Mendesa ievadītajā akcijā lietot pienu viņa vietā. Jaunā pienotava nopirkusi 2125 galonus likiera un 400 gal. medus jaunajam pasākumam.

„MAZĀ AMERIKĀ"

Savienoto Valstu armijas kapteinis Glen Jacobsen, kā New York Times ziņo, pēc pastaigas „Mazajā Amerikā, no kurienes admirālis E. Bairds 1929. gadā uzsāka lidojumu pāri dienvidpolam, varēja atpūsties, līdzīgi Minchauzenam, apsēžoties uz 70 pēdu augstā radio torņa galotnes. Izrādās, ka šajos gados sniegs tur sakrājies tādos daudzumos, ka viens no 4 radio torņiem pazudis pilnīgi zem sniega, otrs bijis tikai dažas collas brīvs, bet pēdējie divi sniegušies virs sniega dažas pēdas.

ATENTĀTS PRET ĢENERĀLI TAILORU

No atentāta izglābies amerikāņu 8. armijas komandants ģenerālis Maksvels Tailors. Atentātu pret viņu gatavojis kāds Dienvidkorejas virsnieks.

Laikā, kad ģenerālis asistēja kādā militārā konferencē Korejā, dienvidkorejiešu majors Kims ar pistoli rokā ielauzās konferences telpā un draudēja ģenerāli nošaut. Majors Kims tūdaļ atbruņots. Viņš paskaidrojis, ka to darījis, lai no amerikāņiem izspiestu lielāku militāru palīdzību Korejai.

Dienvidkorejas komandants paskaidrojis, ka neesot zinājis par gatavoto uzbrukumu amerikānim.

Oficiālajā dienvidkorejiešu valdības paskaidrojumā minēts, ka majors Kims to darījis nervu sabrukumā, jo Korejas karā esot bijis smagi ievainots galvā; viņš neesot arī apmierināts ar Korejas kara iznākumu. -s

ITALIEŠU ĀRSTS ATRAIDA MASKAVAS PIEDĀVĀJUMU

Kāds jauns italiešu ārsts, kas diendienā sagatavo Pijam 12. speciālo diētu, izsakās, ka esot saņēmis no Pad. Savienības piedāvājumu doties darbā uz Padomju Savienību.

37 g. vecais doktors Mario Soncini saziņā ar pāvesta ārstu Gallazi-Lisi pēc nevienam nezināmas, slepenas formulas gatavojis pāvestam uzturu, kuŗu lietojot pāvesta veselība jūtami uzlabojusies. Sarunā ar kāda italiešu laikraksta līdzstrādnieku Soncini stāsta, ka 9. janvāra vakarā pie viņa ieradušies divi ļoti kārtīgi tērpti svešnieki un ārstam jautājuši, vai iespējams runāt ar viņu divatā. Viens no viņiem, kuŗš runājis ļoti labi italiski, tikai ar vieglu akcentu, apsveicis ārstu ar viņa sasniegumiem, kas norādīja, ka svešniekam nebijusi nezināma ārsta darbība. Pēc tam viņi jautājuši ārstam vai nevēlas doties uz Pad. Savienību, ko Soncini noraidījis.

SALU ONTARIO EZERĀ IZVEIDOJUSI VIESULVĒTRA

Sala, kas aizsargā Toronto līci no Ontario ezera viļņiem, veidota no zemes, ko uz rietumiem aizskalojušas Niagaras krāču straumes, šķērsojot ezeru. Krietnu tiesu zemes ir devušas arī Skarboro pilsētiņas piekrastes stāvie krasti. Nesen atklāta kāda indiāņu leģenda, kas apstiprina šo teoriju. Tā ir Mohavku cilts leģenda.

Mohavku, Iroku konfederācijas galvenās cilts, zemes izpletās uz dienvidiem no Ontario ezera austrumu gala. Liekas, ka mohavki tirdzniecības nolūkos būs ceļojuši uz centrālās Ontario provinces dienvidiem, jo viens no šīs cilts vēsturniekiem — Viljams Smits — izsakās, ka viņi savas tabakas lielāko daļu ieguvuši Ontario provincē.

Mohavku nostāsti vēstī, ka viņu galvenais dievs — Lielais Gars — bija kluvis visai nikns, un radījis lielu vētru Ontario ezerā, kur viļņus sakūlis tik augstu, ka „tie pārsniedza koku galotnes". Šī vētra atrāva lielus gabalus zemes no ezera krastiem, kuŗi bija apauguši kokiem, kamēr tie iekrita ezerā. Koki ar zemēm, kas bija iekērušās viņu saknēs, aizskalojās līdz ieejai Toronto līcī, un tur izveidoja tagadējo Toronto salu, ko papildināja vēlākās nogulsnes.

Tas ir vēl viens pierādījums, ka vārds „Toronto" ir Mohavku izceltsmes, jo mohavki, kas devās uz šo apvidu, lai tirgotos, apzīmēja jauno salu ar vārdu „Tur-on-to", jeb „peldoša sala" (kaut gan apgalvo arī, ka vārds pamatojoties uz kādu indiāņu vārdu, kas nozīmējot „salasīšanās vietu"). Peldošie koku stumbri peldēja pa līci vairākus gadus, pirms tie galīgi satrunēja, atstājot jaunu salu tai vietā, kas agrāk bija tikai sēklis.

Viljams Smits dzīvo Sešu nāciju rezervātā pie Brantfordas, Ontario provincē. Sešas tautības bija cilšu konfederācija, kas saucās par irokiem, un tiem iedeva zemi kā atlīdzību par pakalpojumiem kroņim, kad tie cīnījās britu pusē Amerikas revolūcijas laikā. CS

Pārtika grieķu bērniem

Gandrīz četrus miljonus mārciņu pārtikas pārpalikuma ASV barības starptautiskā CARE organizācija sadalīs 600 bāriņu patversmēm, slimnīcām, skolām un citām trūcīgo iestādēm visā Grieķijā.

CARE piešķīrusi šīm grieķu iestādēm 1.450.000 mārc. sviesta un 2.400.000 mārc. siera, kuŗu tirgus vērtība ir divi miljoni dolaru. Abas šīs preces CARE organizācijai nodevusi ASV lauksaimniecības produktu krājumu pārvalde papildus jau agrāk piešķirtam miljonam mārciņu sviesta, ko tagad CARE jau sadala Grieķijā.

ZELTKĀZNIEKI NO ALPIEM

(Pārnesums no 3. lpp.)

viņš Tallinā zaudē jaunāko dēlu — sportistu. Taupīgu un darbīgu dzīvi piekopdams, O. iegūst īpašumu Rīgā, bet sarkanie okupanti to atkal nolaupa. Jau miera laika apstākļos O. divi reizes apceļo Vāciju, jūsmodams par Reinas skaistumu un Alpu kalnu varenību, kur tas atkal nonāk bēgla gaitās, labprātīgi palikdams uz dzīvi Vācijā. „Tikšanās uz dažiem mēnešiem ar ģimenes piederīgiem un zelta kāzu atzīmēšana ģimenes vidū, priecina un dara stipras mūsu sirdis, vairojot izturību un ticību brīvībai, kuŗas visi mēs alkstam," saka tālie ciemiņi. Jo sevišķi uz Ozola tēvu var attiecināt dainojumu — „sirmajam ozolam visi zari stingri stāv." Būdams vēl kareivīgi brašs, sirdī mundrs, liels grāmatnieks, kā arī aktīvs notikumu vērotājs un vērtētājs, viņš vienmēr atrodas garīgā spriegumā, kas neļauj apsūbēt interesei un pamosties tām nelāgajām noskaņām, kas dažubrīd iezogas arī veco ļaužu novietnē. Ar teicamu valodu prasmi viņa zināšanu apvāršņi ir jo plaši.

„4000 jūdžu garais lidojums noritēja nesalīdzināmi patīkamāk, vieglāk un ātrāk nekā dzimtenē esot, kad bija jāmēro ap 400 kilometru garais ceļš no Valkas līdz Liepājai," apstiprina trimdas nesalauztais un lepnais latviešu tēvs.

Dievpalīgu darbīgā un baltā mūža turpinājumam! As.

Lilija un Jānis Ozoliņi

APKĀRT ZEMES LODEI

● Viena no pasaules slavenākām vijolēm Duc de Camposelice, kuŗu izgatavoja 1742. gadā Jozefs Guarneriuss del Jesu, uzdāvināta Nujorkas Julliarda mūzikas skolai. Dāvinātājs palicis nezināms. Jau iepriekš viņš skolai bija dāvinājis 3 lokļus, kuŗus bija pagatavojis kāds cits vecmeistars un kuŗu vērtība ir ap 3000 dolaru gabalā.

Slaveno vijoli 1951. gadā novērtēja par 32.500 dolariem, bet tās vērtība tagad ir vēl lielāka.

● Vecās cara Krievijas gaumē notikusi liela „partija" Parīzes lielajā slidotavā pie Elizeju laukuma. Viesiem, sakarā ar atzīmi uz ielūgumiem, bija jāierodas vakara tērpā un uz slidām. Viesībās piedalījās „labākā sabiedrība," starp citu Vindzoras hercogu pāris, Mendess-Frānsa kundze, Parīzes grāfiene, kā arī Čarlijs Čaplins. Ieejas maksa bija 6000 franku. Par šo summu dalībnieki (750 personas) dabūja nogaršot borščų un vodku, kā arī noskatīties baleta uzvedumu uz slidām. Markīza Cuevas baleta trupa uzveda arī firsta Jusupova ierašanos Jāņa Briesmīgā galmā.

Balli bija sagatavojusi baronese Čabrol, tā noritēja īsti cariskā gaumē ar kazaku formās tērptiem sulaiņiem utt., bet tās atlikums bija paredzēts Parīzes trūkumcietēju pabalstam.

Aiz DZELZS priekškara

Rīgas radiofons ziņo:

NEVEICAS AR MEŽU IZCIRŠANU

7. janvārī. Ievadraksts Sov. Latvijā — Paātrināt kokmateriālu sagatavošanu un izvešanu. „Visumā LPR ir liela parādniece. Valdība mēģina taisnoties ar sliktu laiku. Bet patiesībā tā samierinājusies ar zemo darba produktivitāti. LPR meža rūpniecības vadība vēl vienmēr nepilda partijas CK un PSRS ministru padomes 1953. g. 7. okt. lēmumu izbeigt atpakaļpalicību mežrūpniecībā. Vēl vienmēr uz vietām plūst papīru straumes. Daudzi rajoni nepilda uzdevumu sūtīt kolchozniekus meža darbos uz citiem rajoniem. Šo uzdevumu, ignorējušas Krāslavas rajona izpildkomiteja un rajona partijas komiteja. Koku izvešanā vāji izmanto zirdziniekus; 11.000 pajūgu vietā šinīs dienās darbā bijuši tikai 700. Patērētāju biedrības ļoti vāji apgādā strādniekus mežos."

Latvijas mežu nesaudzīga izciršana turpinās jau visus šos 10 gadus, bet par to atjaunošanu un kopšanu nekad nekas netiek ziņots.

JAUNATNI ATKAL DZEN LĪDUMUS LIST

8. janvārī. „Uz Maskavas komjauniešu aicinājumu doties uz jauniegūstamo zemju apgabaliem, dedzīgi atsaukušies jaunie Latvijas patrioti. Rīgas komjauniešu komitejā ienācis vairāk par 30 lūgumu. Pieteikusies arī lielāka grupa „21. jūlija" šujammašīnu fabrikas strādnieku."

10. janvārī. „Padomju Latvijas komjauniešu aktīvs, sakarā ar jauniešu sūtīšanu iegūt jaunas zemes aiz Urāliem, griezies pie Latvijas komjauniešiem un jaunatnes ar šādu aicinājumu: Pag. pavasarī vairāk kā 300 Latvijas jauniešu komjaunatnes organiz. nosūtīja atmatu kultivēšanai. Turp nosūtīti 120.000 traktoru un vēl sūtīs 98.000 . . ."

Latvijas komjaun. CK sekr. Bīmanis: „Pag. pavasarī vairāk kā 300 jauniešu nosūtīja pastāvīgā darbā uz Čkalovas apgabalu, bet tagad pirmajā kārtā brauks 1400: 50 traktoru brigāžu brigadieri un viņu palīgu, 100 traktoristu, daudz remontstrādnieku, šoferu, piekabinātāju un dažādu celtniecības speciālistu. Ir iespēja sakomplektēt no mūsu republikas jauniešiem 2-3 sovchozus." Rīgas rajona sekr. Raskolovs sapulcē teica: šinīs dienās ienācis jau pāri par 1500 jaunu lūgumu sūtīt viņus uz jauniegūtajām zemēm . . .

11. janvārī. Baltijas jaunie dzelzceļnieki izteic vēlēšanos braukt uz jauniegūstamo zemju apgabaliem būvēt un izmantot šaursliežu dzelzceļus. Valmieras depo priekšnieks Duškovs, kas šinī depo kalpo jau 6 gadi, pieteicās braukt uz jauno zemju apgabaliem. Kopā ar viņu brauks arī jaunie mašīnisti. Petrovskis, Borisovs u.c.

8. janvārī komp. 1. sekr. Chruščevs no jauna ievadīja jauniešu izsūtīšanas akciju un tagad jau pilnā sparā iet vaļā agitācija par „brīvprātīgo" sūtīšanu līdumus līst. Salīdzinājumā ar pag. gada oficiāliem skaitļiem (faktiskie nav zināmi), šogad akcija trīskāršota. Un tā tas turpināsies gadu no gada, kamēr jaunatne būs aiz Urāliem un vecie būs kapā. Tad Latvija būs „atbrīvota" no latviešiem.

DAŽĀDI

● 12. janv. Rīgā sākuši darboties kursi lektoru sagatavošanai pretrelīģiskai propagandai. ● No Liepājas uz Atlantiku izbraucis siļķu zvejas kuģis Emsiņa vadībā. Janvāŗa beigās izbrauks vēl 5 kuģi. ● 15. janv. Vēstures un filoloģijas fakultātē sākusies Baltijas dialektologu apspriede, kuŗā apskatīs jautājumu par baltu un krievu valodu sakaru.

DV KANADĀ UN LNAK UZ SAPRAŠANĀS CEĻA...

(Pārnesums no 2. lpp.)

Caurskatot ASV Vanagu parāda jautājumu laikrakstam, par ko jau strīdi un sarakste ilgusi vairākus gadus, P. Balodis nolasa DV CV sēdes Londonā atreferējumu, kur debatēs izskanējusi doma, ka parāds laikrakstam nav maksājams tādēļ, ka tas nav DV, bet LNC laikraksts. P. Balodis pret šo izteikumu vēršas ar lielu sašutumu, un ierosina delegātu pilnsapulci šī parāda lietā pieņemt reiz izšķirīgu lēmumu. Tā kā parāds principā ir atzīts, bet CV kavējas šo jautājumu izkārtot, delegāti pieņem rezolūciju, ka delegātu sapulce konstatē, ka ASV DV pārvaldes iestādījumi izvairās kārtot parādu LA apgādam, kādēļ uzdot DV Kanadas valdei griezties pie CV prezidija un lūgt tam pieņemt lēmumu izkārtot minētā parāda samaksāšanu noteiktā termiņā. Delegātu pilnsapulce šo lēmumu pieņem ar 19:0:2 balsīm.

Delegātu pilnsapulces otro dienu ievada pārrunas par padarīto darbu un ierosinājumiem nākotnei, no kuriem kā spilgtākais minams Hamiltonas nod. del. V. Grāveļa ierosinājums DV saimei vairāk vērības piegriezt latviešu papildskolu darbam, atbalstot tās kā materiāli, tā morāliski, un mudinot bērnu vecākus neatraut savus bērnus no latviešu skolu apmeklēšanas. Delegāti ieteic latviešu skolu darbu pēc iespējas popularizēt un atbalstīt arī laikrakstam.

Tā kā tālākā darba kārtībā paredzēts jautājums par eventuālu LNAK statūtu grozījumu projekta pieņemšanu, sapulcē lūgts piedalīties arī LNAK valdes pr. A. Svenne un sekr. V. Upeslācis, kas kopīgi ar delegātiem skata cauri līdzšinējos LNAK statūtus, kā arī A. Sprūdža Kanadas valdes uzdevumā izstrādātos grozījumus. Pēc ļoti lietiškām debatēm, kuŗās piedalās A. Svenne, V. Upeslācis, P. Balodis, L. Līdums, J. Fogels, A. Liepiņš, P. Immurs u. c., visumā panāk labvēlīgu vienošanos, mēģinot saprast vienam otra vēlējumos un iebildumus.

DV iebildumi pret līdzšinējiem statūtiem izpaužas galvenokārt divi punktos — pret tā sauc. „vēlēšanu nodevas" — 1 dol. iemaksu, prasot pielaist vēlēšanās visus 18 gadus sasniegušos Kanadas latviešus bez izšķirības, līdzekļus LNAK budžetam tādā gadījumā paredzot segt ar organizāciju iemaksām. Otrs grozījums, ko vēlētos Vanagi, skar statūtu 6. pantu, kur paredzēts ka Padomi sastāda tikai vēlēti delegāti, bet Vanagi ierosina vienu trešdaļu Padomes locekļu sastādīt no organizāciju pārstāvjiem, proporcionāli biedru skaitam.

Izstrādātos grozījumus delegātu pilnsapulce arī pieņem, lūdzot tos caurskatīt LNAK padomes sesijā, kam LNAK valdes pr. A. Svenne apsola arī savu sirsnīgu atbalstu.

Saprašanās nepieciešamību uzsver arī Latvijas Amerikā red. I. Vīksna, izsakot cerību, ka laikrakstu varētu uzskatīt arī par LNAK oficiozu, jo tas vienmēr centies būt visu latviešu laikraksts, neierobežojot savas slejas tikai izdevēju interesēm aizstāvēšanai, ko apstiprina arī A. Svenne, aizrādot, ka no viņa rakstiem, kas iesniegti Latvijai Amerikā, nekad nebijusi svītrota ne rinda.

Šķiroties ciešā apņēmībā, turpināt tet pa iesākto draudzības un saprašanās ceļu, A. Svenne un V. Upeslācis atstāj delegātu pilnsapulci, kas tālāk apspriež DV zelta krūšu nozīmes piešķiršanas jautājumu. Tā kā CV pati nozīmi nav piešķīrusi, bet atstājusi to pilnsapulces izlemšanā, vairums delegātu kā kandidātu min P. Balodi, kas savu kandidatūru kategoriski lūdz noņemt, motivējot savu rīcību vienā teikumā: „Ja pagājušā gadā pilnsapulce man gribēja izteikt rājienu, bet šogad grib piešķirt zelta nozīmi, tad šādu rīcību es uzskatu par teātri, kur nevēlos piedalīties." P. Balodim nepiekāpjoties un kandidatūru nepaturot, par kandidātiem min aprūpes daļas vad. V. Muktu un Vanadžu kopas pr. M. Gruzīti. Balsojot V. Mukts saņem 12, M. Gruzīte 11 balsis. Pateikdamies par viņam parādīto uzmanību, arī V. Mukts no nozīmes tomēr atsakās, jo uzskata, ka viņš viens nav veicis aprūpes darbu, to vairāk tikai saskaņojis, bet darba galvenie darītāji bijuši paši Vanagi un nodaļas uz vietām. Bez tam V. Mukts aizrāda, ka nevar zelta nozīmi pieņemt arī tādēļ, ka vecā valde līdz ar tās priekšnieku P. Balodi pārāk daudz nepelnīti apvainota, un ka vēl šodien viņš saskata P. Baloža sejā rūgtumu. „Nedomājiet, ka esam puikas, kuŗiem var ievērt degunā aukliņu un vilkt kur grib," savas runas noslēgumā uzsver V. Mukts, lūgdams zelta nozīmi piešķirt M. Gruzītei. Delegātu rindās tomēr izskan doma, ka no goda zīmes atteikties nevar.

Darba turpinājumā, ķeroties pie paredzētajām DV KV pr. vēlēšanām, par kandidātu vispirms min. P. Balodi, bet viņš savu kandidatūru noņem. Tālāk delegāti min V. Muktu, A. Bīskapu, L. Līdumu, K. Purmali, A. Liepiņu, E. Robežgruntnieku, kas visi mēģina savas kandidatūras noņemt, līdz paliek V. Mukts un A. Bīskaps. Ar 11:6 balsīm ievēl V. Muktu. Par pr. vietnieku ievēl L. Līdumu (8 b.), kandidātos V. Stengels ar 6 b. Valdē, pēc diezgan lielām grūtībām kandidātu nominēšanā, beidzot izdodas ievēlēt I. Jankovskii (13), V. Čurišku (13), K. Siseni (12), A. Roni (10), J. Klekeri (10), A. Beitānu (9) un J. Treiju ar 8 balsīm. Kandidātos — A. Roms.

Revīzijas komisijā ievēl A. Putniņu (13), A. Akmeni (10) un V. Štengeli (9).

Goda tiesas pilnvaras pagarina vēl uz vienu gadu.

Tālāk delegāti uzklausa vēl atsevišķo daļu vadītāju ierosinājumus nākošajam darbības gadam, kas skar aprūpes, informācijas un kultūras nozares, paredzot arī nākošajā gadā rīkot Vanagu dienas, atbalstot DV Teātra darbību un pievērsties informācijas darbam radiofonā, televīzijas raidījumos, kā arī pieaicināt Kanadas valdības reprezentantus 18. novembŗa svinīgajos aktos.

V. Mukts ierosina izteikt bij. valdes pr-sēdim P. Balodim un iepr. valdei pateicību par labi veikto darbu, ko arī vienbalsīgi pieņem.

KRIEVI ATJAUNO SUNI

Maskavas raidītājs ziņojis, ka krievu zinātnieks Vladimirs Demikovs jau ilgāku laiku nodarbojies ar atjaunošanas problēmām un ar adrenal dziedzeru pārstādīšanu, tam izdevies atdot jaunību kādam vecam sunim, kas triju gadu laikā to vēl nav zaudējis. Viņa mēģinājumi esot daudz efektīgāki un ilgstošāki nekā savā laikā populāriem Voronova eksperimentiem, kuŗi deva tikai ļoti, īslaicīgus panākumus.

SPORTS

Sporta red. G. Gubiņa vadībā

SVARU CĒLĒJI SACENŠAS

Sestdien, 22. janvārī, Toronto Centrālās YMCAs svaru cēlāji sacentās ar YMHAs — žīdu cēlējiem kausa izcīņā. Pagājušā gadā kausu ieguva Centrālā YMCA, bet šogad, iztrūkstot 2 YMCAs smagatlētiem, ļoti saistošā un līdzvērtīgā sacensībā uzvarēja viesi. Latviešus šīs sacensības interesē tāpēc, ka YMCAs komandu vada un tanī piedalās A. Kārkliņš. Sacīkstes notika pēc Austina tabulām, kas dod iespēju sacensties cēlājiem dažādās svaru katēgorijās. Cīņas bija tik sīvas, ka tikai pēc punktu aprēķināšanas bija redzams uzvarētājs. Viesi ieguva 2042,235, bet YMCA 2037,430 punktu. Individuāli augstāko kopsummu uzrādīja A. Kārkliņš, trijās celšanas disciplīnās sasniedzot 353,25 kg, kas līdzinās 775 mārciņām, pārsniedzot iepriekšējā gada kopsummu par 12 kg. Zinot A. Kārkliņa sasniegumus treniņos, bija izredzes, ka dienas gaismu ieraudzīs jauns Latvijas rekords abrocīgā spiešanā, bet šoreiz A. Kārkliņam vēl bija jāapmierinās tikai ar atkārtotu Jūrmalieša rekordu — 260 mārciņām, kas atbilst 116.25 kg.

TLSK MEIČAS ZAUDE LĪGAS SPĒLĒ

Toronto sieviešu basketbola meistarvienības izcīņā TLSK zaudēja Home Service 24 : 47 pēc vienlīdzīgi nospēlēta pirmā puslaika — 12 : 18. Pretinieču vienība, kas komplektējās tikai no melnās rases spēlētājām, spēlēja diezgan asi. TLSK rindās iztrūka parasti veiksmīgākā punktu guvēja. Tā punktu guvums šoreiz sadalījās: Skujiņa 13, Brikmane 4, Beķere 3, Šildere 2, Apene 2, Pālēna, Kapiņa un Pērkone 0.

DRAUDZIBAS VAIROGS TLSK

Toronto Latv. YMCAs galda tenisistu dāvāto Draudzības vairogu, kas paredzēts izcīņai starp TLSK un YMCAs galda tenisistu vienībām, jau otro reizi pēc kārtas izcīnīja TLSK, pārspējot imkiešus — 11:4. TLSK vienībā spēlēja Žulps, Eichvalds, Paukšēns, Jaunžems, bet YMCA cīņā raidīja Egliti, Kugu, Apsīti un Cīruli.

TORONTO VOLEJBOLA MEISTARĪBAS

sieviešu līgā pirmās spēles absolvējusi TLSK II vienība. Cīņu sākums bijis veiksmīgs. Pirmā spēlē pārspēta igauņu Kalev II ar 15:2, 15:9. Pirmo setu spēlē pret čechu Sokolu meičām TLSK uzvarēja bez cīņas, jo pretiniecēm nebija ieradušās visas spēlētājas. Tā, spēlējot tikai vienu setu, kluba meičas panāca 15:9 seta un arī spēles uzvaru. TLSK II spēlē Brasliņa, Viškere, Beķere, Skujiņa, Brīmane, Pālēna un Ozoliņa.

HAMILTONAS VOLEJBOLA KAUSA SPĒLĒ

Hamiltonas Sparta pārspēja TLSK 15:5, 15:12. Hamiltonieši cīņā raidīja M. un L. Žulpus, Leju, Plinti, Avenu, Kraukli, bet TLSK — A. Krūmiņu, Ernstsonu, J. Krūmiņu, Brīmani, Puķīti un Drengeru.

BALTIEŠU MEISTARSACIKSTES GALDA TENISĀ

Baltiešu sporta svētku ietvaros notiekošās baltiešu galda tenisa meistarsacīkstes paredzētas svētdien, 20. februārī Toronto Table Tennis Centre telpās, St. Clair Ave, W. Sacensību sākums plkst. 10. no rīta.

Sacensībās var piedalīties visi baltiešu galda tenisisti. Spēles notiks jaunatnei līdz 18 gadiem, sieviešu un vīriešu klasēs — vienspēlēs un visas dubultspēles. Reizē notiks arī igauņu — latviešu — lietuviešu vienību sacensības.

Starta nauda 50 centu no spēlētāja. Pieteikšanās 15 min. pirms sacensību sākuma.

SPORTS TAKOMĀ

Takomas pilsētas meistarībā volejbolā mūsu sešnieks otrā spēlē pieveica Clover Park komandu ar 15:13 un 15:13, bet trešo uzvaru guva bez spēles, jo Puyallup'as komanda nebija ieradusies.

SACHS

Latviešu, lietuviešu un igauņu šachisti nopietni sākuši gatavoties baltiešu šacha sacensībām februārī. Sacensības rīko Baltiešu sporta federācija Kanadā jau trešo gadu pēc kārtas. Šogad sacensības notiks pie 10 galdiņiem. Nevarētu teikt, ka tas latviešiem būtu izdevīgi, jo tieši Kanadā latviešu šachistu aktīvitāte sākusies tikai pēdējā laikā, un uzvaras izredžu pielielāka spēlētāju skaita būs vairāk spēlējušiem igauņiem vai lietuviešiem. Bet ne katrreiz uzvaras izredzes ir svarīgākās, svarīgāki ir iedzīvināt mūsu Kanadas latviešu pamirušo šacha aktīvitāti. Latviešu vienība vēl nav sastādīta, bet kandidātu sarakstā atzīmēti: Augulis, Atkauķis, Bertušs, Kuga, Pīpe, Āboltiņš, Kalns, Zeibots, Kiršs, Andersons, Zariņš, Teteris. Iespējams, ka vienībā iedalīs arī dažus spēlētājus no Hamiltonas un St. Katerinas.

*

Drīzumā Toronto sākas šacha meistarība, kuŗā piedalās visi spēcīgākie Toronto šacha klubi ar 6 spēlētājiem vienībā. Latvieši izlēmuši šinīs sacensībās pirmoreiz piedalīties. Latvieši spēlēs trešajā grupā. Vienības vārdisko sastāvu noskaidros tuvākās dienās.